

Latvijas Republikas
Valsts kontroles
publiskais gada pārskats
2015

VALSTS KONTROLIERES PRIEKŠVārds	4
1. PAMATINFORMĀCIJA PAR VALSTS KONTROLI	6
1.1. Vīzija, misija, vērtības	6
1.2. Tiesiskais regulējums un kompetence	6
1.3. Struktūra	7
1.4. Darbības stratēģija	8
1.5. Personāla resursi	9
1.6. Finanšu resursi	12
1.7. Kvalitātes vadības un iekšējās kontroles sistēma	13
1.8. Eiropas Sociālā fonda projekts	14
2. REVĪZIJU DARBS	17
2.1. Revīziju darba organizācija	17
2.2. Revīziju atbalsta rīki un procesi	19
2.3. Revīziju darba rezultāti	21
2.3.1. Pirmais revīzijas departaments	21
2.3.1.1. Ārlietas	21
2.3.1.2. Kultūra	22
2.3.1.3. Izglītība, zinātne un sports	22
2.3.1.4. Ekonomika	23
2.3.1.5. Transports un sakari	25
2.3.1.6. Neatkarīgās un citas institūcijas	26
2.3.2. Otrais revīzijas departaments	27
2.3.2.1. Aizsardzība	27
2.3.2.2. Tieslietas	28
2.3.2.3. Iekšlietas	29
2.3.2.4. Neatkarīgās un citas institūcijas	31
2.3.3. Trešais revīzijas departaments	32
2.3.3.1. Labklājība	32
2.3.3.2. Veselības aprūpe	34
2.3.3.3. Revīzijas ātrai reaģēšanai uz aktuāliem notikumiem valstī	36
2.3.4. Ceturtais revīzijas departaments	38
2.3.4.1. Lauksaimniecība, zivsaimniecība un mežsaimniecība	38
2.3.4.2. Vides aizsardzība un reģionālā attīstība	40
2.3.4.3. Neatkarīgās un citas institūcijas	40

2.3.4.4.	Publiskā sektora finanšu pārvaldība _____	41
2.3.5.	Piektais revīzijas departaments _____	43
2.3.5.1.	Pašvaldības _____	43
2.3.5.2.	Neatkarīgās un citas institūcijas _____	48
2.3.6.	Revīzijas un metodoloģijas departaments _____	49
2.3.6.1.	Publiskā sektora finanšu pārvaldība _____	49
2.3.6.2.	Neatkarīgās un citas institūcijas _____	54
2.3.6.3.	Informācijas sistēmu audits _____	54
2.4.	Revīzijās sniegto ieteikumu ieviešana _____	56
2.5.	Revīzijās konstatēto tiesību normu pārkāpumu izskatīšana _____	58
2.5.1.	Pārkāpumu izskatīšana tiesībaizsardzības iestādēs _____	58
2.5.2.	Sadarbība pārkāpumu vispusīgai izskatīšanai _____	59
2.5.3.	Pārkāpumu izskatīšana citās atbildīgajās institūcijās _____	60
2.5.4.	Pārkāpumu izskatīšana revidējamās vienībās un to augstākajās institūcijās _____	61
3.	STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA _____	64
3.1.	Dalība starptautiskajās organizācijās un darba grupās _____	64
3.2.	Sadarbība ar citu valstu augstākajām revīzijas iestādēm _____	65
3.3.	Kontaktu komitejas sanāksme _____	71
4.	VALSTS KONTROLES KOMUNIKĀCIJA _____	72
4.1.	Sabiedrības informēšana _____	72
4.2.	Sadarbība ar Saeimu un Ministru kabinetu _____	73
4.3.	Sadarbība ar revidējamām vienībām _____	76
4.4.	Sadarbība ar citām organizācijām _____	77
5.	DARBĪBAS PRIORITĀTES 2016.GADĀ _____	80

VALSTS KONTROLIERES PRIEKŠVārds

VALSTS KONTROLIERES PRIEKŠVārds

Valsts kontrole ar gandarījumu publicē 2015.gada publisko pārskatu, sniedzot sabiedrībai un ieinteresētajām pusēm informāciju par Valsts kontroles darbību, akcentējot būtiskāko pārskata periodā veiktajās revīzijās, iezīmējot Valsts kontroles sadarbību ar citu valstu audita iestādēm un lomu starptautiskajās audita institūcijās, sasniegumiem komunikācijas jomā, kā arī nosakot 2016.gada prioritātes.

Latvija sev ir izvirzījusi augstus mērķus sabiedrības labklājībā, tautsaimniecības konkurētspējā, labā pārvaldībā. Mūsu tuvākā prioritāte ir pievienoties prestižajai Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijai (OECD). Vēlamies būt progresīva, attīstīta valsts, kas nodrošina visplašākās iespējas saviem iedzīvotājiem. Tomēr šo mērķu sasniegšana daudzās jomās nevedas. Tāpēc Valsts kontrole savā darbībā tiecas īstenot iestādes vīzijā un misijā noteikto – veicināt finanšu līdzekļu efektīvu izmantošanu, panākot to ekonomiju un uz konkrētu rezultātu sasniegšanu vērstas valsts pārvaldes darbību, sekmēt godīgu un caurskatāmu lēmumu pieņemšanas procesu publiskajā sektorā, efektīvu nodokļu maksātāju naudas izlietojumu, finanšu pārvaldības attīstību un amatpersonu atbildību.

Valsts kontroliere
Elita Krūmiņa

2015.gadā esam turpinājuši apjomīgo darbu pie revīzijām pašvaldībās, vērtējuši, kā valstī sekmējas ar valsts un pašvaldību kapitālsabiedrību pārvaldību, revidējuši lielo informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) projektu izstrādes un ieviešanas gaitu, veikuši sistēmiskas revīzijas tādu sabiedrībai nozīmīgu pakalpojumu jomās kā ugunsdrošība, asistenta pakalpojumi invalīdiem, pašvaldību ielu un ceļu uzturēšana, daudzdzīvokļu namu apsaimniekošana un citās. Kā lielākos izaicinājumus no revīzijās konstatētā saskatām labas pārvaldības principu ievērošanu minētajās jomās un nepietiekamu valsts rīcību jomās, kas skar amatpersonu atbildību.

Īpašu uzmanību Valsts kontrole pievērš arī valsts budžeta plānošanai, jo bieži vien valsts budžeta nauda tiek ielānota ne to pašu svarīgāko mērķu sasniegšanai un iedzīvotāju vajadzību apmierināšanai. Aicinājums veikt budžeta bāzes izdevumu izvērtēšanu – tā ir bijusi arī Valsts kontroles 2015.gada prioritāte.

Atskatoties uz pārskata periodā veiktajām revīzijām, vēlamies akcentēt trūkumus, kādus Valsts kontrole konstatēja valsts spējā sekmīgi īstenot lielus investīciju projektus, kuros ieguldījumi mērāmi miljonos eiro, tomēr rezultāti nereti sasniegti netiek. Piemērs tam ir Latvijas nenotikušā dalība izstādē "Expo 2015" Milānā. Profesionālas projekta vadības trūkums ir būtiski apgrūtinājis arī Krievu salas infrastruktūras attīstības projekta īstenošanu. Tomēr īpaši izceļami ir IKT projekti. Pie tādiem pieskaitāms e-veselības projekts, elektronisko dokumentu un datu saglabāšana Latvijas Nacionālajā arhīvā un citi. Nespēja definēt skaidrus mērķus, izmērāmus sasniedzamos rezultātus, nodrošināt profesionālu projektu vadību un veiksmīgu projektu ieviešanu nav ļāvusi valstij izmantot visu to potenciālu, kas ieguldījumiem IKT attīstībā būtu jādod - ne efektivitātes uzlabošanā, ne ērtākā pakalpojumu pieejamībā iedzīvotājiem, ne informācijas pieejamībā valsts pārvaldei labāku lēmumu pieņemšanai. Lai sniegtu atbalstu izpildvarai situācijas uzlabošanai, Valsts kontrole ir apkopojusi galvenos secinājumus un ieteikumus, kā arī sadarbībā ar Valsts kanceleju aicinājusi uz diskusiju visas ieinteresētās puses – jauna prakse, kādu ir plānots turpināt arī citās jomās, kurās valsts nesasniedz labus rezultātus.

Otra joma, kurā ar būtiskiem izaicinājumiem sastopas gan valsts, gan pašvaldības, ir kapitālsabiedrību pārvaldība. Valsts kontroles revīzijās konstatēti sistēmiski trūkumi pārvaldībā tādos aspektos kā valsts un pašvaldību spēja izvirzīt kapitālsabiedrībām mērķus, definēt sasniedzamos rezultātus, nodrošināt rezultātu sasniegšanas uzraudzību un kapitālsabiedrību darbības kontroli. Kapitālsabiedrības nereti dzīvo autonomu dzīvi, nesaistītu ar mērķiem, kādi ir definēti pamatojumā par nepieciešamību kapitālsabiedrību dibināt, atskaitīšanās procesi ir formāli, trūkst izaugsmes un attīstības, turklāt bieži tas rezultējas zaudējumos, kuri jāsedz sabiedrībai. Valsts kontrole ar priekšlikumiem ir vērsusies gan pie izpildvaras institūcijām, gan pie pašvaldībām, gan pie likumdevēja, tādējādi veicinot labas pārvaldības principu mērķtiecīgāku ieviešanu.

Turpinot revīziju ciklu Latvijas pašvaldībās, Valsts kontrole nereti ir bijusi gan revidents, gan konsultants, gan padomdevējs. To nosaka reālā situācija, ar kādu saskaras revidenti – daudz kur pietrūkst izpratnes par likumdošanu, uzskaites principiem, iespējām, kādas ir pieejamas pašvaldībām, nodrošinot pakalpojumus sociālajā jomā un citās. Ļoti ceram, ka Valsts kontroles revīziju ietvaros sniegtais atbalsts, gan konstatējot pārkāpumus, gan sniedzot ieteikumus, ļaus pašvaldībām sasniegt augstākus standartus savā darbībā un efektīvāk strādāt sabiedrības interesēs.

Tādas parādības kā iespējama korupcija, līdzekļu piesavināšanās, valsts un pašvaldību resursu izmantošana privātajām vajadzībām un nereti gluži vienkārša amatpersonu nolaidība, kuras rezultātā

zaudēti lieli valsts un pašvaldību līdzekļi, vēl arvien tiek bieži konstatētas Valsts kontroles veiktajās revīzijās. Lai arī ir panākts noteikts progress gan amatpersonu atbildības izvērtēšanā no augstāko institūciju puses, gan sadarbībā ar tiesībsardzības iestādēm, pret amatpersonu noziedzīgu rīcību ar sabiedrības līdzekļiem būtu jāvērsas stingrāk, uzlabojot tiesībsardzības iestāžu spēju identificēt noziedzīga nodarījuma sastāvu, iegūt nepieciešamos pierādījumus un saukt vainīgās amatpersonas pie atbildības. Valsts kontroles ieskatā tas pašlaik netiek darīts pietiekami, tāpēc esam izveidojuši atsevišķu nodaļu, kuras galvenais uzdevums ir sniegt atbalstu tiesībsardzības iestādēm Valsts kontroles konstatēto likumpārkāpumu izmeklēšanā, demonstrējot, ka sabiedrībai nav tolerances pret šāda veida noziegumiem.

Tātad tieši amatpersonu atbildības jautājumi ir bijuši būtiskākie un prioritāri Valsts kontroles sadarbībā ar Saeimu. Pirmajā lasījumā ir pieņemts Valsts kontroles virzīts likumprojekts, kas paplašina Valsts kontroles pilnvaras, ļaujot piedzīt pretlikumīgi izšķērdētos līdzekļus no amatpersonām, ja to nedara augstākās institūcijas. Valsts kontroles ieskatā šādi likuma grozījumi ir sabiedrības interesēs un tuvinās amatpersonu atbildību par pieņemtajiem lēmumiem attiecībā uz līdzekļu izlietojumu tai, kāda tā ir privātajā sektorā. Ceram uz to drīzu pieņemšanu galīgajā lasījumā. Sadarbība ar likumdevēju izpaužusies arī citās jomās gan caur mūsu pašu izstrādātām un Saeimas komisijās virzītām likumdošanas iniciatīvām, gan caur tām, ko atbilstoši Valsts kontroles ieteikumiem virza MK, deputāti un citi interesenti.

Liels atbalsts Valsts kontroles veiktajās revīzijās ir bijis nevalstiskajam sektoram – gan gatavojot ekspertu atzinumus revidējamās jomās, gan radot labvēlīgu fonu Valsts kontroles ieteikumu ieviešanai institūcijās un plašsaziņas līdzekļos. Nevalstiskā sektora aktīva iesaiste Valsts kontroles darbā liecina par sabiedrības ieinteresētību labākos risinājumos, kā arī par valsts un sabiedrības spēju sadarboties vienotu mērķu sasniegšanai. Ar mērķi vēl vairāk iesaistīt nevalstisko sektoru un pilsonisko sabiedrību Valsts kontroles mērķu sasniegšanā 2015.gadā ir izveidota Valsts kontroles Sabiedriskā padome.

Valsts kontrole ir bijusi un turpina būt nozīmīgs satura partneris plašsaziņas līdzekļiem, informējot sabiedrību par revīzijās konstatēto un sniedzot savu viedokli jautājumos, kuri skar Valsts kontroles kompetenci. Ir veikts nozīmīgs darbs, lai revīzijās konstatētie fakti sasniegtu iespējami plašu auditoriju. Pārskata periodā Valsts kontrole ir uzlabojusi revīzijas ziņojumu struktūru, padarījusi pārskatāmākus ziņojumu kopsavilkumus, uzsākusi ciešāku sadarbību ar medijiem, padarot informāciju pieejamāku plašākai auditorijai. Valsts kontroles ieskatā aktīva mediju līdzdalība, izklāstot revīzijās konstatēto, un sabiedrības informētība ir būtisks valsts izaugsmes priekšnosacījums.

Augusi Valsts kontroles starptautiskā reputācija. Tas izrietējis gan no aktīvas Valsts kontroles iesaistes starptautisko audita iestāžu darbībā, gan no palīdzības, kādu sniedzam valstīm austrumu partnerības programmu ietvaros. Sasniegti augsti rezultāti 2015.gadā veiktajā starptautiskajā auditā, kurā citu valstu augstāko revīzijas iestāžu eksperti revidējuši mūsu darbību, secinot, ka Latvijas Valsts kontrole ir moderna un atbilstoši starptautiskajiem revīzijas standartiem strādājoša augstākā revīzijas iestāde ar skaidru attīstības vīziju un orientāciju uz izaugsmi.

Mērķtiecīgs darbs tiešo pienākumu veikšanā un sistemātiska pasaules labākās prakses pārņemšana ir ļāvuši mums virzīties uz aizvien augstāku profesionālo standartu sasniegšanu savā darbībā un veicinājuši spēcīgas un motivētas revidentu un atbalsta personāla komandas veidošanos. Latvijas Republikas Valsts kontroles revidenti pakāpeniski kļūst par viedokļu līderiem un atzītiem ekspertiem starptautiskajā augstāko revīzijas iestāžu kopienā.

Ar šo pateicos par ieguldīto darbu Valsts kontroles personālam, kā arī visām tām valsts, pašvaldību un nevalstiskajām institūcijām, kuras ir devušas ieguldījumu mūsu kopējo mērķu sasniegšanā.

Latvijas Republikas valsts kontroliere
Elita Krūmiņa

PAMATINFORMĀCIJA PAR VALSTS KONTROLI

1. PAMATINFORMĀCIJA PAR VALSTS KONTROLI

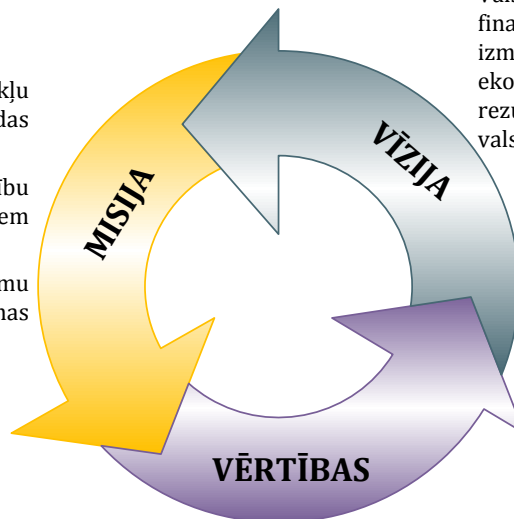
1.1. Vīzija, misija, vērtības

Sekmēt:

efektīvu un likumīgu nodokļu maksātāju naudas izlietojumu

finanšu pārvaldības attīstību un atbildību par izlietotajiem līdzekļiem

godīgu un caurskatāmu lēmumu pieņemšanas procesu publiskajā sektorā

Valsts kontrole veicina finanšu līdzekļu efektīvu izmantošanu, panākot uz ekonomiju un uz konkrētu rezultātu sasniegšanu vērstas valsts pārvaldes darbību.

Atbildība. Atklātība. Attīstība.

1.attēls. Valsts kontroles vīzija, misija un vērtības.

1.2. Tiesiskais regulējums un kompetence

Valsts kontrole ir neatkarīga koleģiāla augstākā revīzijas (audita) iestāde Latvijas Republikā un ir pakļauta vienīgi likumam.

Valsts kontrole ir Augstāko revīzijas iestāžu starptautiskās organizācijas INTOSAI un Eiropas Augstāko revīzijas iestāžu organizācijas EUROSAI locekle, un tai ir saistoši šo organizāciju dokumenti.

Valsts kontrole aktīvi līdzdarbojas Eiropas Savienības dalībvalstu augstāko revīzijas iestāžu un Eiropas Revīzijas palātas sadarbības platformā – Kontaktu komitejā.

Limas deklarācija¹ un Apvienoto Nāciju Organizācijas rezolūcijas² nosaka, ka augstākās revīzijas iestādes savus uzdevumus var veikt objektīvi un efektīvi tikai tad, ja tās ir neatkarīgas no revidējamās vienības, aizsargātas no ārējas ietekmes un ir nodrošinātas ar uzdevumu pildīšanai nepieciešamajiem finanšu līdzekļiem.

Valsts kontroles darbības mērķis ir, veicot revīzijas, noskaidrot, vai rīcība ar publiskas personas finanšu līdzekļiem ir tiesiska, ekonomiska, produktīva un efektīva, kā arī sniegt rekomendācijas atklāto trūkumu novēršanā.

Valsts kontroles revīzijai ir pakļauta ikviens persona, kuras rīcībā ir publiskas personas finanšu līdzekļi vai manta, kā arī personas, kuras pilda valsts vai pašvaldības iepirkumu. Valsts kontroles revīzijai nav pakļauta tikai Saeima. Lai nodrošinātu Valsts kontroles neatkarību, likumdevējs tai ir piešķīris tiesības pašai noteikt revidējamo vienību, revīzijas laiku, veidu un uzdevumu.

INTOSAI

EUROSAI

¹ Lima Declaration of Guidelines on Auditing Precepts: <http://www1.worldbank.org/publicsector/pe/befa05/LimaDeclaration.pdf>.

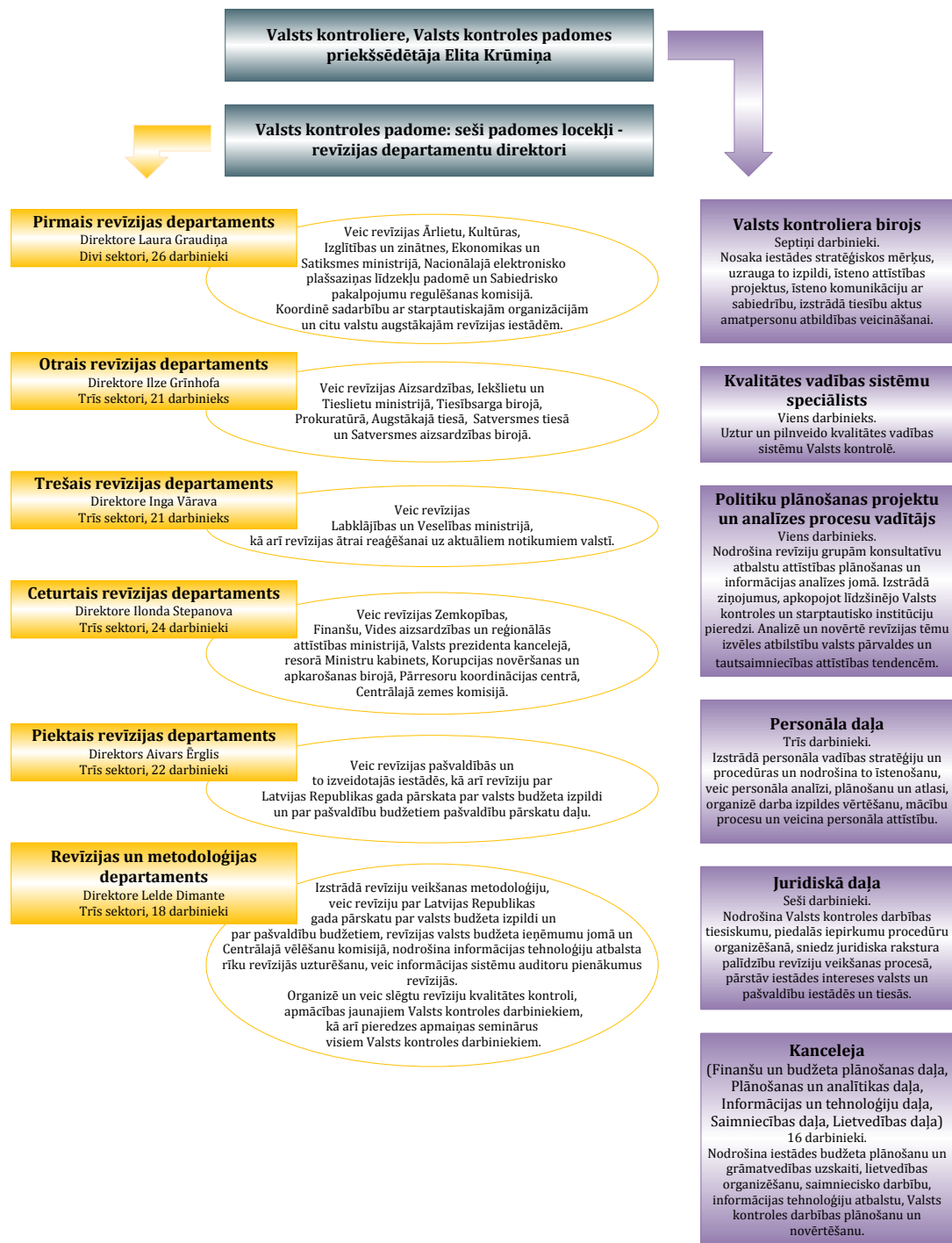
² UN General Assembly Resolution A/66/209 „Promoting the efficiency, accountability, effectiveness and transparency of public administration by strengthening supreme audit institutions”:

http://www.intosai.org/fileadmin/downloads/downloads/0_news/2012/UN_Resolution_A_66_209_E.pdf.

UN General Assembly Resolution A/C.2/69/L.25/Rev.1 „Promoting and fostering the efficiency, accountability, effectiveness and transparency of public administration by strengthening supreme audit institutions”: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N14/642/37/PDF/N1464237.pdf?OpenElement>.

PAMATINFORMĀCIJA PAR VALSTS KONTROLI

1.3. Struktūra

2.attēls. Valsts kontroles struktūra.³

Valsts kontroles sastāvā ir valsts kontrolieris, Valsts kontroles padome, seši revīzijas departamenti un atbalsta struktūrvienības, kas nodrošina iestādes organizatorisko, finansiālo un saimniecisko darbību.

Valsts kontrolieri un Valsts kontroles padomes locekļus uz četriem gadiem amatā ievēl Saeima. Valsts kontrolieri un padomes locekļus var apstiprināt amatā atkārtoti, bet ne vairāk kā divus termiņus pēc kārtas.

³ Darbinieku skaits 2015.gada 31.decembrī atbilstoši Valsts kontroles štatū sarakstam.

3.attēls. Valsts kontroles padome 2015.gada novembrī (no kreisās – Lelde Dimante, Aivars Ērglis, Elita Krūmiņa, Ilze Grīnhofa, Inga Vārava, Ilonda Stepanova).

1.4. Darbības stratēģija

Valsts kontrole darbojas saskaņā ar 2013.gada 27.decembrī apstiprinātu Valsts kontroles darbības stratēģiju 2014.-2017.gadam.

Valsts kontroles darbības stratēģija 2014.-2017.gadam	Darbības virzieni	Mērķi
	Atbalsts Latvijas Republikas Saeimai un izpildvarai publiskā sektora pārvaldības pilnveidošanā, veicinot efektīvu publisko līdzekļu izmantošanu sabiedrības interesēs.	<p>Sekmēt efektīvu, likumīgu un ekonomisku publisko iestāžu resursu pārvaldību, programmu īstenošanu un mērķu sasniegšanu atbilstoši valdības uzstādījumiem, Saeimas apstiprinātajām valsts attīstības prioritātēm un sabiedrības interesēm.</p> <p>Veicināt savstarpēji saskaņotu un produktīvu sadarbību ar revidējamām vienībām, Saeimu, tiesībsargājošām iestādēm un sabiedrību.</p> <p>Stiprināt Valsts kontroles revīzijas ieteikumu ieviešanas uzraudzību.</p>
	Valsts kontroles attīstības ilgtspējas nodrošināšana.	<p>Pilnveidot cilvēkresursu vadības sistēmu, nodrošinot augstas kvalifikācijas, uz rezultātu orientētu darbinieku motivēšanu un piesaisti.</p> <p>Garantēt augstas darba kvalitātes principa saglabāšanu ikvienā Valsts kontroles veiktajā darbībā, nodrošinot kvalitātes kontroles sistēmas pilnveidošanu, pārskatāmu procesu uzraudzību un nepārtrauktu darbības racionalizēšanu.</p> <p>Nodrošināt revīzijās izmantotās metodoloģijas atbilstību starptautiskajiem revīzijas standartiem un labākajai pieredzei.</p> <p>Nodrošināt komunikācijas stratēģijas īstenošanu, veicinot izpratni par Valsts kontroles ietekmi publiskās pārvaldības veidošanā.</p> <p>Aktīvi līdzdarboties starptautiska līmeņa aktivitātēs, veicinot profesionālo izaugsmi un Latvijas atpazīstamību starptautiskā līmenī.</p>
	Valsts kontroles darbības efektivitātes uzlabošana.	<p>Realizēt efektīvu resursu pārvaldību, paaugstinot snieguma kvalitāti, produktivitāti un pilnveidojot procesu standartizāciju.</p> <p>Izmantojot informācijas tehnoloģiju iespējas, attīstīt jaunas un pilnveidot rīcībā esošās revīziju atbalsta un citu funkciju programmatūras, kā arī nodrošināt informācijas tehnoloģiju sistēmas nepārtrauktu darbību.</p>

4.attēls. Valsts kontroles darbības stratēģija 2014.-2017.gadam.

Valsts kontroles padome darbības stratēģijas īstenošanai katru gadu apstiprina darba plānu. Darba plānā ir iekļauts revīziju plāns, noteiktas attiecīgajā gadā veicamās aktivitātes darbības stratēģijā noteikto mērķu un rezultātu sasniegšanai, noteikti atbalsta struktūrvienībām veicamie uzdevumi un katrai aktivitātei un revīzijai noteikta atbildīgā struktūrvienība, izpildes termiņi, plānotās cilvēkstundas un budžets.

1.5. Personāla resursi

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁴

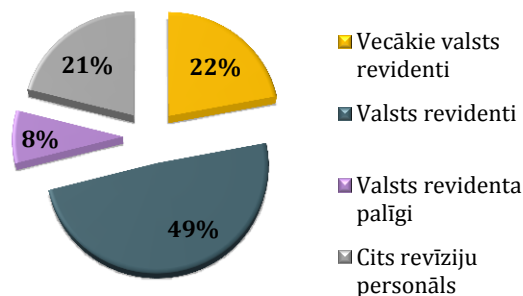
Valsts kontrole atbilstoši izvirzītajiem darbības mērķiem ir piesaistījusi nepieciešamā apjoma un kvalifikācijas darbiniekus, nodrošinot **vecāko valsts revidentu īpatsvaru vismaz 30%** apmērā no kopējā revīzijās iesaistītā personāla.

Tiek veikti pasākumi mērķa sasniegšanai 2017.gadā.

Mērķis ir noteikts, lai stiprinātu kapacitāti veikt kompleksas revīzijas, kuras būtiski ietekmē valsts attīstību un valsts pārvaldes kvalitāti un kuru veikšanai ir nepieciešami augstākās klases un viskvalificētākie - vecākie valsts revidenti.

Uz pārskata perioda beigām Valsts kontrolē bija **175 štata vietas**, tajā skaitā 132 revīzijas personālam un 43 atbalsta personālam. Darba attiecībās ar Valsts kontroli pārskata perioda beigās bija 173 darbinieki, tajā skaitā 131 – revīzijas personāls un 42 – atbalsta personāls.

Vecāko valsts revidentu īpatsvars no kopējā revīzijās iesaistītā personāla bija **22 %** (29 darbinieki), valsts revidentu – 49% (64 darbinieki), valsts revidenta palīgu – 8% (10 darbinieki), cita revīzijas personāla īpatsvars – 21% (28 darbinieki).

5.attēls. Valsts kontroles revīzijās iesaistītā personāla struktūra.

Lai nodrošinātu nepieciešamā apjoma un kvalifikācijas darbinieku atlasīšanu un pieņemšanu darbā, tika organizēti četri atlases konkursi uz vecākā valsts revidenta, valsts revidenta, kvalitātes vadības sistēmu speciālista amatiem un mājaslapā pastāvīgi ir aktuāls sludinājums par valsts revidenta vakanci.

6.attēls. Valsts kontroles kolektīvs 2015.gada novembrī.

⁴ Rezultāts sasniedzams stratēģijas darbības pēdējā gadā - 2017.gadā.

PAMATINFORMĀCIJA PAR VALSTS KONTROLI

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁵

Valsts kontrole sekmē darbinieku labklājību, nodrošinot sakārtotu, kvalitatīvu darba vidi un labvēlīgu psiholoģisko mikroklimatu, kā rezultātā **darba vides apmierinājuma indekss ir ne mazāks kā 2,5 un darbinieku mainības koeficients ir ne lielāks kā 15%.**

Izpildīts.

Apmierinātības pētījums tiek veikts reizi divos gados. Pārskata gadā pētījums nav veikts. 2014.gadā kopējais darbinieku apmierinātības indekss bija 2,52 punkti.

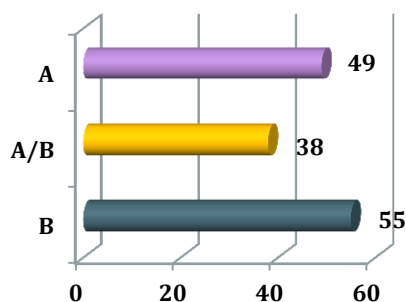
Vidējais darbinieku skaits 2015.gadā bija 173 darbinieki. Darba attiecības ar Valsts kontroli pārskata periodā uzsāka 34 darbinieki, izbeidza 26 darbinieki. Darbinieku **mainības koeficients bija 15%**, kas, salīdzinot ar iepriekšējo 2014.gadu, ir samazinājies par 2%.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁶

Valsts kontrole īsteno strukturētu darba izpildes plānošanu un novērtēšanu, ar katra darbinieka individuālā snieguma uzlabošanu panākot labākus institūcijas darbības rezultātus. Darba izpildes gada laikā vērtēšanas rezultātā **ne mazāk kā 20% darbinieku saņem vērtējumu A.**

Izpildīts.

Valsts kontroles darbinieku darbs tiek vērtēts, pamatojoties uz iepriekš noteiktajiem darbinieka individuālajiem uzdevumiem un to izpildes rezultātiem saskaņā ar attiecīgajam amatam un kvalifikācijas pakāpei apstiprinātajiem vērtēšanas kritērijiem. Darbs tiek vērtēts piecās vērtējuma kategorijās – A un A/B (pārsniedz amatam izvirzītās prasības), B (atbilst prasībām), C (daļēji atbilst prasībām) un D (neatbilst prasībām).

Pārskata periodā tika veikts darbinieku darba izpildes novērtējums, kurā piedalījās 142 darbinieki. Rezultātā vērtējuma kategoriju A ieguva 49 darbinieki jeb 34,5% (34 revīzijas personāla un 15 atbalsta struktūrvienību darbinieki), kategoriju A/B – 38 darbinieki un B – 55 darbinieki. Pēc vērtēšanas 14 darbiniekiem tika paaugstināta kvalifikācijas pakāpe, septiņiem – amats un kvalifikācijas pakāpe.

7.attēls. Darba izpildes novērtējums.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁷

Ikviena Valsts kontroles darbinieka nodrošina darba izpildi augstā līmenī, veltot darba pienākumu izpildei **nepieciešamo zināšanu apguvei ne mazāk kā 20 stundas gadā**, piedaloties mācībās profesionālo zināšanu papildināšanai.

Izpildīts.

Darbinieku mācību vajadzības tiek apzinātas un izriet no Valsts kontroles darbības stratēģijas 2014.-2017.gadam, katra darbinieka individuālo uzdevumu un attīstības vajadzību kartes, darba izpildes vērtēšanas kartes, kā arī no mācību satura un organizēšanas kvalitātes novērtējuma anketām.

Valsts kontrolē ir izstrādātas apmācību programmas un praktiskie uzdevumi, kuri ir koncentrēti tieši uz tām funkcijām, kas ir nozīmīgas revidenta darbā.

Pārskata periodā kopumā darbinieki apmeklēja **80 dažādas profesionālās pilnveides mācības, kursus un seminārus**, no tiem 18 mācības un seminārus vadīja Valsts kontroles darbinieki.

⁵ Rezultāts sasniegams katrā stratēģijas darbības gadā, apmierinājuma indekss tiek vērtēts reizi divos gados.

⁶ Rezultāts sasniegams katrā stratēģijas darbības gadā.

⁷ Rezultāts sasniegams katrā stratēģijas darbības gadā.

PAMATINFORMĀCIJA PAR VALSTS KONTROLI

Īpaši jāuzsver kapacitātes paaugstināšanas mācības lietderības revīziju veikšanai ar **Eiropas Sociālā fonda projekta "Atbalsts strukturālo reformu ieviešanai valsts pārvaldē"** atbalstu, kuras norisinājās laika posmā no 2015.gada janvāra līdz novembrim. Katru semināru apmeklēja 25 revīzijas personāla darbinieki.

Mācību ietvaros tika organizēti semināri par tādiem tematiem kā izmaksu-ieguvumu un izmaksu-efektivitātes analīzes metode, aptauju veikšanas metodes, statistiskās metodes, biznesa procesu vadība un analīze, efektīva iekšējās kontroles un kvalitātes kontroles sistēma Latvijas publiskā sektora pārvaldes kontekstā, darbības novērtējuma sistēmas, lietderības aspektu vērtēšana, pārbaudot publiskos iepirkumus, ziņojumu un ziņojumu kopsavilkumu rakstīšanas prasmes lietderības revīzijās, informācijas medijiem sagatavošana u.c.

Katrs darbinieks darba pienākumu izpildei nepieciešamo **zināšanu apguvei ir veltījis vidēji 90 stundas gadā.**

Mācību rezultātā ir iegūta padziļināta izpratne par lietderības revīziju veikšanas aspektiem.

Kombinējot teorētiskās apmācības ar praktiskām zināšanu pilnveides nodarbībām, Valsts kontroles revīzijas darba personāls ir būtiski palielinājis kompetences līmeni, ļaujot integrēt ikdienas darbā jaunas metodes un instrumentus, nodrošinot revīziju kvalitātes turpmāku paaugstināšanos.

Attīstot individuālās kompetences, ir pilnveidota kopēja pieeja revīzijas darba rezultātu izskaidrošanai un prezentēšanai mērķauditorijai.

Ir ieviesta jauna pieeja revīzijas ziņojumu vizualizācijā un daudz plašāk revīzijas darbā tiek piemērotas jaunas metodes (informācijas un komunikācijas tehnoloģiju rīku izmantošana, analītisku un statistisku metožu izmantošana, nozares profesionāļu un ekspertu viedokļu analīze un iekļaušana revīzijas ziņojumos, infografiku izstrāde).

Valsts kontrole turpina pilnveidot un attīstīt uzsāktās iniciatīvas revīzijas ziņojuma uztveramības nodrošināšanā.

8.attēls. Revīzijas ziņojumu vizualizācija.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁸

Valsts kontroles amatpersonas un darbinieki **rīkojas atbilstoši Valsts kontroles Ētikas kodeksā noteiktajiem profesionālās ētikas pamatprincipiem** un vispārējās uzvedības normām, veicinot likumīgu un godprātīgu darbu sabiedrības interesēs, uzlabojot iestādes darba kultūru un veicinot Saeimas, revidējamo vienību un sabiedrības uzticību Valsts kontrolei.

Izpildīts.

Valsts kontroles noteikto vērtību – atbildība, atklātība un attīstība – stiprināšanā būtiska loma ir uz ētisku attieksmi un darbībām balstīta darbinieku ikdienas rīcība, tāpēc Ētikas kodeksā ir noteikti pieci ētikas pamatprincipi: godprātība, objektivitāte, profesionālā kompetence, konfidencialitāte un profesionāla rīcība.

Lai Valsts kontroles amatpersonām un darbiniekiem palīdzētu praktiski izprast un ikdienā ievērot Valsts kontroles Ētikas kodeksā noteiktos uzvedības pamatprincipus, tika izstrādāta **Valsts kontroles ētikas kodeksa rokasgrāmata.**

⁸ Rezultāts sasniedzams katrā stratēģijas darbības gadā.

PAMATINFORMĀCIJA PAR VALSTS KONTROLI

Pēc Ētikas kodeksa rokasgrāmatas apstiprināšanas tika organizēts seminārs darbiniekiem par tās praktisko izmantošanu.

Ētikas kodeksā noteiktajiem profesionālās ētikas pamatprincipiem un Ētikas kodeksa rokasgrāmatā minētajiem vēlamās uzvedības modeļiem īpaša uzmanība tiek pievērsta jaunpieņemto darbinieku darbā ieviešanas procesā.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁹

Valsts kontrole veicina **revidentu profesijas tālāku attīstību**, sadarbojoties ar profesionālām asociācijām, reizi gadā organizējot diskusijas par revīzijas standartiem.

Izpildīts.

Latvijas
Universitāte

Pārskata periodā sadarbības ietvaros ar Latvijas Universitāti organizēta valsts kontrolieres E.Krūmiņas lekcija Latvijas Universitātē par Valsts kontroles funkcijām un darbību un Piektā revīzijas departamenta vecākās valsts revidentes G.Krūmiņas lekcija Latvijas Universitātē par grāmatvedības uzskaites jautājumiem un iekšējās kontroles sistēmu publiskajā sektorā.

Lai rosinātu studentu un skolnieku interesi par darbu Valsts kontrolē un informētu par valsts revidenta profesiju, Valsts kontrole 2015.gada februārī piedalījās Banku augstskolas rīkotajā pasākumā "Atvērto durvju dienas" un 2015.gada oktobrī – valsts pārvaldes atvērto durvju dienu akcijā (pasākumu apmeklēja 60 interesenti).

Pārrunāt aktuālos revīziju jautājumus 2015.gada 7.decembrī Valsts kontrole uz ikgadējo diskusiju bija aicinājusi Latvijas Zvērīnātu revidentu asociācijas un Valsts kases pārstāvjus. Diskusijas laikā tika aktualizēti ne tikai ar revīzijas veikšanas procesu saistīti jautājumi, bet arī jautājumi, kas skar inventarizācijas procesu un noteiktu posteņu un darījumu uzskaiti. Diskusijas dalībnieki puda vienotu pārliecību par nepieciešamību arī turpmāk "izgaismot" revīziju laikā konstatētos trūkumus, tādējādi veicinot mērķtiecīgāku atbildīgo amatpersonu rīcību šo trūkumu novēršanā. Tikšanās laikā tika akcentēti arī ar normatīvo aktu un metodisko norādījumu pilnveidošanu, apmācību, pieredzes un informācijas apmaiņu saistīti jautājumi, formulējot kopēju secinājumu – savstarpējā komunikācija ir viens no būtiskākajiem aspektiem revīzijas sekmīgai norisei.

1.6. Finanšu resursi

Kopējais Valsts kontroles budžets pārskata gadā bija 5,4 miljoni *euro*.

Valsts kontrolei 2015.gadam tika piešķirts papildu valsts budžeta finansējums 0,5 miljonu *euro* apmērā saskaņā ar jaunās politikas iniciatīvas pieteikumu, lai sagatavotos divu veidu atzinumu sniegšanai ikgadējo finanšu revīziju rezultātā – (1) par uzskaites pareizību un (2) par darījumu atbilstību.

1.tabula

Valsts kontroles ieņēmumi un izdevumi

Ieņēmumu un izdevumu veids	2015.gada plāns (<i>euro</i>)	2015.gada izpilde (<i>euro</i>)	2016.gada plāns (<i>euro</i>)
Resursi izdevumu segšanai	5 433 420	5 433 420	5 534 909
Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	5 211 695	5 211 695	5 534 909
Valsts budžeta transferti ¹⁰	221 725	221 725	0
Izdevumi – kopā	5 433 420	5 379 179	5 534 909
Atlīdzība	4 116 735	4 064 213	4 534 049
Preces un pakalpojumi	1 170 425	1 169 261	960 735
Kapitālie izdevumi	144 518	144 475	38 418

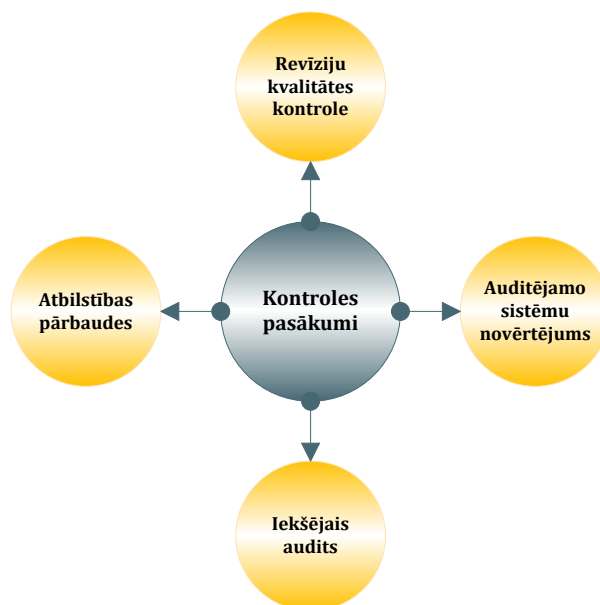
⁹ Rezultāts sasniedzams katrā stratēģijas darbības gadā.

¹⁰ Transferts no valsts budžeta programmas 63.07.00 "Strukturālo reformu ieviešana valsts pārvaldē (2007-2013)" Eiropas Sociālā fonda līdzfinansētā projekta 1DP/1.5.1.1.1./10/IPIA/CFLA/004/002 "Atbalsts strukturālo reformu ieviešanai valsts pārvaldē" aktivitātei "Valsts kontroles kapacitātes stiprināšana".

1.7. Kvalitātes vadības un iekšējās kontroles sistēma

Valsts kontroles kvalitātes vadības sistēma ir izveidota, pamatojoties uz Latvijas standartu LVS EN ISO 9001:2009 "Kvalitātes pārvaldības sistēmas. Prasības (ISO 9001:2008)". Iestādes darbība ir aprakstīta 22 darba procesu aprakstos, no kuriem septiņi ir pamatdarbības procesi, trīs – vadības un 12 – atbalsta procesi.

Darbības uzraudzība tiek nodrošināta ar ikdienas aktivitātēs integrētām darbībām (apstiprināšana, saskaņošana, darba kvalitātes izvērtēšana, pienākumu un atbildības dalīšana) un ar mērķtiecīgiem kontroles pasākumiem (revīziju kvalitātes kontrole, auditējamo sistēmu novērtējums, iekšējais audits, atbilstības pārbaudes).

9.attēls. Valsts kontroles darbības uzraudzības pasākumi.

Revīziju kvalitātes kontrole – gūt pārliecību, ka iestāde un darbinieki ievēro profesionālos standartus un normatīvo aktu prasības, kā arī identificēt labo praksi un nepieciešamos uzlabojumus revīziju metodoloģijā. Slēgtu revīziju kvalitātes kontroles darba grupa revīziju kvalitātes kontroli veic reizi gadā.

Auditējamo sistēmu novērtējums – noteikt riska faktoru ietekmi uz iestādes audita vidi un identificēt prioritāri auditējamās sistēmas. Valsts kontrolieris, revīzijas departamentu direktori, Audita komisija, par auditējamo sistēmu atbildīgo struktūrvienību vadītāji auditējamo sistēmu novērtējumu veic ne retāk kā reizi divos gados.

Iekšējais audits – sniegt iekšējās kontroles sistēmas darbības novērtējumu, lai pilnveidotu iekšējās kontroles sistēmas darbību iestādē. Audita komisija gadā veic vidēji vienu līdz diviem iekšējiem auditiem.

Atbilstības pārbaudes – sniegt vērtējumu par Valsts kontroles darbības un kvalitātes vadības sistēmas atbilstību ārējiem un/ vai iekšējiem tiesību aktiem, kvalitātes vadības sistēmas prasībām un starptautisko standartu prasībām. Kvalitātes vadības sistēmu speciālists gadā vidēji veic piecas atbilstības pārbaudes.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.¹¹

Valsts kontrole veic revīzijas augstā līmenī un regulāri **veic vismaz sešu slēgtu revīziju kvalitātes kontroli gadā**, nodrošinot kvalitātes kontroli veiktajām lietderības, likumības un finanšu revīzijām, laikus pilnveidojot revīziju metodoloģiju un novēršot identificētos trūkumus.

Izpildīts.

Valsts kontrole, veicot revīziju darba kvalitātes kontroli, ievēro standarta ISSAI 40 "Kvalitātes kontrole augstākajām revīzijām iestādēm"¹² prasības.

Slēgtu revīziju kvalitātes kontroles veikšanai tiek izveidota speciāla darba grupa. Tās mērķis ir gūt pārliecību, ka Valsts kontroles darbinieki ievēro profesionālos standartus un normatīvo aktu prasības, kā arī identificēt labo praksi un nepieciešamos uzlabojumus revīziju metodoloģijā.

¹¹ Rezultāts sasniedzams katrā stratēģijas darbības gadā.

¹² ISSAI 40 - Quality Control for SAIs: http://www.issai.org/media/12938/issai_40_e.pdf.

PAMATINFORMĀCIJA PAR VALSTS KONTROLI

Pārskata periodā slēgtu revīziju kvalitātes kontrole, novērtējot, vai finanšu revīzijā ir piemērotas analītiskās procedūras kā pierādījumu iegūšanas veids, tika veikta **četrās finanšu revīzijās** – par Ārlietu, Tieslietu un Veselības ministrijas 2014.gada pārskatu sagatavošanas pareizību un par Latvijas Republikas 2013.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem pašvaldību gada pārskatu daļu.

Novērtējot izlašu veidošanu, kvalitātes kontrole tika veikta **divās likumības/lietderības revīzijās** – “Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai un Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda Virzības daļas ilgtspējas un atbilstības projektu nosacījumiem izvērtējums” un “Biometrijas pasu izsniegšanas procesa un to atbalstošo informācijas sistēmu darbības efektivitāte”.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.¹³

Valsts kontroles iekšējās kontroles sistēma ir efektīva un noder kā **paraugs valsts un pašvaldību institūciju darba organizācijā**, nodrošinot iekšējos auditos, slēgtu revīziju kvalitātes kontrolēs un atbilstības pārbaudēs sniegto ieteikumu ieviešanu noteiktajā termiņā ne mazāk kā 95% gadījumos.

Izpildīts.

Pārskata periodā ir veiktas divas atbilstības pārbaudes – par Valsts kontroles budžeta plānošanu, izpildi un kontroli un par iepirkumu plānošanu un organizēšanu Valsts kontroles vajadzībām – un viens iekšējais audits – par Valsts kontroles revīziju ieteikumu ieviešanas uzraudzību. Atbilstības pārbaudi un iekšējā audita rezultātā struktūrvienībām tika sniegti kopā 13 ieteikumi.

2015.gadā struktūrvienībām bija jāievieš kopā 16 ieteikumi, kuri bija sniegti 2014. un 2015.gadā veiktajās atbilstības pārbaudēs un iekšējos auditos. Visi ieteikumi ir ieviesti.

1.8. Eiropas Sociālā fonda projekts

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.¹⁴

Valsts kontrole **īsteno kapacitātes stiprināšanas projektus un aktivitātes**, piesaistot ārējo finansējumu vismaz vienam projektam laika posmā no 2014. līdz 2017.gadam.

Izpildīts.

Pārskata periodā Valsts kontrole iesaistījās Valsts kancelejas īstenotajā Eiropas Sociālā fonda projektā “Atbalsts strukturālo reformu ieviešanai valsts pārvaldē” kā sadarbības partneris, īstenojot apakšaktivitāti “Valsts kontroles kapacitātes stiprināšana”. Apakšaktivitāte 100% apmērā tika finansēta no Eiropas Sociālā fonda līdzekļiem. Aktivitātes kopējais Eiropas Sociālā fonda finansējums bija 255 tūkstoši *euro* (2014.gadā – 34,3 tūkstoši *euro*, 2015.gadā – 221,7 tūkstoši *euro*), kas tika paredzēts (1) kapacitātes stiprināšanai lietderības revīziju veikšanas jomā un (2) neatkarīgam Valsts kontroles darba novērtējumam.

Projekta ietvaros pārskata periodā:

- nodrošināta kapacitātes celšana Valsts kontroles revīzijas personālam 12 apmācību semināros;
- noslēgušās neatkarīgu ekspertu konsultācijas sešās revīzijās: revīzijā “Informācijas sistēmas veselības aprūpē”, revīzijā “Valsts ieņēmumu dienesta veiktās reorganizācijas efektivitāte”, revīzijā “Valstī īstenotās ugunsdrošības uzraudzības efektivitāte”, revīzijā “VAS “Privatizācijas aģentūra” rīcības lietderība un likumība, nodrošinot tai noteiktās pamatfunkcijas”, revīzijā “Rīgas Brīvostas pārvaldes rīcības tiesiskums, efektivitāte un ekonomiskums, vadot un īstenojot projektu “Infrastruktūras attīstība Krievu salā ostas aktivitāšu pārceļšanai no pilsētas centra”” un revīzijā “Pašvaldību ielu un ceļu uzturēšanai un rekonstruēšanai paredzēto līdzekļu izlietojuma likumība un lietderība”;
- noorganizētas četras ārvalstu ekspertu (no sešām partnervalstīm) darba vizītes neatkarīga Valsts kontroles darbības novērtējuma (*Peer Review*) īstenošanai, apstiprināts un iesniegts Saeimā Valsts kontroles darbības starptautiskā novērtējuma (*Peer Review*) ziņojums;
- izstrādāta un Valsts kontroles revīziju darbā adaptēta revīzijas ziņojumu vizualizācijas pieeja;
- organizētas darba vizītes ar Zviedrijas augstākās revīzijas iestādes ekspertiem par konsultācijām lietderības revīziju jomā.

Valsts kontrole ir sasniegusi visus projekta iesniegumā plānotos mērķus un rezultātus.

¹³ Rezultāts sasniegams katrā stratēģijas darbības gadā.

¹⁴ Rezultāts sasniegams stratēģijas darbības periodā.

2015.gadā tika uzsāktas darbības, lai 2016.gadā piesaistītu finansējumu divām jaunām iniciatīvām:

- projektam "Ukrainas, Moldovas un Gruzijas Augstāko revīzijas iestāžu kapacitātes celšana starptautisko augstāko revīzijas iestāžu standartu (ISSAI) integrācijas procesā", kura īstenošana varētu tikt iekļauta Ārlietu ministrijas Attīstības sadarbības programmas 2016.gada pasākumu plānā. Projekta ietvaros ir plānots nodrošināt apmācību programmas īstenošanu minēto valstu augstāko revīzijas iestāžu darbiniekiem jautājumos, kas skar finanšu revīzijas, lietderības revīzijas un arī revīzijas iestāžu institucionālos un darbības praktiskos aspektus;
- projektam 2014.-2020.gada plānošanas perioda specifiskā atbalsta mērķa "valsts pārvaldes profesionālā pilnveide labāka tiesiskā regulējuma izstrādē mazo un vidējo komersantu atbalsta, korupcijas novēršanas un ēnu ekonomikas mazināšanas jomās" ietvaros, nodrošinot turpmāku darbinieku profesionalitātes pilnveidi attiecīgajās atbalsta jomās, attīstot starptautisko augstāko revīzijas iestāžu standartu atzišanas procesu, īstenojot starptautisko sadarbību un veicinot labākās prakses pārņemšanu.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.¹⁵

Valsts kontroles **darbība atbilst Eiropas Savienības augstāko revidējošo iestāžu labākajai pieredzei**, institūcijas darbības novērtēšana sadarbībā ar starptautiskiem partneriem veicina pārvaldības attīstību, caurskatāmību un snieguma stiprināšanu, un ir veikts vismaz viens Valsts kontroles darbības novērtējums un veikti nepieciešamie pilnveidojumi.

Izpildīts.

Valsts kontrole ir neatkarīga iestāde, kas pārbauda valsts, pašvaldību un citu publisko personu rīcību ar finanšu līdzekļiem un mantu. Lai nodrošinātu starptautiskajos tiesību aktos noteiktā principa par augstāko revīzijas iestāžu neatkarību ievērošanu, Valsts kontroles darbība nav un nevar būt pakļauta citu publiskā sektora institūciju pārbaudēm.

Tomēr Valsts kontrolei ir svarīgs profesionāls un neatkarīgs sava darba novērtējums. Vienīgais starptautiski akceptētais veids, kā šādu novērtējumu veikt, ir savstarpējās pārbaudes (*Peer review*) – pārbaudes, kuras atbilstīgi starptautiskajiem revīzijas standartiem konkrētajā revīzijas iestādē veic citu valstu augstāko revīzijas iestāžu pārstāvji.

2015.gada 5.martā valsts kontroliere E.Krūmiņa parakstīja memorandu par šādas pārbaudes veikšanu Latvijas Republikas Valsts kontrolē.

Valsts kontroles darbības efektivitāti vērtēja ekspertu grupa, kuru vadīja Slovākijas augstākā revīzijas iestāde. Novērtējuma grupā bija arī Nīderlandes, Polijas, Dānijas un Amerikas Savienoto Valstu augstāko revīzijas iestāžu, kā arī Eiropas Revīzijas palātas pārstāvji.

Novērtējums aptvēra visus Valsts kontroles darbības aspektus – stratēģisko un operatīvo plānošanu, revīziju metodoloģiju atbilstību un to piemērošanu finanšu, likumības un lietderības revīzijās, kvalitātes vadību, personāla vadību un citas atbalsta funkcijas.

11.attēls. Starptautiskā neatkarīgā ekspertu komanda iepazīstas ar revīziju darba procesu un tā rezultātiem.

10.attēls. Valsts kontroliere E.Krūmiņa paraksta saprašanās memorandu par starptautiskā novērtējuma uzsākšanu.

Lai varētu sniegt objektīvu un kvalitatīvu izvērtējumu, ārvalstu eksperti tikās ar Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisijas pārstāvjiem, kā arī ar pārstāvjiem iestādēs un organizācijās, kurās ir notikušas Valsts kontroles revīzijas vai kuras ir tieši atbildīgas par politikas iniciatīvu virzību un zvērinātu revidentu sertificēšanu – Finanšu ministrijā, Latvijas Zvērinātu revidentu asociācijā, Veselības ministrijā, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijā, Valsts policijā, Mālpils novada pašvaldībā un Satiksmes ministrijā.

¹⁵ Rezultāts sasniedzams stratēģijas darbības periodā.

PAMATINFORMĀCIJA PAR VALSTS KONTROLI

2015.gada 28.augustā eksperti prezentēja novērtējuma ziņojumu Valsts kontroles padomei. 2015.gada 16.septembrī tika organizēta ziņojuma prezentācija Latvijas Republikas Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisijā.

Novērtējuma galvenais secinājums – Valsts kontrole veic savu darbu neatkarīgi un objektīvi, atbilstoši starptautiskajiem revīzijas standartiem, tai ir būtiska ietekme uz publiskā finansējuma pārvaldību, un iestāde aktīvi informē ieinteresētās personas, sadarbības partnerus un sabiedrību par tās darba rezultātiem.

Ārvalstu augstāko revīzijas iestāžu pārstāvji, atzinīgi novērtējot līdz šim paveikto darbības pilnveidošanā, ir aicinājuši neapstāties un turpināt darbu, lai panāktu revīzijas ziņojumu vieglāku uztveramību, kā arī attīstīt turpmāku sadarbību ar revidējamām vienībām, zvērinātiem revidentiem un citām valsts iestādēm, lai veicinātu izpratni par revīziju darbu.

Ārvalstu eksperti ir atzinuši, ka Valsts kontrole ir moderna, uz attīstību vērsta iestāde, kuras darbība atbilst starptautiskajiem augstāko revīzijas iestāžu standartiem.

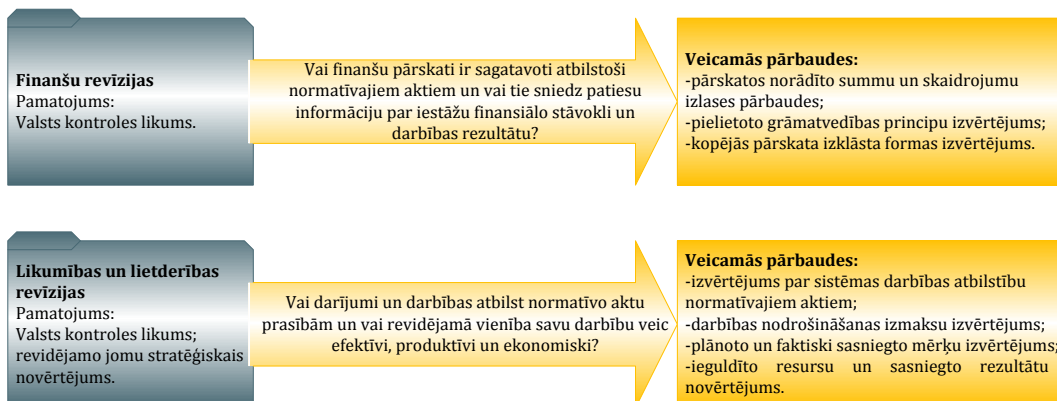
Valsts kontrole jau novērtējuma īstenošanas laikā uzsāka aktīvu darbu pie ekspertu izteikto rekomendāciju ieviešanas, kā arī apņēmas turpināt uzsāktās iniciatīvas savas darbības pilnveidošanā:

- lai nodrošinātu Valsts kontroles darba profesionalitāti, tā turpina detalizētu un pamatotu stratēģiskā ietvara izstrādi, veidojot darba plānu, kas pamatots ar nopietnu stratēģisko novērtējumu un pamatotu risku analīzi, reaģējot uz sociālekonomiskās vides izmaiņām Latvijā;
- Valsts kontrole darbības stratēģijā 2014.-2017.gadam paredz palielināt lietderības revīziju īpatsvaru līdz 30% no kopējā revīziju apjoma. 2015.gadā sadarbībā ar Zviedrijas augstāko revīzijas iestādi tika pilnveidota lietderības revīziju metodoloģija un būtiski uzlabots revīzijas ziņojuma formāts, padarot to vieglāk uztveramu sabiedrībai. Valsts kontrole turpina jau uzsāktu apmācību procesu, skaidrojot revidējamajām vienībām, to iekšējiem auditoriem un ārējiem revidentiem, kā arī revidējamās vienības pārstāvošajām organizācijām lietderības revīziju mērķus, revīziju pieeju un gūstamo labumu no šīm revīzijām. Turpmāka ziņojumu uztveramības attīstība tiks nodrošināta ne tikai lietderības revīzijās, bet arī finanšu revīzijās;
- Valsts kontrole turpina iesāktās iniciatīvas cilvēkresursu attīstībā visās tās struktūrvienībās, nodrošinot nepieciešamo atbalstu kompetences un iemaņu pilnveidošanai atbilstoši darbinieku apmācību vajadzībām. Ņemot vērā stratēģijā noteikto nepieciešamību palielināt lietderības revīziju īpatsvaru, Valsts kontrole ir gatava izvērtēt iespējamu revīzijas grupu vai struktūrvienību izveidi, kuras profesionālā darbība būtu vērsta tikai uz lietderības vai tikai uz finanšu revīziju veikšanu. Atbilstošākais ieviešanas modelis tiks izvērtēts, ņemot vērā pieejamos finanšu un darbinieku resursus;
- Valsts kontrole veic regulāru darbinieku mainības iemeslu izvērtējumu un meklē iespējamās problēmas risinājumus. Kā galveno iemeslu darba attiecību pārtraukšanai bijušie darbinieki min nekonkurētspējīgo atalgojumu ar citām valsts pārvaldes iestādēm un privāto sektoru, īpaši, ņemot vērā darba sarežģītību, slodzi un nepieciešamību pārzināt daudzas un dažādas jomas. Ņemot vērā to, ka Valsts kontroles revidenti vērtē valsts pārvaldes un pašvaldību institūciju darbu un sniedz ieteikumus darba uzlabošanai, Valsts kontroles revidentu atbildzībai būtu jābūt ne tikai konkurētspējīgai ar revidējamo vienību darbinieku atbildzību, bet atbilstoši labajai praksei – tā jāpārsniedz, lai nodrošinātu revīziju ietekmi. Ņemot vērā krīzes laikā būtiski samazināto Valsts kontroles finansējumu un joprojām ierobežotos budžeta resursus, problēmas tūlītēja novēršana nav iespējama, un jautājums tiek risināts, aicinot Saeimu un Ministru kabinetu pakāpeniski palielināt Valsts kontroles finansējumu. Arī starptautiskā neatkarīgo ekspertu komanda savā rekomendācijā norādīja uz nepieciešamību uzsākt diskusiju ar atbildīgo Saeimas komisiju, lai risinātu galveno kadru mainības iemeslu – atbildības konkurētspējas nodrošināšanu ar citām valsts pārvaldes iestādēm un privāto sektoru. Šādu pašu aicinājumu ir izteikusi Eiropas Sadarbības un attīstības organizācija (ESAO/OECD), rosinot atjaunot Valsts kontroles finansējumu pirmskrīzes līmeni.

REVĪZIJU DARBS

2. REVĪZIJU DARBS

2.1. Revīziju darba organizācija

Pārskata gadā Valsts kontrole jau ir vērtējusi atbilstības jautājumus finanšu revīzijās un, sākot ar 2016.gadu, finanšu revīziju rezultātā sniegs divu veidu atzinumus – par finanšu pārskatu pareizību un par pārskatam pakārtoto būtisko darījumu atbilstību tiesību aktiem, plānošanas dokumentiem un atzītai praksei.

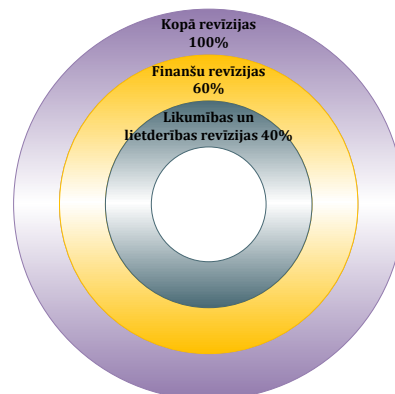
12.attēls. Valsts kontroles revīzijas.

Revīziju darbs tika veikts saskaņā ar Valsts kontroles padomes apstiprināto darba plānu 2015.gadam.

Darba plāns katrai revīzijai nosaka kalendāro laiku sadalījumā pa posmiem (plānošana, pierādījumu iegūšana un noslēgums), kā arī katrā posmā nepieciešamās cilvēkstundas.

2015.gadā kopā tika pabeigtas **45 revīzijas**, tajā skaitā **27 finanšu revīzijas** un **18 likumības un lietderības revīzijas**.

Revīziju rezultātā kopā sagatavoti **74 revīziju ziņojumi**.

13.attēls. Valsts kontroles revīziju veidu īpatsvars.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.¹⁶

Valsts kontrole **30% revīziju resursu novirza lietderības revīziju un likumības revīziju ar lietderības aspektu veikšanai**, nodrošinot pakāpenisku resursu pieaugumu (2015.gadā - 20%, 2016.gadā - 25% un 2017.gadā - 30%), tādējādi sekmējot likumīgu un lietderīgu valsts un pašvaldību resursu pārvaldību un izvirzīto mērķu sasniegšanas kvalitātes paaugstināšanu.

Izpildīts.

Pienākums veikt ikgadējās finanšu revīzijas ir noteikts Valsts kontroles likumā. Iepriekšējos gados veiktās finanšu revīzijas ir devušas redzamus uzlabojumus – finanšu pārskatos tiek uzrādīta patiesa informācija, ir veicināta valstij un pašvaldībām piederošo aktīvu uzskaites sakārtošana, daudzās institūcijās ir ieviesta visaptveroša grāmatvedības politika.

Pareiza finanšu uzskaitē ir būtiska, tomēr likumdevējam un sabiedrībai daudz svarīgāk ir gūt pārlicību, ka valsts pārvalde un pašvaldības ievēro tiesību aktus un ar nodokļu maksātāju naudu rīkojas lietderīgi un sabiedrības interesēs. Tāpēc Valsts kontrole mērķtiecīgi stiprina lietderības jautājumu izvērtēšanas kapacitāti. Pārskata periodā **40,5%** no kopējiem revīzijām pieejamiem resursiem **ir novirzīti lietderības revīziju un likumības revīziju ar lietderības aspektiem veikšanai**.

¹⁶ Rezultāts sasniegts stratēģijas darbības pēdējā gadā – 2017.gadā.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.¹⁷

Nodrošināt aktuālu revīziju tēmu izvēli, izvērtējot riskus rīcībā ar publiskas personas līdzekļiem un mantu, sabiedrības intereses un aktuālus notikumus publiskā sektora darbībā un reizi gadā aktualizējot revidējamo jomu stratēģisko novērtējumu.

Izpildīts.

Pārskata periodā tika aktualizēti aizsardzības, ārlietu, ekonomikas, iekšlietu, izglītības un zinātnes, kultūras, labklājības, pašvaldību, publiskā sektora finanšu, reģionālās attīstības, tieslietu, transporta un sakaru, veselības aprūpes, vides aizsardzības, zemkopības jomu stratēģiskie un risku novērtējumi.

Valsts kontrole veica **likumības, lietderības un likumības/lietderības revīzijas** par šādām tēmām:

- VSIA "Bulduuru Dārzkopības vidusskola" saimnieciskās darbības lietderība un likumība;
- VAS "Privatizācijas aģentūra" rīcības lietderība un likumība;
- valsts budžeta dotācijas dzelzceļa pasažieru pārvadājumu pakalpojumu sniedzējiem piešķiršanas un izlietojuma atbilstība normatīvajiem aktiem un AS "Pasažieru vilciens" darbība;
- tieslietu nozares nekustamo īpašumu pārvaldīšanas likumība un efektivitāte;
- valstī īstenotās ugunsdrošības uzraudzības efektivitāte;
- personām ar invaliditāti nepieciešamo asistenta pakalpojumu nodrošināšanas efektivitāte;
- informācijas sistēmas veselības aprūpē;
- dzīvojamo māju pārvaldīšanas un apsaimniekošanas maksas noteikšana SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" un SIA "Lielvārdes Remte" darbības atbilstība plānotajiem mērķiem un normatīvo aktu prasībām;
- Āfrikas cūku mēra un Klasiskā cūku mēra apkarošanai paredzētās naudas izlietošana atbilstoši mērķim;
- daudzdzīvokļu dzīvojamo māju pārvaldīšanas efektivitāte un atbilstība normatīvo aktu prasībām;
- valsts amatpersonu deklarācijas kā instruments amatpersonu darbības tiesiskuma un atklātības nodrošināšanai;
- pašvaldību ielu un ceļu uzturēšanai un rekonstruēšanai paredzēto līdzekļu izlietojuma likumība un lietderība;
- Rīgas brīvostas pārvaldes rīcības tiesiskums, efektivitāte un ekonomiskums, vadot un īstenojot projektu "Infrastruktūras attīstība Krievu salā ostas aktivitāšu pārcelšanai no pilsētas centra";
- Saldus novada pašvaldības kapitālsabiedrību pārvaldības efektivitāte un atbilstība normatīvo aktu prasībām;
- Valsts ieņēmumu dienesta veiktās reorganizācijas efektivitāte;
- elektronisko dokumentu un datu saglabāšana Latvijas Nacionālajā arhīvā.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.¹⁸

Valsts kontroles revidentu **darba laika patēriņš revīziju darbam ir ne mazāks kā 80%** no produktīvā revidenta darba laika.

Izpildīts.

Revidentu darba laika patēriņš revīziju darbam tiek aprēķināts pret produktīvo darba laiku (kopējais darba laiks, kas samazināts par atvaļinājumiem un slimībām izlietoto darba laiku), attiecinojot uz to kopējām revīziju darbam patērētajām cilvēkstundām un ar revīzijām saistītajiem pārējiem tiešajiem darbiem (ieteikumu ieviešanas uzraudzība, sadarbība ar Saeimas komisijām, nozaru analīze, darbinieku apmācība, konsultācijas, metodoloģijas izstrāde un aktualizēšana u.c.).

Revidentu **laika patēriņš revīziju darbam** pārskata periodā bija **83,4%**.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.¹⁹

Valsts kontroles darbinieki nodrošina ne mazāk kā 90% revīziju pabeigšanu plānotajā termiņā.

Izpildīts.

Pārskata periodā plānotajā **termiņā pabeigti 96% revīziju**.

¹⁷ Rezultāts sasniegams katrā stratēģijas darbības gadā.

¹⁸ Rezultāts sasniegams katrā stratēģijas darbības gadā.

¹⁹ Rezultāts sasniegams katrā stratēģijas darbības gadā.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.²⁰

Valsts kontroles veikto **revīziju metodoloģija pamatojas uz starptautiskajiem revīziju standartiem**, nodrošinot revīziju metodoloģijas, standartu un rokasgrāmatu aktualizēšanu ne vēlāk kā sešus mēnešus pēc starptautisko revīzijas standartu izmaiņām.

Izpildīts.

Valsts kontroles revīziju metodoloģija **atbilst starptautiskajiem revīziju standartiem ISSAI (International Standards of Supreme Audit Institutions)**, un tā tiek aktualizēta, izvērtējot izmaiņas attiecīgajos standartos. Valsts kontroles revīziju metodoloģijas atbilstību starptautiskajiem revīziju standartiem ir apstiprinājusi starptautiska augstāko revīzijas iestāžu ekspertu grupa, kura pārskata periodā veica Valsts kontroles darbības izvērtējumu.

Atbilstoši ISSAI 12 pamatprincipiem ir izstrādāta Valsts kontroles darbības stratēģija 2014.-2017.gadam. Stratēģijā ir paredzēta Valsts kontroles rīcība gan publiskā sektora caurskatāmības, atbildības un godīguma veicināšanai, gan nepārtrauktai Valsts kontroles darbības nozīmīguma demonstrēšanai sabiedrībai un Saeimai.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.²¹

Valsts kontrole ir **INTOSAI revīzijas standartu ieviešēja Latvijā**, un tie ir izstrādāti atbilstoši normatīvajiem aktiem.

Tiek veikti pasākumi mērķa sasniegšanai.

Ņemot vērā to, ka normatīvajos aktos nav noteikts, ka publiskajam sektoram ir saistoši ISSAI standarti, Valsts kontrole ir uzņēmusies atbildību veicināt šo standartu ieviešanu Latvijā. Pasākums tiek veikts pakāpeniski un atkarībā no Valsts kontroles budžeta iespējām un cilvēkresursu kapacitātes. Pārskata gadā notika ISSAI standartu tulkošana valsts valodā.

Valsts kontrole ir izstrādājusi likumprojektu "Grozījumi Valsts kontroles likumā", ar ko paredzēts noteikt, ka valsts kontrolieris nosaka publiskā sektora revīzijās lietojamos revīzijas standartus, pamatojoties uz neatkarīgo augstāko revīzijas iestāžu starptautisko organizāciju standartiem un vadlīnijām, kā arī prasībām revīziju kvalitātes kontrolei. Likumprojekts 2016.gada 10.martā pieņemts Saeimā 1.lasījumā.

2.2. Revīziju atbalsta rīki un procesi

Efektīvākai revīziju veikšanai Valsts kontrole izmanto revīzijas atbalsta rīkus, kas nodrošina darba laika plānošanu, revīziju darba dokumentēšanu un atvieglo revīzijas ieteikumu uzraudzību, kā arī ļauj efektīvāk analizēt valsts pārvaldē uzkrātos datus.

14.attēls. Revīziju atbalsta rīki.

²⁰ Rezultāts sasniegams katrā stratēģijas darbības gadā.

²¹ Rezultāts sasniegams stratēģijas darbības periodā.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.²²

Valsts kontrolē ir nodrošināta **informācijas sistēmu pieejamība darba laikā ne mazāk kā 95% gadā** no kopējā darba laika.

Izpildīts.

Informācijas sistēmu pieejamības nodrošināšanai katrā Valsts kontrolē lietojamai informācijas sistēmai ir apstiprinātas informācijas sistēmas risku pārvaldības procedūras un atjaunošanas plāni.

Informācijas sistēmu pieejamības uzlabošanai ir ieviesta serveru virtualizācija un daļa serveru ir saslēgti serveru klasterī. Regulāri tiek nodrošināta datu un serveru rezerves kopiju veidošana. Specifisku informācijas sistēmu un programmatūru (piemēram, personāllietu sistēma, grāmatvedības sistēma, iekšējo dokumentu pārvaldības sistēma, e-padomes sistēma, revīzijas atbalsta programmatūra *TeamMate*, šifrēšanas programmatūra) uzturēšanu nodrošina ārvalsts pakalpojumu sniedzēji saskaņā ar noslēgtajiem līgumiem.

Informācijas **sistēmu pieejamības rādītājs bija 98,8 %**.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.²³

Informācijas tehnoloģiju **drošība atbilst ne mazāk kā 80% no informācijas drošības labākās prakses standartā noteiktā**.

Tiek veikti pasākumi mērķa sasniegšanai 2017.gadā.

Pārskata gadā tika izstrādāta un apstiprināta Valsts kontroles informācijas drošības politika un Valsts kontroles informācijas tehnoloģiju drošības noteikumi.

Informācijas drošības politika nosaka augsta līmeņa vispārējas prasības, principus un nosacījumus informācijas konfidencialitātes, integritātes un pieejamības nodrošināšanai. Savukārt noteikumi nosaka kārtību, kādā Valsts kontrole nodrošina tai piederošās informācijas un tehniskā aprīkojuma aizsardzību, un to mērķis ir nodrošināt Valsts kontrolē vienādu un sistēmisku pieeju informācijas tehnoloģiju drošības jautājumu risināšanā, panākt iestādes darbinieku izpratni par informācijas tehnoloģiju drošības jautājumiem un būt par pamatu procedūru, instrukciju un citu nepieciešamo drošības dokumentu izstrādē un ieviešanā Valsts kontrolē.

Lai sasniegtu izvirzīto rezultātu, 2016. un 2017.gadā noteikumi tiks pilnveidoti un papildināti ar tām informācijas drošības labākās prakses standartā noteiktajām informācijas tehnoloģiju drošības jomām, kuras noteikumos vēl nav iekļautas, kā arī Ministru kabinets un likumdevējs aicināts izvērtēt iespēju piešķirt finansējumu informācijas drošības politikas pilnvērtīgai īstenošanai.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.²⁴

Nodrošināta Valsts kontroles atbalsta darba procesu aprakstos noteikto **dokumentu elektroniska pārvaldība**, tajā skaitā sagatavošana, saskaņošana, apstiprināšana, aprīte, izpilde un uzglabāšana.

Izpildīts.

2015.gada janvārī tika uzsākta elektronisko dokumentu pārvaldības sistēmas (EDPS) izmantošana. Sākotnēji EDPS nodrošināja sagatavotu dokumentu augšupielādi, reģistrēšanu un nosūtīšanu vai nodošanu rezolūcijai tikai vadītāju līmenī.

Atbilstoši noslēgtajam līgumam par EDPS ieviešanu 2015.gada 1.jūnijā EDPS izmantošanu uzsāka visi Valsts kontroles darbinieki. Ar EDPS otrā posma ieviešanu ir nodrošināta dokumentu elektroniska sagatavošana, saskaņošana, parakstīšana ar sistēmas elektronisko parakstu un ar drošu elektronisko parakstu, nosūtīšana adresātiem, kā arī rezolūciju sagatavošana darbiniekiem un izpildes kontrole.

2015.gada septembrī tika uzsākta EDPS nākamā posma ieviešana, kurā atbilstoši līgumam tiks realizēta elektronisko dokumentu arhivēšana un iznīcināšana EDPS, kā arī ar drošu elektronisko parakstu parakstītu dokumentu nodošana glabāšanai Latvijas Valsts arhīvā.

²² Rezultāts sasniegts katrā stratēģijas darbības gadā.

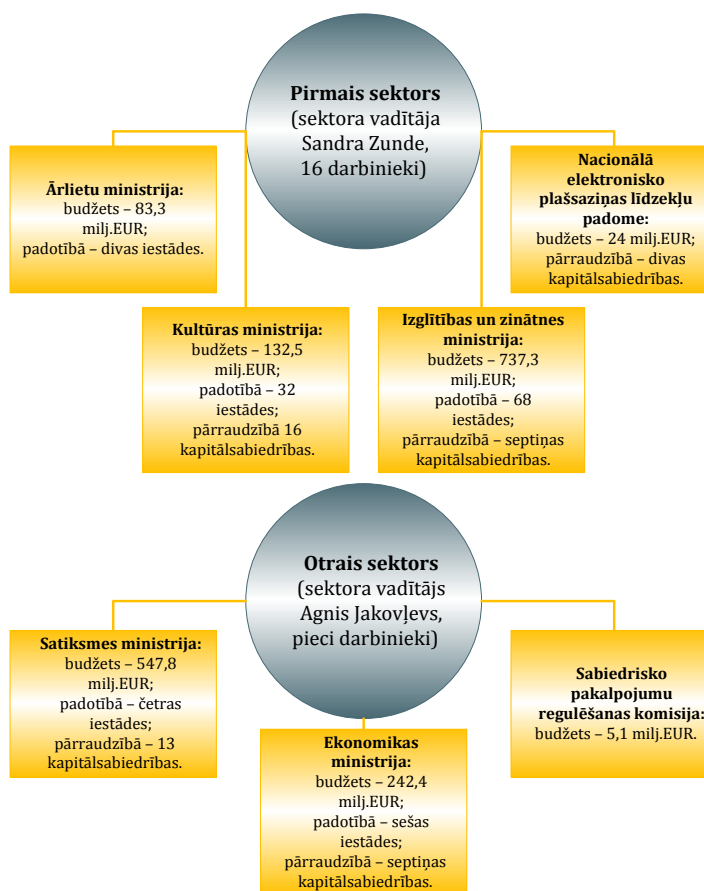
²³ Rezultāts sasniegts stratēģijas darbības pēdējā gadā - 2017.gadā.

²⁴ Rezultāts sasniegts stratēģijas darbības pēdējā gadā - 2017.gadā.

2.3. Revīziju darba rezultāti

2.3.1. Pirmais revīzijas departaments

Kopš 2014.gada 24.apriļa Valsts kontroles padomes locekle,
Pirmā revīzijas departamenta direktore
Laura Graudiņa

15.attēls. Pirmā revīzijas departamenta revidējamās vienības.²⁵

2.3.1.1. Ārlietas

Valsts kontrole, veicot ikgadējo **finanšu revīziju Ārlietu ministrijā par 2014.gada finanšu pārskatu**, sniedza trīs ieteikumus. Pārbaudēs netika atklātas būtiskas neatbilstības, bet bija atkārtoti norādīts uz nepilnībām iepirkumu organizēšanā.

Tika konstatēti trūkumi nekustamo īpašumu apsaimniekošanas procesā. Ārlietu ministrija ir noslēgusi līgumus ar VAS "Valsts nekustamie īpašumi" par vēstniecības Krievijā un Pastāvīgās pārstāvniecības Eiropas Savienībā Briselē ēku apsaimniekošanu. Savukārt VAS "Valsts nekustamie īpašumi" ir pilnvarojusi ēku apsaimniekošanu veikt vēstniecībai Krievijā un Pastāvīgajai pārstāvniecībai Eiropas Savienībā. Revīzijā konstatēts, ka 2013. un 2014.gadā vēstniecības Krievijā un Pastāvīgās pārstāvniecības Eiropas Savienībā apsaimniekošanas izmaksas ir bijušas kopā par 288,3 tūkstošiem *euro* mazākas, nekā Ārlietu ministrija ir pārskaitījusi VAS "Valsts nekustamie īpašumi" apsaimniekošanas izdevumu segšanai.

Valsts akciju sabiedrība
**Valsts nekustamie
īpašumi**

²⁵ Darbinieku skaits 2015.gada 31.decembrī atbilstoši Valsts kontroles štatu sarakstam.

Turklāt 2013.gada beigās, neņemot vērā iepriekš minēto, tika pieprasīti un ar Ministru kabineta lēmumu piešķirti papildu līdzekļi 345,7 tūkstošu *euro* apmērā no prezidentūras budžeta 2013. un 2014.gada Pastāvīgās pārstāvniecības Eiropas Savienībā Briselē apsaimniekošanas izdevumu segšanai. Rezultātā netika gūta pārliecība par budžeta līdzekļu 288,4 tūkstošu *euro* apmērā efektīvu un ekonomisku izlietošanu atbilstoši paredzētajiem mērķiem.

2.3.1.2. Kultūra

Finanšu revīzijā “Par Kultūras ministrijas 2014.gada pārskata sagatavošanas pareizību” Valsts kontrole ir atklājusi būtiskas neatbilstības Kultūras ministrijas padotības iestādē – Latvijas Nacionālajā bibliotēkā, kā rezultātā ministrijai ir sniegts atzinums ar iebildēm. Tā kā 2014.gads bija Latvijas Nacionālās bibliotēkas jaunās ēkas “Gaismas pils” atklāšanas gads, tad bija notikušas vērienīgas tūkstošos gabalu mērāma ēkas aprīkojuma iegādes.

Latvijas Nacionālā bibliotēka aprīkojumam par kopējo summu 9,9 miljoni *euro* nav nodrošinājusi atbilstošu uzskaiti, jo iegādātās materiālās vērtības nav iespējams identificēt ne grāmatvedības uzskaitē, ne dabā.

Kultūras ministrijas, Latvijas Nacionālās bibliotēkas un Latvijas Nacionālā mākslas muzeja rīcība, 2014.gada decembrī veicot iepriekš neplānotus avansa maksājumus par kopējo summu 223,4 tūkstoši *euro*, liecina par apzinātu pārskata gada budžeta līdzekļu maksimālu izmantošanu, tā pārkāpjot drošas finanšu vadības pamatprincipus un neievērojot Likuma par budžetu un finanšu vadību prasības.

Rīgas Horeogrāfijas vidusskola, Nacionālais kino centrs, Latvijas Nacionālais mākslas muzejs, Latvijas Nacionālais arhīvs un Memoriālo muzeju apvienība, neveicot iepirkuma procedūras un apmaksājot izrakstītus rēķinus par viena veida pakalpojumu vai preču iegādi par kopējo summu 83,6 tūkstoši *euro*, kad saskaņā ar Publisko iepirkumu likumu ir jāpiemēro noteiktās iepirkuma procedūras, nav nodrošinājuši iepirkuma procedūras atklātumu, piegādātāju brīvu konkurenci, vienlīdzīgu un taisnīgu attieksmi pret tiem, kā arī ir radījuši valsts budžeta līdzekļu neefektīvas izlietošanas risku.

Par revīzijas laikā konstatētajiem pārkāpumiem publisko iepirkumu jomā Rīgas Horeogrāfijas vidusskolā un Memoriālo muzeju apvienībā Valsts kontrole atbilstoši Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa prasībām ir informējusi Iepirkumu uzraudzības biroju.

2.3.1.3. Izglītība, zinātne un sports

Izglītības un zinātnes ministrijai 2014.gada finanšu revīzijā tika sniegti septiņi ieteikumi. Izglītības un zinātnes ministrija 2014.gadā veica avansa maksājumus 58,3 tūkstošu *euro* apmērā, tajā skaitā noslēgtajos līgumos ar piegādātājiem neparedzētus avansa maksājumus 47,7 tūkstošu *euro* apmērā un avansa maksājumus par iedzīvotāju ienākuma nodokli un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām 10,6 tūkstošu *euro* apmērā.

Izglītības un zinātnes ministrija nav sasniegusi projekta “Portāla www.skolas.lv attīstība 2.kārta” mērķi, un tā īstenošanas rezultātā valsts budžetam ir radīti zaudējumi 3,6 miljonu *euro* apmērā.

Skrundas Profesionālā vidusskola nav racionāli izmantojusi izglītības iestādei iedalītos finanšu līdzekļus un nav nodrošinājusi budžeta līdzekļu efektīvu un ekonomisku izlietošanu atbilstoši paredzētajiem mērķiem, jo, sniedzot ēdināšanas pakalpojumus Skrundas novada pašvaldības izglītības iestādēm un Skrundas veselības un sociālās aprūpes centram, ir radušies vismaz 15 tūkstošu *euro* lieli zaudējumi.

Finanšu revīzijā tika atklāts, ka Izglītības un zinātnes ministrijas padotības iestādes, neveicot Publisko iepirkumu likumā noteikto iepirkuma procedūru, 2014.gadā ir iegādājušās preces un pakalpojumus un veikušas maksājumus par kopējo summu 134,1 tūkstoši *euro* (bez PVN), tādējādi ierobežojot piegādātāju brīvu konkurenci un radot valsts budžeta līdzekļu neefektīvas izlietošanas risku.

Par revīzijas laikā konstatētajiem faktiem Valsts kontrole informēja Iepirkumu uzraudzības biroju.

Bulduru Dārzkopības vidusskolā konstatē neefektīvu rīcību ar ceturtdaļmiljonu eiro

16.attēls.²⁶

Pārskata periodā tika veikta **likumības/lietderības revīzija "VSIA "Bulduru Dārzkopības vidusskola" saimnieciskās darbības lietderība un likumība"**.

VSIA "Bulduru Dārzkopības vidusskola" (Kapitālsabiedrība) ir Latvijā vienīgā izglītības iestāde, kur var iegūt izglītību dārzu un ainavu veidošanā, kopšanā un floristikā. Lai Kapitālsabiedrības dārzkopības programmas audzēkņi varētu apgūt teorētiskās un praktiskās iemaņas, ir izveidota moderna, funkcionāla, ekonomiska un mūsdienu tehnoloģiju prasībām atbilstoša mācību bāze. Kapitālsabiedrības mācību siltumnīcas rekonstrukcijai ir piesaistīti Eiropas Savienības struktūrfondu līdzekļi, paredzot, ka tos varēs izmantot 724 audzēkņi. Taču Kapitālsabiedrības piedāvātajās programmās laikā no 2013. līdz 2015.gadam ir mācījušies vidēji kopā 149 audzēkņi un no tiem tikai 10%-20% mācību praksi ir apguvuši mācību siltumnīcā.

Papildus savas darbības pamatmērķim - izglītības programmu īstenošanai - Kapitālsabiedrība veic saimniecisko darbību - ziedu, stādu un dažāda veida dārzena audzēšanu un tirdzniecību, viesnīcas pakalpojumu sniegšanu, nekustamā īpašuma iznomāšanu un citu pakalpojumu sniegšanu. Pašu ieņēmumi 2013.gadā veidoja 29% no resursiem izdevumu segšanai, 2014.gadā - 22% un 2015.gadā (līdz 30.06.2015.) - 33%.

Izglītības un zinātnes ministrija nav nodrošinājusi efektīvu un caurskatāmu Kapitālsabiedrības pārvaldību, jo ilgstoši nav spējusi pieņemt lēmumu par tās juridisko statusu.

Ar pašu ieņēmumiem un valsts budžeta dotāciju Kapitālsabiedrība nespēj segt izdevumus, kas saistīti ar izglītības programmu īstenošanu, komunālo izdevumu segšanu un nekustamo īpašumu uzturēšanu.

No saviem finanšu līdzekļiem Kapitālsabiedrība nav spējīga nodrošināt arī nepieciešamo finansējumu ES projektu realizācijai, tāpēc vairākkārt ir pieprasījusi tai piešķirt papildu valsts budžeta līdzekļus un arī saņēmusi tos.

Kapitālsabiedrība ir maldinājusi ministriju, jo ir pieprasījusi papildu līdzekļus steidzamības kārtā, bet 17.12.2014. piešķirtā papildu dotācija ugunsdrošības signalizācijas ierīkošanai dienesta viesnīcā 31,3 tūkstošu euro apmērā līdz pat 30.06.2015. nav tikusi izlietota.

Izglītības un zinātnes ministrija nav meklējusi finanšu problēmu rašanās cēloņus un risinājumus to novēršanai, bet gan regulāri piešķirusi vidusskolai papildu finansējumu radušos zaudējumu segšanai.

Kapitālsabiedrības rīcībā ir nodota zeme 1 426 186 m² platībā un telpas 44 247 m² platībā, taču revīzijā ir secināts, ka Kapitālsabiedrība nav rīkojusies kā gādīgs un rūpīgs saimnieks, jo tās īpašumā esošie nekustamie īpašumi netiek izmantoti tā, lai tie nodrošinātu lielāko iespējamo atdevi mācību procesa nodrošināšanai. Mācību procesa nodrošināšanai Kapitālsabiedrība izmanto tikai 13% no tās īpašumā esošajām zemēm un 67% no īpašumā esošajām ēkām, 55% zemju ir iznomāti, bet 32% no īpašumā esošajām zemēm netiek ne iznomāti, ne izmantoti mācību procesam.

Likumības un lietderības revīzijā konstatēto nepilnību novēršanai Valsts kontrole ir sniegusi Izglītības un zinātnes ministrijai trīs ieteikumus un VSIA "Bulduru dārzkopības vidusskolai" 19 ieteikumus.

2.3.1.4. Ekonomika

Veicot **2014.gada pārskata revīziju Ekonomikas ministrijā**, gūta pārliecība par grāmatvedības uzskaites un gada pārskata sagatavošanas pareizību un sniegts atzinums bez iebildēm. Revīzijas laikā pēc revidentu aizrādījuma Ekonomikas ministrijas konsolidētajā pārskatā tika labotas kļūdas 18 tūkstošu euro apmērā.

Ekonomikas ministrija nav lietderīgi rīkojusies ar finanšu līdzekļiem 1,3 miljonu euro apmērā, gatavojoties dalībai starptautiskajā izstādē "Expo Milano 2015".

Revīzijas rezultātā Ekonomikas ministrijai sniegti ieteikumi, kurus ieviešot, tiks pilnveidota Ekonomikas ministrijas iekšējās kontroles sistēma, kas ļautu nākotnē nozīmīgu projektu īstenošanā novērst valsts budžeta līdzekļu nelietderīgu izlietošanu.

EXPO
Milano 2015

²⁶ Bulduru dārzkopības vidusskolā konstatē neefektīvu rīcību ar ceturtdaļmiljonu eiro. Portāls www.tvnet.lv. Foto: Gatis Dieziņš/ Leta. Tiešsaistē: <http://www.tvnet.lv/zinas/latvija/592035>.

Pārskata gadā ekonomikas nozarē veikta **likumības un lietderības revīzija "VAS "Privatizācijas aģentūra" rīcības lietderība un likumība, nodrošinot tai noteiktās pamatfunkcijas"**.

Revīzijā secināts, ka Ekonomikas ministrija kā par privatizācijas politikas īstenošanu atbildīgā valsts iestāde nav izvērtējusi politikas īstenošanu un nepieciešamos risinājumus privatizācijas procesa pabeigšanai, tajā skaitā jautājumos, kas saistīti ar atlikušo privatizācijas sertifikātu izlietošanu un VAS "Privatizācijas aģentūra" (turpmāk – Privatizācijas aģentūra) pārvaldību.

Jau 2003.gadā bija zināms, ka privatizācijas mērķis pamatā ir sasniegts un valdība apstiprināja privatizācijas noslēguma posma valsts mērķus, bet tās noslēguma gala termiņš tā arī netika noteikts. 2016.gadā valsts īpašuma objektu privatizācija, tajā skaitā dzīvojamu māju un dzīvokļu privatizācija, valstī turpinās. Tās tempi gan ir ievērojami samazinājušies – pēdējos gados privatizēti vien 3,2% no kopējā privatizējamo valsts dzīvokļu skaita un izlietoti tikai 2% privatizācijas sertifikātu. Nav arī piepildījies 2003.gadā prognozētais, ka privatizācijas sertifikāti pilnā apmērā tiks izmantoti atlikušo valsts īpašuma objektu privatizācijai.

Lai gan vairākkārt ir izstrādāta Privatizācijas aģentūras darbības izbeigšanas stratēģija un piedāvāti dažādi risinājumi privatizācijas procesa pabeigšanai, līdz šim brīdim gala lēmums par privatizācijas procesa pabeigšanu nav pieņemts un Privatizācijas aģentūra turpina savu darbību.

Būtiskais privatizācijas apjoma samazinājums ir radījis situāciju, ka faktiski Privatizācijas aģentūra savu darbību finansē no līdzekļiem, kas uzkrāti iepriekšējos gados.

Ja rezerves fondā uzkrāto līdzekļu apmērs 2014.gada sākumā bija 4,2 miljoni *euro*, tad gada beigās vairs tikai 2,7 miljoni *euro*. No 2015.gada 9.decembra Privatizācijas aģentūra izdevumu segšanai līdzšinējo 7% vietā no līdzekļiem, kas iegūti no valsts nekustamā īpašuma pārdošanas, drīkst atskaitīt 7 reizes vairāk – līdz pat 50%.

Rezerves fonda līdzekļi tiek izlietoti arī neizmantoto privatizācijas sertifikātu kontu uzturēšanai (revidējamā laika posmā 816,7 tūkstoši *euro*). Būtisks ir arī fakts, ka 62% no fizisko personu privatizācijas sertifikātu kontiem ir uzskaitīts ne vairāk kā viens privatizācijas sertifikāts.

Ņemot vērā šos aspektus, Valsts kontrole norāda, ka ilgstoša nespēja rast risinājumu privatizācijas pabeigšanai un lēmuma nepieņemšana par privatizācijas pabeigšanas termiņu nākotnē var radīt papildu slogu valsts budžetam.

Arī Ekonomikas ministrijas īstenoto Privatizācijas aģentūras pārvaldību nevar vērtēt kā pietiekami efektīvu, jo Ekonomikas ministrija ne tikai nav apstiprinājusi kapitālsabiedrībai konkrētus un izmērāmus sasniedzamos darbības rezultātus privatizācijas procesa iespējami drīzākai pabeigšanai un nav vērtējusi rezultātīvo rādītāju izpildi, bet arī nav nodrošinājusi ekonomiski pamatotas, faktiskai situācijai privatizācijas jomā atbilstošas kapitālsabiedrības pārvaldes struktūras izveidi un skaidri definētus kritērijus valdes locekļu skaita noteikšanai. Esošajā situācijā, kad faktiski nav iespējams izvērtēt rezultātu sasniegšanu salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu un nav iespējams novērtēt valdes locekļu ieguldījumu Privatizācijas aģentūras rezultātu sasniegšanā, valdei atbildība piešķirta maksimālā apmērā. Ekonomikas ministrija nav veikusi pasākumus kapitālsabiedrības darbības kontrolei, lai gūtu pārlicību, ka izpildinstitūcijai noteiktā atbildība atbilst normatīvā akta prasībām. Nav saskaņoti kapitālsabiedrības iekšējie normatīvie akti par darbinieku atbildības noteikšanas svarīgākajiem nosacījumiem, kā rezultātā Ekonomikas ministrijai nav priekšstata par Privatizācijas aģentūras atbildības fonda (piemēram, 2014.gadā tas ir noteikts 1,9 miljonu *euro* apmērā) izlietojumu un darbiniekiem prēmijas (revidējamā laika posmā 142 tūkstošu *euro* apmērā) ir iespējams izmaksāt praktiski par jebkuru paveikto ikdienas darbību.

Revīzijā kopumā ir sniegti 12 ieteikumi. Valsts kontrole ir aicinājusi Ekonomikas ministriju veikt nepieciešamos pasākumus, lai tiktu izvērtēta privatizācijas un privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas nolūkā līdz šim veikto pasākumu efektivitāte un noteiktas turpmāk veicamās darbības, kā arī Privatizācijas aģentūras turpmākās darbības lietderība, ņemot vērā aktuālo situāciju privatizācijas jomā, un Privatizācijas aģentūras darbības nodrošināšanas izdevumu finansiālā ietekme uz valsts budžetu. Esam arī aicinājuši Ekonomikas ministriju uzlabot Privatizācijas aģentūras pārraudzību līdz tās darbības pārtraukšanai, nosakot salīdzināmus un izmērāmus Privatizācijas aģentūras darbības rezultātus un rezultātīvos rādītājus, kā arī skaidri definētus, salīdzināmus un izmērāmus kritērijus valdes locekļu skaita noteikšanai un atbildības sistēmas izveidei.

2014.gadā privatizācijas ieņēmumi veidoja 8,4 miljonus *euro*, no tiem atskaitījumi Privatizācijas aģentūrai – 918 tūkstoši *euro*, savukārt Privatizācijas aģentūras darbības nodrošināšanas izdevumi (darbinieku atlīdzība, ēkas Rīgā, Krišjāņa Valdemāra ielā 31, uzturēšana, remonts u.tml.) vien sasniedza turpat 2,3 miljonus *euro*.

2.3.1.5. Transports un sakari

Veicot **2014.gada pārskata finanšu revīziju Satiksmes ministrijā**, gūta pārliecība par grāmatvedības uzskaites un gada pārskata sagatavošanas pareizību un sniegts atzinums bez iebildēm.

17.attēls.²⁷

Pārskata gadā transporta un sakaru nozarē veikta **lietderības revīzija "Valsts budžeta dotācijas dzelzceļa pasažieru pārvadājumu pakalpojumu sniedzējiem piešķiršanas un izlietojuma atbilstība normatīvo aktu prasībām, un AS "Pasažieru vilciens" darbības atbilstība normatīvajiem aktiem un efektivitāte"**.

Revīzijā tika secināts, ka Satiksmes ministrija ir īstenojusi formālu pieeju AS "Pasažieru vilciens" stratēģiskajā vadībā, jo gandrīz sešus gadus AS ir strādājusi bez akcionāra apstiprinātiem ilgtermiņa stratēģiskajiem dokumentiem.

Satiksmes ministrijas, AS "Pasažieru vilciens" un VSIA "Autotransporta direkcija" darbības pasažieru pārvadājumu pa dzelzceļu jomā, nav radījušas priekšnosacījumus, lai līdzekļi 41,6 miljonu euro apmērā tiktu izlietoti iespējami efektīvākā veidā.

Viens no virzieniem transporta politikas īstenošanai ir integrēt visus sabiedriskā transporta veidus vienotā sabiedriskā transporta maršrutu sistēmā. AS "Pasažieru vilciens" ir viens no transporta politikas īstenošanai, tomēr tā centieni integrēties Rīgas sabiedriskā transporta sistēmā ir rezultējušies negūtos ieņēmumos 563,1 tūkstoša euro apmērā.

Satiksmes ministrija kā 100% AS "Pasažieru vilciens" kapitāla daļu turētāja nespēj nodrošināt tādu kapitālsabiedrības pārvaldību, lai veicinātu AS "Pasažieru vilciens" finanšu stabilitāti ilgtermiņā. Ministrija ir apstiprinājusi AS "Pasažieru vilciens" 2015.gada plānotos zaudējumus 8,3 miljonu euro apmērā.

AS "Pasažieru vilciens" nodrošina sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu reģionālos starppilsētu nozīmes maršrutos pa dzelzceļu, pamatojoties uz līgumu, kas noslēgts ar VSIA "Autotransporta direkcija". Vērtējot līguma būtību un faktisko izpildi, Valsts kontrole secināja, ka tas neveicina izmaksu ziņā efektīvus pasažieru pārvadājumus, pēc iespējas samazinot AS "Pasažieru vilciens" zaudējumus, kas tiek kompensēti no valsts budžeta līdzekļiem.

Revīzijā tika konstatētas vairākas nepilnības AS "Pasažieru vilciens" darbībā, tostarp:

- AS rīcība, izstrādājot attīstības plānošanas dokumentus investīciju projektu realizēšanai, nav vērsta uz mērķi sasniegt rezultātu ar mazāko finanšu līdzekļu un mantas izlietojumu;
- AS un Satiksmes ministrijai nav saskaņota redzējuma par iespējām investīcijām ritošā sastāva atjaunošanai piesaistīt Eiropas Savienības līdzfinansējumu;
- AS nespēj definēt ritošā sastāva apjomu un iepirkuma prasības, kā arī nav spējusi novērtēt pēdējā iepirkuma reālās izmaksas un finansēšanas iespējas, kā rezultātā paredzamā līgumcena, ja līgums būtu ticis noslēgts, būtu palielinājies par 49,4 miljoniem euro jeb 18%, sasniedzot 323,2 miljonus euro;
- organizētie ritošā sastāva atjaunošanas pasākumi ir rezultējušies papildu izdevumos vismaz 1,9 miljonu euro apmērā un saistībās par sešu dīzeļvilcienu modernizāciju 22 miljonu euro apmērā;
- ritošā sastāva uzturēšanas un kapitālie remontu tiek organizēti, neievērojot labās prakses principus, jo netiek novērtēta remonta izmaksu atbilstība tirgus cenām, neradot pārliecību, ka remonta izmaksas 26 miljonu euro apmērā ir ekonomiski pamatotas.

Revīzijā tika sniegts 21 ieteikums, kas paredz ilgspējīgas politikas pasažieru pārvadājumu pa dzelzceļu jomā īstenošanu, AS "Pasažieru vilciens" pārvaldības pilnveidošanu, valsts budžeta dotācijas efektīvu izlietojumu, AS "Pasažieru vilciens" iekšējās kontroles vides pilnveidošanu, AS "Pasažieru vilciens" līdzekļu ekonomiju un finanšu stabilitātes veicināšanu, kā arī sadarbības veicināšanu starp dažādām nozares ministrijām.

²⁷ VK: SM pieļāvusi, ka "Pasažieru vilciens" dzīvo pāri līdzekļiem. Portāls www.la.lv. FOTO: Leta. Tiešsaistē: <http://www.la.lv/vk-sm-pielavusi-ka-pasazieru-vilciens-dzivo-pari-lidzekliem/>.

2.3.1.6. Neatkarīgās un citas institūcijas

Finanšu revīzijā par Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes 2014.gada pārskata sagatavošanas pareizību konstatēts, ka padome nav nodrošinājusi pietiekamu kontroli pār komerctelevizijām piešķirtās valsts dotācijas sabiedriskā pasūtījuma daļas īstenošanai izlietojumu. Rezultātā SIA "Ogres Televīzija" veikta samaksa par neizpildītu pasūtījumu 54,8 tūkstošu *euro* apmērā. Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome veikusi SIA "Ogres Televīzija" līguma summas 348,6 tūkstošu *euro* samaksu pilnā apmērā, neņemot vērā, ka 2014.gadā komerctelevizija sagatavoja mazāku sižetu/raidījumu skaitu.

Latvijas Radio un Latvijas Televīzijai 2014.gadā no valsts budžeta līdzekļiem tika piešķirts finansējums 22,1 miljona *euro* apmērā, neņemot vērā 2013.gada finansējuma atlikumu uz 01.01.2014. 209,2 tūkstošu *euro* apmērā.

Nacionālajai elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomei sniegts ieteikums:

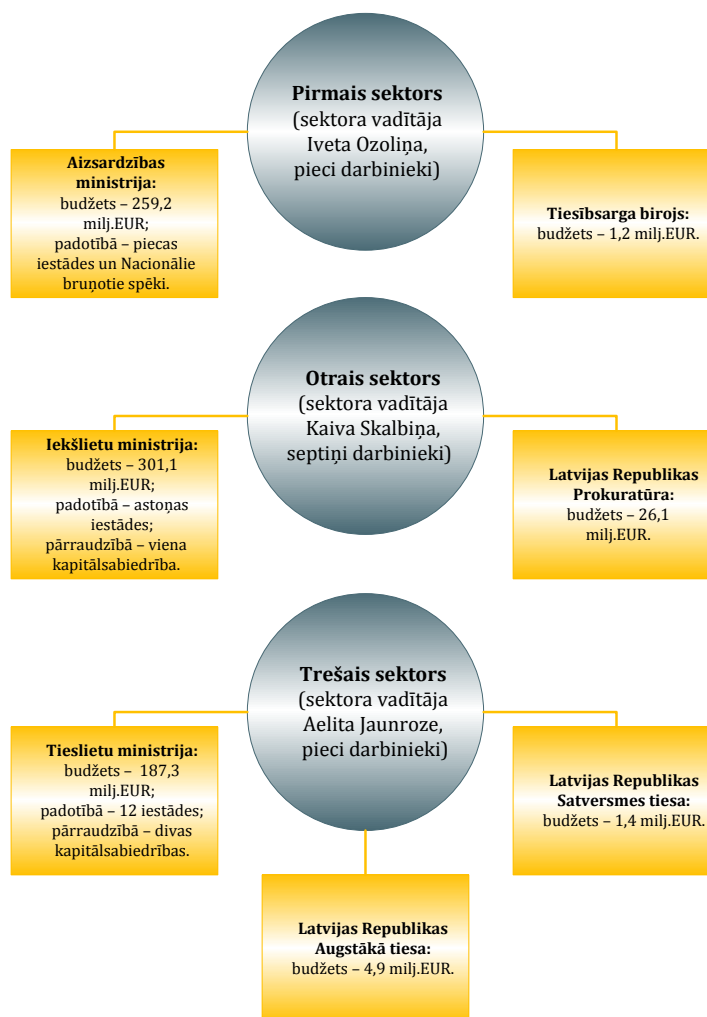
- plānot finansējumu Latvijas Radio un Latvijas Televīzijai konkrētām vajadzībām, ņemot vērā to īstenošanai nepieciešamo laiku;
- nodrošināt, lai konkrētiem mērķiem vai periodam piešķirtais un neizlietotais finansējums tiktu ņemts vērā, plānojot piešķiramā finansējuma apmēru citām aktivitātēm vai periodam.

Saeimas komisiju sēdēs, izskatot Valsts kontroles ziņojumu un izvērtējot Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes priekšsēdētāja rīcību, tika nolemts izteikt neuzticību priekšsēdētājam, atstādinot no ieņemamā amata.

Veicot 2014.gada pārskata revīziju Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijā, gūta pārliecība par grāmatvedības uzskaites un gada pārskata sagatavošanas pareizību un sniegts atzinums bez iebildēm.

2.3.2. Otrās revīzijas departaments

Kopš 2013.gada 16.maija Valsts kontroles padomes locekle,
Otrās revīzijas departamenta direktore
Ilze Grīnhofa

18.attēls. Otrās revīzijas departamenta revidējamās vienības.²⁸

2.3.2.1. Aizsardzība

Finanšu revīzijā par Aizsardzības ministrijas 2014.gada pārskata sagatavošanas pareizību Valsts kontrole sniedza atzinumu bez iebildēm. Vienlaikus, pārbaudot Zemessardzes attīstībai un spēju paaugstināšanai piešķirto līdzekļu izlietojumu, revidenti sniedza ieteikumu Aizsardzības ministrijai veikt nepieciešamās darbības Zemessardzes mācību apmeklējuma un dienesta izpildes uzskaites pilnveidošanai.

Saistībā ar ģeopolitisko situāciju reģionā valsts aizsardzībai ir pievērsta pastiprināta sabiedrības uzmanība. Lai gūtu pārliecību par valsts aizsardzībai piešķirto valsts budžeta līdzekļu pārdomātu un efektīvu izlietošanu atbilstoši paredzētajiem mērķiem, Valsts kontrole būtiskus resursus iegulda sniegto ieteikumu ieviešanas pārbaudēs.

²⁸ Darbinieku skaits 2015.gada 31.decembrī atbilstoši Valsts kontroles štatu sarakstam.

Pārskata gadā ir iegūta pārlicība, ka, ieviešot Valsts kontroles ieteikumus, Zemessardzē ir sperti pirmie soļi, lai pieejamā informācija par zemessargu aktivitātēm, militāro sagatavotību būtu kvalitatīva un efektīvi iegūstama. Zemessardzē ir panākti uzlabojumi personālsastāva personas datu, apmeklētības un finanšu izlietojuma uzskaitē, kā arī ir veikta personālsastāva atbilstības dienestam izvērtēšana. Tāpat Zemessardzē ir veikti pasākumi zemessargu disciplīnas un aktivitātes veicināšanā, kā arī ir definēti zemessargu sagatavošanā sasniedzamie rezultāti. Ir izstrādāti grozījumi Latvijas Republikas Zemessardzes likumā, kurā paredzēts noteikt, vai par zemessargu var būt par noziedzīgu nodarījumu sodīta persona, tiek izstrādātas mācību programmas zemessargu – speciālistu sagatavošanai, kā arī ir rasts risinājums zemessargu apmācības rezultātu kvalitātes novērtēšanai.

Pārskata gadā pilnībā ir noslēgusies ieteikumu ieviešana likumības revīzijā par valsts budžeta līdzekļu izlietojumu, nodrošinot militārā personāla apmācību. Aizsardzības ministrija ir novērsusi Valsts kontroles konstatētos trūkumus virsnieku apmācībā. Ir radīti priekšnoteikumi militārās izglītības sistēmas darbības efektivitātes paaugstināšanai, tās caurskatāmībai un atbilstībai normatīvajiem aktiem, tajā skaitā ir nodrošināts, ka tiek īstenotas tikai licencētas un akreditētas studiju programmas, ir noteikta militārās izglītības klasifikācija un ir noteikts izglītības dokumenta veids, kas izsniedzams par noteiktas pakāpes un veida militārās izglītības iegūvi.

Padziļināti izvērtējot revīzijā "Valsts budžeta līdzekļu izlietojuma likumība un efektivitāte, nodrošinot karavīru sociālās garantijas" sniegto ieteikumu ieviešanu saistībā ar medikamentu aprites organizēšanu, revidenti ir secinājuši, ka Nacionālajos bruņotajos spēkos ir veikti uzlabojumi medikamentu aprites organizēšanā un kontrolē. Rezultātā neizlietoto un norakstīto medikamentu apjomi gadā ir samazinājušies līdz 33%, salīdzinot 2010. un 2014.gada rādītājus.

Pilnveidojot medikamentu apgādes plānošanu un novēršot nevajadzīgu medikamentu uzkrāšanos Nacionālo bruņoto spēku noliktavās, pēc revidentu aplēsēm veidojas valsts budžeta līdzekļu ekonomija vismaz 127 tūkstoši euro gadā.

2.3.2.2. Tieslietas

Finanšu revīzijā par Tieslietu ministrijas 2014.gada pārskata sagatavošanas pareizību Valsts kontrole sniedza atzinumu bez iebildēm. Tomēr atzinums bija papildināts ar norādi uz Likuma par budžetu un finanšu vadību prasību neievērošanu par piešķirto valsts budžeta līdzekļu izmantošanu tikai gadskārtējā valsts budžeta likumā noteiktajām vajadzībām, jo 2014.gada nogalē Ieslodzījuma vietu pārvalde veica neplānotus avansa maksājumus 125,6 tūkstošu euro apmērā par pakalpojumiem, kuru saņemšana bija paredzēta 2015.gadā. Revīzijas laikā tika uzlabota Tieslietu ministrijas finanšu pārskata kvalitāte, jo revīzijas laikā pēc revidentu aizrādījuma pārskatā tika izlabotas kļūdas 9,2 tūkstošu euro apmērā.

Revīzijā tika vērtēta arī būtisku pārskatam pakārtotu darījumu atbilstība tiesību aktiem un tas, vai ir sasniegti mērķi, kas bija izvirzīti, pieprasot konkrēto finansējumu. Revidenti nekonstatēja tiesību aktu pārkāpumus vai neatbilstības finanšu pārskatam pakārtotajos būtiskajos darījumos, kas tika pārbaudīti: jaunas nodaļas Olaines cietumā (Atkarību centra) būvniecība un personāla apmācība, jauna cietuma būvniecība Liepājā, pasākums "Alternatīvas brīvības atņemšanai sekmēšana, ieskaitot iespējamo pilotprojektu elektroniskajai uzraudzībai"; Valsts zemes dienesta ģeotelpisko datu ģeotelpiskās informācijas sistēmas izveide un Jelgavas un Jēkabpils cietuma katlumājas rekonstrukcijas pabeigšana.

Valsts kontrole revīzijā Tieslietu ministrijai sniedza četrus ieteikumus, kurus ieviešot, Ieslodzījuma vietu pārvaldē tiks pilnveidota iekšējās kontroles sistēma, Uzņēmumu reģistrs izstrādās metodiku un pārskatīs maksas pakalpojumu izcenojumu pamatotību atbilstoši faktiskajām izmaksām, kā arī sakārtos iepemumu par maksas pakalpojumiem grāmatvedības uzskaiti atbilstoši likuma "Par grāmatvedību" prasībām.

Pārskata gadā tieslietu nozarē veikta **likumības un lietderības revīzija "Vai tieslietu nozares nekustamie īpašumi tiek pārvaldīti likumīgi un efektīvi?"**

Tieslietu nozares nekustamo īpašumu pārvaldība ir daļēji centralizēta, ieslodzījuma vietu infrastruktūras attīstību un apsaimniekošanu atstājot Ieslodzījuma vietu pārvaldes pārziņā, bet pārējos nozares nekustamos īpašumus ieguldot VAS "Tiesu namu aģentūra" pamatkapitālā. Tieslietu ministrija ir šīs kapitālsabiedrības īpašnice un galvenā tās sniegto pakalpojumu pircēja. Kopumā 95% kapitālsabiedrības ieņēmumu par nekustamo īpašumu apsaimniekošanu veido valsts budžeta iestāžu maksājumi.

19.attēls.29

²⁹ VK: Tiesu namu aģentūra pretēji valdības lēmumiem pārdevusi nekustamos īpašumus Jūrmalā. Portāls www.diena.lv. Foto: Leta. Tiešsaistē: <http://www.diena.lv/latvija/zinas/vk-tiesu-namu-agentura-pretēji-valdibas-lemumam-pardevusi-nekustamos-ipasumus-jurmala-14129290>.

REVĪZIJU DARBS

Tieslietu ministrijas vērtējumā izvēlētajam nekustamo īpašumu pārvaldīšanas modelim ir būtiskas priekšrocības, kas sekmē nozares nekustamo īpašumu attīstību – iespēju piesaistīt finanšu līdzekļus no kredītiestādēm, ārpus budžeta gada ietvara uzkrāt finanšu līdzekļus nekustamo īpašumu pilnveidei un attīstībai, atslēgot tieslietu nozares iestādes no tām neraksturīgu funkciju veikšanas.

Revīzijā secināts, ka Tieslietu ministrija nav radījusi priekšnoteikumus, lai izvēlētais nekustamo īpašumu pārvaldīšanas modelis sniegtu iespējami lielākus ieguvumus tieslietu nozarei.

Finanšu līdzekļu uzkrājumu veidošana Tiesu namu aģentūrā nav jēgpilna, ja nav plāna efektīvai uzkrāto līdzekļu izmantošanai. Piemēram, Tieslietu ministrija, īstenojot aģentūras darbības uzraudzību, nebija izvērtējusi kapitālsabiedrības darbības rezultātus un naudas līdzekļu uzkrājuma vairāk nekā 2 miljonu *euro* apmērā izveidošanās pamatojumu.

Kopumā Tieslietu ministrijas īstenotā kapitālsabiedrības pārvaldība vērtējama kā formāla, jo ministrija nav noteikusi tādos rezultātos rādītājus, kas ļautu objektīvi novērtēt aģentūras īstenotās nekustamo īpašumu pārvaldīšanas efektivitāti.

Tiesu namu aģentūras noslēgtajos nomas līgumos noteiktās nomas maksas ne vienmēr ir pamatotas un nomas maksas netiek pārskatītas atbilstoši nekustamā īpašuma objekta faktiskajiem uzturēšanas izdevumiem.

2014.gadā 67% izvērtēto gadījumu aprēķinātā nomas maksa ir līdz 60% zemāka, nekā ir nekustamo īpašumu pārvaldīšanas faktiskie izdevumi, 33% gadījumu nomas maksa ir augstāka par īpašumu pārvaldīšanas faktiskajiem izdevumiem, un vienā gadījumā pārsniegums veido pat 270%.

Aģentūra nav izmantojusi iespējas gūt tirgus situācijai atbilstošus ieņēmumus no privāto tiesību subjektiem. Piemēram, par īpašuma Raiņa bulvārī 15, Rīgā, pagrabstāva un 1.stāva telpu nomu negūtie ieņēmumi pēc revidentu aplēsēm laika posmā no 2013.gada 1.janvāra līdz 2014.gada 31.decembrim veido vismaz 124 tūkstošus *euro*. Tajā pašā laikā aģentūra negūto ieņēmumu daļu kompensē ar paaugstinātu nomas maksu. Piemēram, nomas maksā par telpām īpašumā Z.Meierovica prospektā 1A, Jūrmalā, aizdevuma procentu daļa būtiski pārsniedz faktiskos procentu maksājumus. Nepārskatot nomas maksu, konkrētajā gadījumā pastāv nelietderīgu budžeta izdevumu risks vismaz 1,3 miljonu *euro* apmērā līguma darbības jeb piecpadsmit gadu laikā.

Tiesu namu aģentūra, atsavinot nekustamos īpašumus, nav ievērojusi Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likumu, jo nav izvērtējusi nekustamā īpašuma tirgus situāciju un, neraugoties uz vairākkārtējām neveiksmīgām nekustamo īpašumu izsolēm, nav izmantojusi iespēju pārtraukt atsavināšanas procedūru. Rezultātā nekustamie īpašumi Jūrmalā pārdoti par būtiski zemāku cenu – biroja telpas Jomas ielā 46, Jūrmalā, pārdotas par 50% zemāku cenu no sākotnēji noteiktās izsoles cenas, bet zeme Pilsoņu ielā 12, Jūrmalā – par 42%.

Tieslietu ministrijai un Tiesu namu aģentūrai ir sniegti desmit ieteikumi – izvērtēt esošo nekustamo īpašumu pārvaldīšanas modeļus un lemt par nepieciešamajiem uzlabojumiem, noteikt prioritātes un definēt mērķus turpmākai īpašumu pārvaldīšanai, izstrādāt aģentūras darbības stratēģiju un noteikt skaidrus un izmērāmus rezultātus rādītājus.

2.3.2.3. Iekšlietas

Finanšu revīzijā par Iekšlietu ministrijas 2014.gada gada pārskata pareizību Valsts kontrole sniedza atzinumu bez iebildēm. Revīzijā netika konstatētas būtiskas grāmatvedības uzskaites kļūdas, bet, tāpat kā iepriekšējos gados, ministrijas padotības iestādēs ir atklāti trūkumi Publisko iepirkumu likuma normu ievērošanā. Valsts policija, slēdzot līgumu par vieglo automobiļu un motociklu iegādi, būtiski mainīja iepirkuma līguma projektā noteiktos samaksas nosacījumus, padarot tos izdevīgākus piegādātājam. Par konstatēto Valsts kontrole informēja Iepirkumu uzraudzības biroju, kas atbildīgajai amatpersonai piemēroja administratīvo sodu.

Konstatēto trūkumu novēršanai Iekšlietu ministrijai tika sniegti 14 ieteikumi. Revīzijas laikā tika uzlabota ministrijas finanšu pārskata kvalitāte, jo pēc revidentu aizrādījuma pārskatā tika izlabotas kļūdas par kopējo summu 12,6 miljoni *euro*.

Valsts policija

Valsts policijā revidenti vērtēja pasākumus jaunās politikas ieviešanai, kas saistīti ar personu, kuras cietušas no vardarbības un vajāšanas, personisko tiesību aizsardzību, un konstatēja, ka Valsts policija nav pareizi noteikusi politikas īstenošanai nepieciešamo finanšu resursu apjomu.

405 tūkstoši euro jeb 84% no kopumā jaunās politikas ieviešanai 2014.gadā piešķirtajiem līdzekļiem Valsts policijā nav izlietoti atbilstoši paredzētajam mērķim.

Piešķirtais finansējums galvenokārt ir izlietots jau iepriekš strādājošo darbinieku atlīdzībai un darbavietu aprīkošanai, papildus nosakot šiem darbiniekiem ar jaunās politikas ieviešanu saistītus pienākumus. Revidenti secināja, ka jaunās politikas ieviešanai jaunu štata vienību izveide vismaz sākotnēji nebija nepieciešama un to bija iespējams īstenot, piemēram, piešķirot piemaksas esošajiem darbiniekiem.

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestā tika vērtēts speciālo transportlīdzekļu iegādei piešķirto 36,3 miljonu euro finansējuma izlietojums. Tika secināts, ka netiks sasniegti sākotnēji izvirzītais mērķis iegādāties 93 transportlīdzekļu vienības. Pēc revidentu aplēsēm, iegādājoties transportlīdzekļus par iepirkumos iegūto cenu, būs nepieciešams vismaz par 2,2 miljoniem euro vairāk. Neiegūstot papildu finansējumu, iegādāto transportlīdzekļu skaits būs mazāks, nekā bija plānots un kā ir nepieciešams dienesta funkciju izpildei.

Nodrošinājuma valsts aģentūrā tika vērtēts finansējuma izlietojums lietisko pierādījumu, izņemtās mantas un dokumentu glabāšanai, realizācijai un iznīcināšanai. Valsts kontroles vērtējumā 2005.gadā ieviestais naudas soda izpildes instruments – transportlīdzekļa izņemšana – nesasniedz savu mērķi.

No visiem gadījumiem, kad par pārkāpumiem ceļu satiksmē ir uzlikts naudas sods un izņemts transportlīdzeklis, tikai 27% gadījumu sodītā persona labprātīgi samaksā naudas sodu un transportlīdzekļa izņemšanas un glabāšanas izdevumus.

Uz 2014.gada beigām sodītās personas aģentūrai nebija samaksājušas transportlīdzekļu pārvietošanas un glabāšanas izdevumus vairāk nekā 3 miljonu euro apmērā.

Pēdējo divu gadu laikā no valsts budžeta maksājamā summa ir pieaugusi par vairāk nekā 650 tūkstošiem euro, jo ieņēmumi no sodītajām personām ar katru gadu samazinās un aģentūrai, lai segtu radušos izdevumus, katru gadu jāpieprasa papildu līdzekļi no valsts budžeta.

Arī lietisko pierādījumu glabāšana nenotiek ar iespējami mazāko valsts budžeta līdzekļu izlietojumu un nav izvērtētas visas iespējas glabāšanas izdevumus samazināt. Normatīvais regulējums skaidri neparedz lietu, kuras aizliegtas ar likumu, iznīcināšanu uzreiz, tās attiecīgi dokumentējot un izvērtējot iespēju nepieciešamības gadījumā uzglabāt vienīgi paraugu. Normatīvais regulējums arī neparedz, kā novērtēt, vai ilgstoša glabāšana rada zaudējumus valstij. Pastāvošā kārtība noved pie situācijām, kad, piemēram, izņemtās dīzeļdegvielas glabāšana izmaksā vairākas reizes dārgāk, nekā maksātu dīzeļdegvielas iegāde gadījumā, ja tiesa lemtu atdot mantu tās īpašniekam. Piemērs – 28 tvertnes ar naftas produktu tiek glabātas jau 2 gadus, par viena litra šī šķidruma glabāšanu komersantam jau samaksāti 2,86 euro, kas ir būtiski vairāk, nekā dīzeļdegvielas litrs maksā mazumtirdzniecībā, un glabāšana joprojām turpinās. Valsts kontrole uzskata, ka procesa virzītājiem būtu jānosaka skaidra prasība aprēķināt iespējamus zaudējumus valstij un pieņemt lēmumu pārtraukt glabāt lietiskos pierādījumus, kuru apgrozība ir aizliegta (kontrabandas cigaretes, degviela u.c.), kā arī izvērtēt gadījumus, kad iespējams glabāt pierādījuma paraugu, nevis visu izņemto apjomu.

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

Pārskata gadā iekšlietu nozarē tika veikta **lietderības revīzija “Valstī īstenotās ugunsdrošības uzraudzības efektivitāte”**.

Saskaņā ar starptautiskās organizācijas CTIF datiem Latvijas ugunsdrošības situāciju raksturojošie rādītāji ir vieni no sliktākajiem. Gan ugunsgrēku skaits, gan ugunsgrēkos bojā gājušo skaits Latvijā vairāk nekā divas reizes pārsniedz citu valstu vidējo rādītāju.

Zaudējumu apmērs tautsaimniecībai saistībā ar ugunsgrēkos bojāgājušajiem 2014.gadā veidoja 47,47 miljonus euro.*

* Izmantojot ceļu satiksmes drošības jomā definēto rādītāju, jo ugunsdrošības jomā tāds nav noteikts.

Ugunsgrēku skaitam Latvijā pēdējos gados ir tendence palielināties, un vairumā gadījumu Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests (turpmāk – VUGD) nespēj ierasties notikuma vietā 5-10 minūšu laikā pēc ugunsgrēka izcelšanās, kas, kā liecina pētījumi, ir laiks, kurā tiek sasniegtas cilvēkam bīstamo faktoru kritiskās vērtības. Tāpēc satraucošs ir profesionālo organizāciju (skursteņslaucītāju, apdrošinātāju), kas ikdienas darbā saskaras ar ugunsdrošības situāciju valstī, vērtējums, ka Latvijā iedzīvotāju zināšanas par ugunsdrošības prasībām un motivācija tās ievērot ir zemas.

REVĪZIJU DARBS

Revīzijā konstatētais liecina, ka ugunsdrošības prasību ievērošana valstī nav prioritāte pat valsts un pašvaldību iestādēm – 70,1% valsts īpašumā esošo objektu līdz nākamajai VUGD pārbaudei nav novērsti iepriekš konstatētie pārkāpumi, bet gandrīz pusē (46,4%) objektu pārkāpumus nenovērš gadiem ilgi. Lielā daļā izglītības, kultūras un citu iestāžu nav primāri nepieciešamā – 31,0% izglītības iestāžu, 28,6% kultūras un sporta centru un 26,0% ārstniecības un sociālās aprūpes iestāžu nav nodrošināti ar ugunsdzēsības aparātiem, ugunsdzēsības ūdensapgādi vai uguns aizsardzības un ugunsdzēsības sistēmām.

Ne Iekšlietu ministrija, ne VUGD nav rosinājis attīstības plānošanas politikas (rīcībpolitikas) ugunsdrošības jomā izstrādi, lai noteiktu konkrētus mērķus un sasniedzamos rezultātus situācijas uzlabošanai. Vienlaikus normatīvajos aktos ir rosinātas izmaiņas, kas pastiprina iedzīvotāju atbildību un ugunsdrošības prasību ievērošanu aizvien vairāk atstāj iedzīvotāju pašu ziņā.

Nav pietiekami izvērtēta brīvprātīgo ugunsdzēsēju, pašvaldību un iestāžu ugunsdrošības, ugunsdzēsības un glābšanas dienestu iesaiste preventīvo pasākumu veikšanā.

Šobrīd citu valstī izveidoto institūciju – brīvprātīgo ugunsdzēsēju, pašvaldību un iestāžu izveidoto ugunsdrošības, ugunsdzēsības un glābšanas dienestu – iesaiste ugunsgrēku dzēšanā un preventīvo pasākumu veikšanā ir minimāla, lai gan zinātnieki ir pamatojuši, ka, piemēram, brīvprātīgo ugunsdzēsēju formējumu uzturēšana ir 2 līdz 4 reizes lētāka par profesionālo vienību uzturēšanu un ieguldījumam tajos ir augsta efektivitāte. Iesaistot citus resursus, iespējams, varētu ekonomiskāk tērēt dzēšanai paredzētos resursus un rast papildu līdzekļus prevencijai un ugunsdrošības prasību kontrolei.

Tā kā valstī nav definēti politikas mērķi un sasniedzamie rezultāti ugunsdrošības jomā, nav noteikts veicamo pasākumu kopums iedzīvotāju izpratnes līmeņa paaugstināšanai. VUGD darbību iedzīvotāju informēšanā nevar vērtēt kā mērķtiecīgu un vērstu uz tādu jautājumu skaidrošanu, kuru zināšana un ievērošana ir svarīga konkrētām sabiedrības grupām.

VUGD veiktās ugunsdrošības pārbaudes nenovērš pārkāpumus pat nozīmīgos publiskos objektos, tajā skaitā tādos pārkāpumus, kas ugunsgrēka izcelšanās gadījumā apgrūtinātu cilvēku evakuāciju un dzēšanas darbus, varētu radīt traģiskas sekas un būtiskus materiālos zaudējumus. Ugunsdrošības pārbaudes VUGD plāno un veic pamatā vienu un to pašu objektu lokam, nevis balstoties uz ugunsdrošības situācijas un risku analīzi attiecīgā reģionā un valstī kopumā. Arī tajos objektos, kuros pārbaudes notiek katru gadu, pārkāpumus konstatē regulāri.

Vienlaikus VUGD reti piemēro administratīvo sodu par ugunsdrošības prasību neievērošanu un pārkāpēji netiek saukti pie administratīvās atbildības, tajā skaitā tie, kuri sistemātiski neievēro ugunsdrošības prasības.

Pārkāpumus atklāj 96,0% no pārbaudītajiem objektiem, un lielākajā daļā objektu (58,4%) atklātie pārkāpumi līdz nākamajai pārbaudei netiek novērsti, bet gandrīz trešdaļā objektu (31,3%) īpašnieki pārkāpumus nenovērš gadiem ilgi.

Revīzijā konstatēts, ka līdzīgi kā būvniecības procesa kontrole arī ugunsdrošības prasību kontrole būvniecībā ekonomiskās krīzes periodā ir vājināta. Ir mazināta VUGD līdzdalība un kompetence veikt valsts ugunsdrošības uzraudzību būvniecības procesā, un šobrīd tā faktiski ir paredzēta tikai sabiedriski nozīmīgu ēku gadījumā. Tomēr pat tajā nelielajā daļā objektu, kas ir pakļauti VUGD kontrolei, 16% gadījumu pie būves nodošanas ekspluatācijā konstatētas neatbilstības un objektu ekspluatācijā nevar nodot, un vairāk nekā pusē gadījumu pārkāpumi ir attiecināmi uz kļūdām būvprojektēšanas stadijā. Valsts kontrole uzskata, ka ir rūpīgi jāizvērtē, vai savulaik īstenotā pieeja samazināt valsts īstenoto ugunsdrošības uzraudzību būvniecībā nerada apdraudējumu iedzīvotāju drošībai un nebūtu pārvērtējama.

Valsts kontrole ir sniegusi Iekšlietu ministrijai kopumā septiņus ieteikumus, aicinot Iekšlietu ministriju izstrādāt mērķorientētu rīcībpolitiku ugunsdrošības jomā, lai tiktu izvirzīti konkrēti sasniedzamie mērķi un pasākumi ugunsdrošības situācijas uzlabošanai valstī, iespēju robežās iesaistot visus pieejamos resursus.

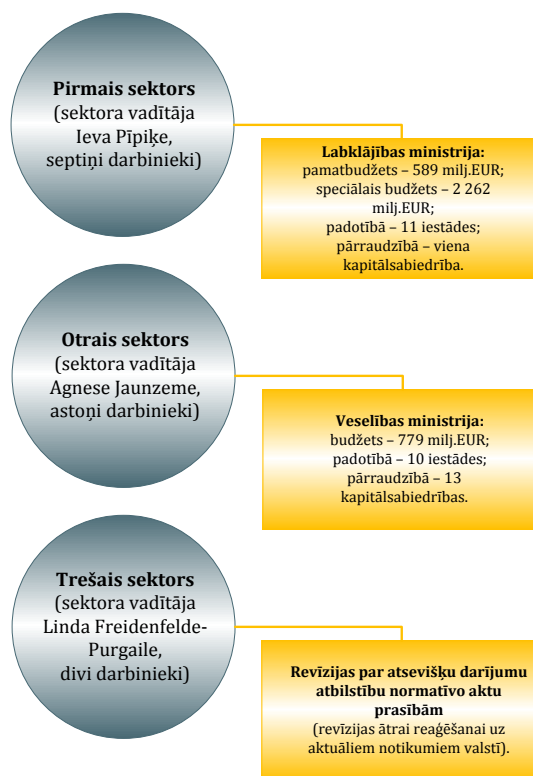
2.3.2.4. Neatkarīgās un citas institūcijas

Veicot 2014.gada pārskata revīzijas Latvijas Republikas Augstākajā tiesā, Latvijas Republikas Satversmes tiesā, Latvijas Republikas Prokuratūrā un Tiesībsarga birojā, gūta pārlicība par grāmatvedības uzskaites un gada pārskata sagatavošanas pareizību un sniegti atzinumi bez iebildēm.

2.3.3. Trešais revīzijas departaments

Kopš 2013.gada 21.februāra Valsts kontroles padomes locekle,
Trešā revīzijas departamenta direktore

Inga Vārava

20.attēls. Trešā revīzijas departamenta revidējamās vienības.³⁰

2.3.3.1. Labklājība

Finanšu revīzijā par Labklājības ministrijas 2014.gada pārskata sagatavošanas pareizību Valsts kontrole sniedza atzinumu bez iebildēm, bet akcentējot apstākli, ka ministrijas padotībā esošās Sociālās integrācijas valsts aģentūras rīcība, pārskata gada beigās veicot iepriekš neplānotu avansa maksājumu 28,2 tūkstošu *euro* apmērā, norāda uz apzinātu pārskata gada budžeta līdzekļu maksimālu izmantošanu.

Attiecībā uz gada pārskata sagatavošanas pareizību Valsts kontrole nepilnības konstatēja tikai Labklājības ministrijā, uzskaitot padotības iestāžu vajadzībām centralizēti iegādātos ilgtermiņa ieguldījumus un ātri nolietojamo inventāru. Revīzijas laikā pēc revidentu aizrādījuma tika novērstas arī kļūdas vismaz 12,3 tūkstošu *euro* apmērā, tā uzlabojot ministrijas gada pārskata kvalitāti.

Revīzijā Valsts kontrole pārbaudīja arī, vai Labklājības ministrijai un tās padotības iestādēm piešķirtie valsts budžeta līdzekļi 1,2 miljonu *euro* apmērā 21.11.2013. traģēdijas seku likvidēšanai, iebrūkot tirdzniecības centra “Maxima” Rīgā, Priedaines ielā 20 jumtam, ir izlietoti atbilstoši normatīvajiem aktiem un no šiem līdzekļiem nav segti ar traģēdiju nesaistīti izdevumi.

Revīzijā Labklājības ministrijai un tās padotības iestādēm kopā tika sniegti trīs ieteikumi, kurus ieviešot, ir uzlabota ministrijas un tās padotības iestāžu iekšējās kontroles vide, nodrošinot valsts budžeta līdzekļu tiesisku izlietošanu.

³⁰ Darbinieku skaits 2015.gada 31.decembrī atbilstoši Valsts kontroles štatu sarakstam.

Asistentu pakalpojumu sistēma invalīdiem veidota tikai deklarātīvi, atzīst Valsts kontrole (11)

Invalīdu asistentu pakalpojumu sistēma valstī jau kopš paa

21.attēls.³¹

2015.gadā labklājības nozarē tika veikta apjomīga lietderības revīzija “Personām ar invaliditāti nepieciešamo asistenta pakalpojumu nodrošināšanas efektivitāte”, kuras mērķis bija pārliecināties, vai asistenta pakalpojums ir ieviests tā, lai sasniegtu tā izveidošanas mērķi – nodrošināt personu ar invaliditāti integrāciju sabiedrībā, vienlaikus atslodot ģimenes locekļus.

Revīzija tika veikta Labklājības ministrijā un tās padotības iestādēs, pašvaldībās, kā arī Izglītības un zinātnes ministrijā un izglītības iestādēs, piesaistot ekspertu - Latvijas Cilvēku ar īpašām vajadzībām sadarbības organizāciju “SUSTENTO”.

Labklājības ministrijas darbības, veidojot personu ar invaliditāti vienlīdzīgu iespēju politiku, nav bijušas pietiekamas, lai pamatotu asistenta pakalpojumu kā instrumentu politikas mērķu sasniegšanai.

Revīzijā tika secināts, ka pakalpojums ir veidots bez nopietna izvērtējuma par invalīdu faktiskajām vajadzībām un jau pieejamiem pakalpojumiem, neapzinot personu loku, kurām pakalpojums tiks sniegts, ļoti vispārīgi un deklarātīvi definējot mērķus “mazināt invalīdu atstumtības risku”, “veicināt personu integrāciju sabiedrībā”, kamēr citi rādītāji, pēc kuriem būtu iespējams novērtēt Labklājības ministrijas īstenoto aktivitāšu efektivitāti, nav atrodam. Savukārt izvirzītais mērķis “atslogot personu ar invaliditāti ģimenes locekļus” netiek sasniegts, jo 76% no pakalpojuma sniedzējiem ir tieši ģimenes locekļi.

Izvēlētais pakalpojuma nodrošināšanas veids, sadalot to trīs pakalpojumos, nav pamatots ar atbilstošu izvērtējumu, ko apliecina turpmāk minētais:

- Paredzētais risinājums, ka personām ar I grupas redzes invaliditāti asistenta pakalpojums tiek nodrošināts divu pakalpojumu ietvaros – kā pabalsts par asistenta izmantošanu 10 stundas nedēļā un kā asistenta pakalpojums pašvaldībā līdz 30 stundām nedēļā – nav attaisnojies, jo vienas vajadzības nodrošināšanai personai ir jāvērsas divās dažādās institūcijās, kas vienlaikus tērē resursus pēc būtības identisku pakalpojumu administrēšanā, turklāt pakalpojuma nodrošināšana pabalsta veidā neveicina pabalsta izmantošanu asistenta algošanai.
- Savukārt asistenta pakalpojums izglītības iestādē ir tikai kā līdzeklis valsts budžeta līdzfinansējuma saņemšanai atbalsta personāla algošanai skolās, jo asistentam noteiktie pienākumi ir identiski tiem uzdevumiem, kas būtu jānodrošina atbalsta personālam, lai izglītojamais ar invaliditāti varētu iegūt izglītību. Turklāt Izglītības un zinātnes ministrija jau tā ierobežoto valsts finansējumu, kas ir pieprasīts asistenta pakalpojumam, trīs gadu laikā vismaz 1,4 miljonu euro apmērā ir izlietojusi citām vajadzībām, tajā skaitā ministrijas kapitālsabiedrību saimniecisko izdevumu segšanai.

Trešais un pieprasītākais asistenta pakalpojuma veids – asistenta pakalpojums pašvaldībā – ir solis pareizajā virzienā, tomēr Labklājības ministrija nav spējusi izveidot efektīvu pakalpojuma administrēšanas sistēmu, lai nodrošinātu pakalpojumam izvirzīto mērķu sasniegšanu un atbilstību cilvēku ar invaliditāti vajadzībām. Valsts kontrole norāda uz šādām nepilnībām.

Veselības un darbības ekspertīzes ārstu valsts komisijas spēja tikai uz dokumentu pamata noteikt, vai personām ir nepieciešams asistenta pakalpojums, ir apšaubāma, savukārt sociālie dienesti, piešķirot pakalpojumu, pārsvarā paļaujas tikai uz šo izvērtējumu.

Neviena no iesaistītajām institūcijām pašlaik neveic mērķtiecīgas darbības, lai novērtētu, vai personai ir nepieciešams tieši asistenta pakalpojums, nevis cits atbalsta veids.

Netiek nodrošinātas arī vienotas iespējas personām izmantot asistenta pakalpojumu līdzvērtīgā apmērā, jo tās ir atkarīgas no pašvaldībā pieejamo aktivitāšu klāsta, kā arī no pašvaldību gatavības kompensēt transporta izdevumus. Pašlaik transporta izdevumu kompensēšana ir katras pašvaldības izvēle, jo Labklājības ministrija nav veicinājusi pašvaldību izpratni, ka transporta pakalpojumi ir viens no instrumentiem, kas nodrošina aktivitāšu pieejamību.

Kopumā arī pakalpojuma administrēšanas process pašvaldībās ir resursu un laiktietilpīgs – lai gan asistenti un pakalpojuma saņēmēji visu mēnesi vāc pierādījumus un aizpilda veidlapas, savukārt sociālais dienests iesniegtos dokumentus uzskaita, pārbauda un uzglabā, tomēr uzkrātais dokumentu kopums lielākoties apliecina tikai personas veiktās aktivitātes, nevis to, vai ir izmantots asistenta atbalsts.

³¹ Asistentu pakalpojuma sistēma invalīdiem veidota tikai deklarātīvi, atzīst Valsts kontrole. Portāls www.delfi.lv. Foto: PantherMedia/Scanpix. Tiešsaistē: <http://www.delfi.lv/news/national/politics/asistentu-pakalpojumu-sistema-invalidiem-veidota-tikai-deklarativi-atzist-valsts-kontrolle.d?id=47201983>.

Valsts kontrole secina, ka vislabāk asistenta pakalpojumu ir nodrošināt viena pakalpojuma – asistenta pakalpojuma pašvaldībā – ietvaros, pilnveidot tā nepieciešamības noteikšanu, savukārt pakalpojumu nodrošināt ar profesionālu dienestu starpniecību, pieļaujot ģimenes locekļu iesaisti asistenta pakalpojuma nodrošināšanā tikai īpašos gadījumos.

Pamatojoties uz lietderības revīzijas secinājumiem, revīzijā kopā ir sniegti 13 ieteikumi, no tiem septiņi – Labklājības ministrijai un seši – Izglītības un zinātnes ministrijai, kurus īstenojot, tiks sasniegti arī asistenta pakalpojumam izvirzītie mērķi, vienlaikus vienkāršojot pakalpojuma administrēšanu. Ieteikumi aptver pakalpojuma nepieciešamības noteikšanu, pieejamību, administrēšanu un pakalpojuma sniedzēju kvalifikāciju.

Pārskata periodā ir turpināts uzraudzīt iepriekšējos gados labklājības nozarē veiktajās finanšu un likumības revīzijās sniegto ieteikumu ieviešanu. Galvenā uzmanība tika pievērsta 2013.gadā veiktajā likumības revīzijā “Labklājības ministrijas un tās padotības iestāžu valdījumā nodoto valsts nekustamo īpašumu pārvaldīšanas efektivitāte un likumība” sniegto ieteikumu ieviešanai, atkārtoti skaidrojot Labklājības ministrijai un tās kapitālsabiedrībai VSIA “Šampētera nams” veicamās darbības, lai ieteikumi tiktu ieviesti pēc būtības.

2.3.3.2. Veselības aprūpe

Finanšu revīzijā par Veselības ministrijas 2014.gada pārskata sagatavošanas pareizību Valsts kontrole sniedza atzinumu bez iebildēm un apstākļu akcentējuma.

Revīzijas rezultātā Valsts kontrole ir secinājusi, ka ministrijas padotībā esošais Nacionālais veselības dienests, 2014.gadā veicot grozījumus līgumos ar veselības aprūpes pakalpojumu sniedzējiem un tādējādi palielinot iespējas izmaksāt avansus, 2014.gada decembrī ir veicis avansa maksājumus vismaz 228,8 tūkstošu *euro* apmērā, daļēji apmaksājot 2015.gadā sniegtos pakalpojumus un piegādājamus medikamentus.

Valsts kontrole ir norādījusi Veselības ministrijai arī uz iekšējās kontroles sistēmas nepilnībām.

Revīzijās laikā pēc revidentu aizrādījuma tika novērstas kļūdas vismaz 1,1 miljona *euro* apmērā, tā uzlabojot ministrijas gada pārskata kvalitāti.

Pieprasot Zolitūdes traģēdijas seku likvidēšanai finansējumu 269,4 tūkstošu *euro* apmērā, ministrija nav pārliecinājusies, vai prēmēšanai norādītais ārstniecības iestāžu personāls ir bijis iesaistīts cietušo aprūpē un ārstēšanā.

Revīzijā Veselības ministrijai un tās padotības iestādēm tika sniegti četri ieteikumi, kurus ieviešot, tiks nodrošināts budžeta līdzekļu tiesisks, efektīvs un ekonomisks izlietojums, izmaksājot atlaišanas pabalstus un piemaksas par papildu darbu, maksājot avansus par pakalpojumiem un precēm, kā arī pieprasot līdzekļus neparedzētiem izdevumiem.

2015.gadā ir pabeigta lietderības revīzija “Informācijas sistēmas veselības aprūpē” un sagatavots revīzijas ziņojums “Vai projekts “E-veselība Latvijā” ir solis pareizajā virzienā?” Lietderības revīzija tika veikta Eiropas Sociālā fonda projekta “Valsts kontroles kapacitātes stiprināšana” ietvaros, sadarbojoties ar Zviedrijas Valsts kontroles ekspertiem.

Deviņu gadu laikā projektā ir ieguldīti 14,5 miljoni *euro*, bet neviens e-veselības pakalpojums lietotājiem 2015.gada beigās nav pieejams.

Analizējot situāciju, Valsts kontrole norāda, ka galvenais neveiksmju cēlonis ir neprasmīga projekta plānošana un pārvaldība, kā arī atbildīgo amatpersonu kontroles un intereses trūkums.

Projekts tika uzsākts, neizpētot veselības aprūpes tā brīža situāciju kopumā. Šis plāns tika izstrādāts bez nozares profesionāļu – ārstu, farmaceitu, informācijas tehnoloģiju speciālistu – iesaistīšanās. Rezultātā ne projekta uzraugam – Veselības ministrijai, ne projekta īstenošanai – Nacionālajam veselības dienestam nebija skaidrs, kāda būs e-veselības sistēma Latvijā un kas darāms, lai to ieviestu dzīvē.

Valstij var nākties apmaksāt neizdevušos e-veselības projektu (29)

LETA | 8. septembris 2015 10:44

Foto: Shutterstock

Līdzšinējās darbības saistībā ar e-veselības projekta ieviešanu bijušās orientētas tikai uz Eiropas Savienības (ES) fondu līdzekļu

22.attēls.³²

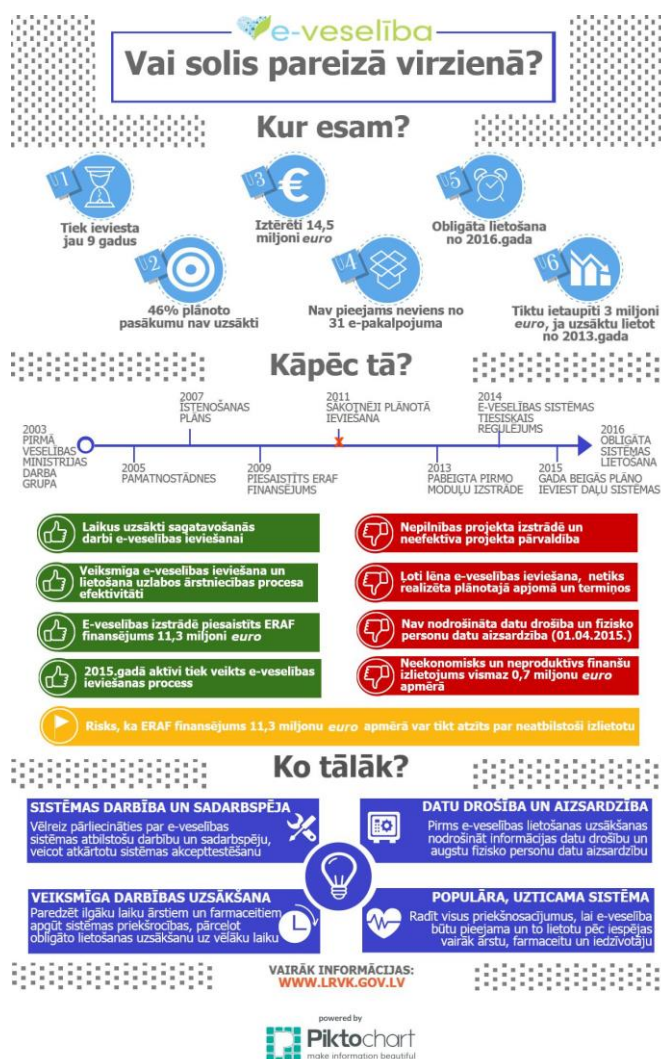
³²Valstij var nākties apmaksāt neizdevušos e-veselības projektu. Portāls www.delfi.lv. Foto: Shutterstock. Tiešsaistē: <http://www.delfi.lv/news/national/politics/valstij-var-nakties-apmaksat-neizdevusos-e-veselibas-projektu.d?id=46433551>.

REVĪZIJU DARBS

Revīzijā secināts, ka līdzšinējā e-veselības ieviešana nav bijusi orientēta uz projekta kopējo mērķu sasniegšanu, bet tikai uz struktūrfondu līdzekļu apguvi. Lai gan labās prakses piemēri citās valstīs runā par labu pakāpeniskai e-veselības sistēmas ieviešanai, Latvijā paralēli tika uzsākti četri vārienīgi autonomi projekti. Tas radījis situāciju, ka pastāv problēmas ar sistēmu savietojamību un veiksmīgu darbību kopējā projektā ietvaros.

Ja e-veselības informācijas sistēma netiks ieviesta noteiktajā laikā un apjomā, pastāv augsts risks, ka projektā ieguldītos Eiropas Reģionālās attīstības fonda līdzekļus 11,3 miljonus *euro* nāksies samaksāt no Latvijas nodokļu maksātāju naudas.

Lai veiksmīgi uzsāktu e-veselības informācijas sistēmas darbību un lietotāji to regulāri lietotu ikdienā, revīzijā sniegti 17 ieteikumi, kurus ieviešot, tiks radīti priekšnosacījumi, lai e-veselība būtu pieejama un to lietotu pēc iespējas vairāk ārstu, farmaceitu un iedzīvotāju.

23.attēls. Lietderības revīzija "Informācijas sistēmas veselības aprūpē".

Pārskata periodā ir turpināts uzraudzīt iepriekšējos gados veselības nozarē veiktajās finanšu un likumības revīzijās sniegto ieteikumu ieviešanu.

2015.gada vasarā revidenti ir veikuši apjomīgu darbu, lai gūtu pārliecību par **likumības revīzijā "Asins dienesta darbības ekonomiskums, likumība un plazmas preparātu aprīte" sniegto ieteikumu ieviešanu**. Pārbaudē konstatēts, ka no 30 revīzijā sniegtajiem ieteikumiem ir ieviesti tikai 10 ieteikumi, savukārt trīs ieteikumi ir zaudējuši aktualitāti. Veselības ministrijai ir norādīts, ka nepieciešams aktīvi turpināt darbu, lai nodrošinātu izsekojamu asins sagatavošanas izdevumu segšanu, pamatotu un aktuālu asins un asins komponentu uzskaites cenu aprēķinu, pilnīgu asins un asins komponentu krājumu uzskaiti un aprītes izsekojamību, kā arī jānodrošina asins un asins komponentu pašpieejamība un plazmas savākšana plazmas preparātu ražošanas vajadzībām.

2.3.3.3. Revīzijas ātrai reaģēšanai uz aktuāliem notikumiem valstī

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.³³

Reaģējot uz aktuāliem notikumiem valstī, veikt vismaz četras revīzijas, lai laikus novērstu nepilnības publiskā sektora darbībā jau procesa gaitā.

Izpildīts.

2015.gadā ir pabeigtas divas un uzsāktas vēl trīs operatīvās likumības revīzijas, kā arī nodrošināta 2014.gadā veiktajās revīzijās sniegto ieteikumu izvērtēšana.

Likumības revīzijas “Dzīvojamo māju pārvaldīšanas un apsaimniekošanas maksas noteikšana sabiedrībā ar ierobežotu atbildību “Rīgas namu pārvaldnieks”” mērķis bija pārbaudīt SIA “Rīgas namu pārvaldnieks” 2014.gadam noteiktās dzīvojamo māju pārvaldīšanas maksas aprēķina likumību, pamatotību un izsekojamību, kā arī aprēķinos iekļauto izmaksu lietderību.

Revīzijā secināts, ka SIA “Rīgas namu pārvaldnieks” (RNP), nosakot dzīvojamo māju pārvaldīšanas maksu, nenodrošina optimālu dzīvojamo māju pārvaldīšanas izdevumu veidošanu, jo:

- RNP iekšējie normatīvie akti ir vispārīgi un ļauj plaši interpretēt gan ar izmantoto datu avotiem, gan laika periodiem un prognožu pieņēmumiem, tāpēc RNP veiktais pārvaldīšanas maksas aprēķins 2014.gadam nav izsekojams un salīdzināms ar faktiskajiem izdevumiem;
- pārvaldīšanas maksa ir arī nepamatoti palielināta, tajā iekļauti izdevumi, kas saistīti ar citu RNP saimniecisko darbību, tas ir, starpniecības un maksas pakalpojumu sniegšanu. Tātad dzīvokļu īpašnieki ir seguši arī gandrīz visus RNP izdevumus, kas tam radušies, sniedzot minētos pakalpojumus;
- dzīvokļu īpašniekiem jāmaksā arī par apšaubāmiem reprezentācijas, degvielas izdevumiem, izdevumiem, kas nav saistīti ar pārvaldīšanu, bet gan radušies RNP nesaimnieciskas vai nolaidīgas rīcības rezultātā, piemēram, līgumsodiem par maksājumu kavējumiem;
- RNP, ignorējot Publisko iepirkumu likumu un neveicot iepirkumu, 2013. un 2014.gadā A/S “Rīgas Siltums” samaksājis 8,7 miljonus *euro* par siltumapgādes siltumsistēmu tehniskās apkopes pakalpojumu, kā arī par detaļu iegādi individuālo siltummezglu remontiem. Normatīvie akti pārkāpti, arī veicot juridisko pakalpojumu iepirkumus, tāpēc nav pārliecības, ka ir izvēlēti dzīvokļu īpašniekiem izdevīgākais piedāvājums.

Pārvaldīšanas maksā iekļauti arī izdevumi par fiktīvi nodarbinātām 13 personām, kurām atlīdzībā 2014. un 2015.gadā samaksāti vairāk nekā 190 tūkstoši *euro*.

Dzīvokļu īpašniekiem sagatavotajā pārskatā par 2014.gadu RNP ir norādījis, ka avārijas situāciju lokalizēšanai un novēršanai visi iekasētie līdzekļi 1,5 miljoni *euro* ir izlietoti, taču, pārbaudot grāmatvedības datus, tika konstatēts, ka faktiski ir iztērēti tikai 583 tūkstoši *euro*, bet pārējie līdzekļi ir RNP rīcībā. RNP revīzijā sniedza skaidrojumu, ka šie līdzekļi ir avārijas situāciju lokalizēšanai un novēršanai nepieciešamo finanšu līdzekļu fonds. Taču revidenti uzskata, ka RNP, apzināti pārskatā uzrādot šos līdzekļus kā izlietotus, maldina dzīvokļu īpašniekus, jo nav informējis dzīvokļu īpašniekus par šāda fonda izveidi.

Revīzijā konstatētas arī normatīvo aktu nepilnības, tāpēc Valsts kontrole ir vērsusies Ekonomikas ministrijā ar lūgumu veikt grozījumus Ministru kabineta 09.12.2008. noteikumos Nr.1014 “Kārtība, kādā aprēķināma maksa par dzīvojamās mājas pārvaldīšanu un apsaimniekošanu”, nosakot pārvaldnieka pienākumu pārskatā norādīt nevis finanšu līdzekļu matemātisko atlikumu, bet uzrādīt informāciju gan par pārvaldīšanas maksas līdzekļu atlikumu, gan par izveidotā uzkrājuma apmēru nākamo periodu remontdarbiem.

Revīzijā SIA “Rīgas namu pārvaldnieks” sniegti 23 ieteikumi, kurus ieviešot, pārvaldīšanas maksā tiktu iekļauti pamatoti, izsekojami un salīdzināmi dati, būtu radīti priekšnosacījumi, lai pārvaldīšanas maksā iekļautie izdevumi būtu lietderīgi, ekonomiski un pamatoti, kā arī dzīvokļu īpašniekiem tiktu sniegta aktuāla, nepārprotama un pilnīga informācija par uzkrāto līdzekļu apmēru.

VK vērsusies prokuratūrā saistībā ar atklātajiem pārkāpumiem ‘Rīgas namu pārvaldniekā’ (9)

LETA | www.delfi.lv | 22. jūlijs 2015. 09:18

Foto: DELFI
Valsts kontrole (VK) vērsusies prokuratūrā par atklātajiem pārkāpumiem SIA ‘Rīgas namu pārvaldnieks’, brēdārien tiešsaistē

24.attēls.³⁴

³³ Rezultāts sasniedzams katrā stratēģijas darbības gadā.

³⁴ VK vērsusies prokuratūrā saistībā ar atklātajiem pārkāpumiem “Rīgas namu pārvaldnieks”. Portāls www.delfi.lv. Foto: Delfi. Tiešsaistē: <http://www.delfi.lv/news/national/politics/vk-versusies-prokuratūra-saistiba-ar-atklatajiem-parkapumiem-rigas-namu-parvaldnieka.d?id=46242163>.

VK konstatē pārkāpumus siltumapgādes uzņēmuma "Lielvārdes Remte" darbībā (1)

Valsts kontrole (VK) konstatējusi pārkāpumus Lielvārdes siltumapgādes uzņēmuma "Lielvārdes Remte" darbībā, informēja 25.attēls.³⁵

Likumības revīzijas "Sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Lielvārdes Remte" darbības atbilstība plānotajiem mērķiem un normatīvo aktu prasībām" mērķis bija izvērtēt SIA "Lielvārdes Remte" darbības atbilstību normatīvo aktu prasībām un plānotajiem mērķiem. Lai gan revīzijā bija plānots pārbaudīt arī 2014. un 2015.gada dzīvojamo māju pārvaldīšanas maksas aprēķinu likumību un pamatotību, šis pārbaudes nebija iespējams veikt, jo sabiedrība revidentiem neiesniedza ne aprēķinu darba dokumentus, ne aprēķiniem izmantoto datu atšifrējumus. Taču revīzijā ir iegūti pierādījumi, kas ļauj secināt, ka pastāv būtiskas nesakritības starp faktisko ieņēmumu un izdevumu pārskatā norādīto informāciju un SIA "Lielvārdes Remte" grāmatvedības uzskaites datiem.

Veicot ēku siltināšanas darbus bez saskaņošanas ar iedzīvotājiem, SIA "Lielvārdes Remte" bijusi valde būtiski ir pārsniegusi savas pilnvaras. Turklāt saskaņā ar ekspertu slēdzieniem siltināšanas darbu izmaksas ir mērķīgi sadārdzinātas par vairāk nekā 18 tūkstošiem euro, kas gandrīz uz pusi pārsniedz šādu darbu reālo cenu. Valsts kontrole revīzijā norādījusi arī uz risku, ka izlietotie finanšu līdzekļi vismaz 35 tūkstošu euro apmērā netiks atgūti.

SIA "Lielvārdes Remte" nepieciešams uzlabot sabiedrības ikdienas darbības procesu kontroli, jo revīzijā konstatēti būtiski trūkumi un neatbilstības – iepirkumu plānošanā un organizēšanā, grāmatvedības uzskaites nodrošināšanā, nav novērsts risks, ka sabiedrība apmaksā darbinieku privātajām vajadzībām izlietoto degvielu, nav noteikts, par kādu pienākumu veikšanu darbiniekiem tiek maksātas piemaksas par papildu darbu, tiek maksātas piemaksas par darba algas par tādu darbu izpildi, kas ietilpst darbinieku pamatpienākumos, kā arī tiek iegādāti pakalpojumi, kas sabiedrībai nav nepieciešami.

Likumības revīzijas ietvaros SIA "Lielvārdes Remte" ir sniegti 13 ieteikumi, kurus ieviešot, tiks radīti priekšnosacījumi, lai pārvaldīšanas maksas aprēķins būtu pamatots, ticams, izsekojams un pārskatā norādītie izdevumi atbilstu faktiskajiem izdevumiem, kā arī tiks uzlabota iekšējā kontrole pār sabiedrības iekšējiem procesiem.

Pārskata periodā ir veikta arī iepriekšējā gadā veiktajās operatīvajās likumības revīzijās sniegto ieteikumu ieviešanas uzraudzība, īpašu uzmanību pievēršot 2014.gadā veiktās likumības revīzijas "Sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifu noteikšana Rīgas pašvaldības sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Rīgas satiksme"" ieteikumu ieviešanas izvērtēšanai. Izvērtējot RP SIA "Rīgas satiksme" iesniegto informāciju un dokumentus, Valsts kontrole secināja, ka sabiedrība ir veikusi pasākumus, lai veicinātu revīzijā sniegto ieteikumu ieviešanu, tomēr nav ieviests ieteikums attiecībā uz pasažieru skaita prognozēšanu.

Valsts kontrole revīzijā norādīja, ka RP SIA "Rīgas satiksme" 2014.gadam prognozētais pasažieru skaita aprēķins nav ticams un nav balstīts uz pamatotiem un objektīvi vērtētiem pieņēmumiem, un sniedza ieteikumu – aprēķinot tarifu, iekļaut pasažieru skaitā arī līdz šim neuzskaitītās pasažieru kategorijas, nepieciešamības gadījumā veicot aplēses, kā arī prognozējot kopējo pārvadāto pasažieru skaitu, apzināt un rūpīgi vērtēt visus faktoros, kas var ietekmēt pasažieru skaita izmaiņas.

Lai gan RP SIA "Rīgas satiksme" izstrādāja pasažieru skaita prognozēšanas metodiku, tomēr Valsts kontroles vērtējumā metodika ir izstrādāta konkrētai situācijai, un tai nav vispārējs raksturs. Metodikā ietvertie apsvērumi, pamatojoties uz kuriem tiks veikti aprēķini, nenodrošinās objektīvus, ticamus rezultātus.

Joprojām pasažieru skaita prognozēšana tiks balstīta uz subjektīviem pieņēmumiem, kas tiešā veidā var ietekmēt sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifa apmēru.

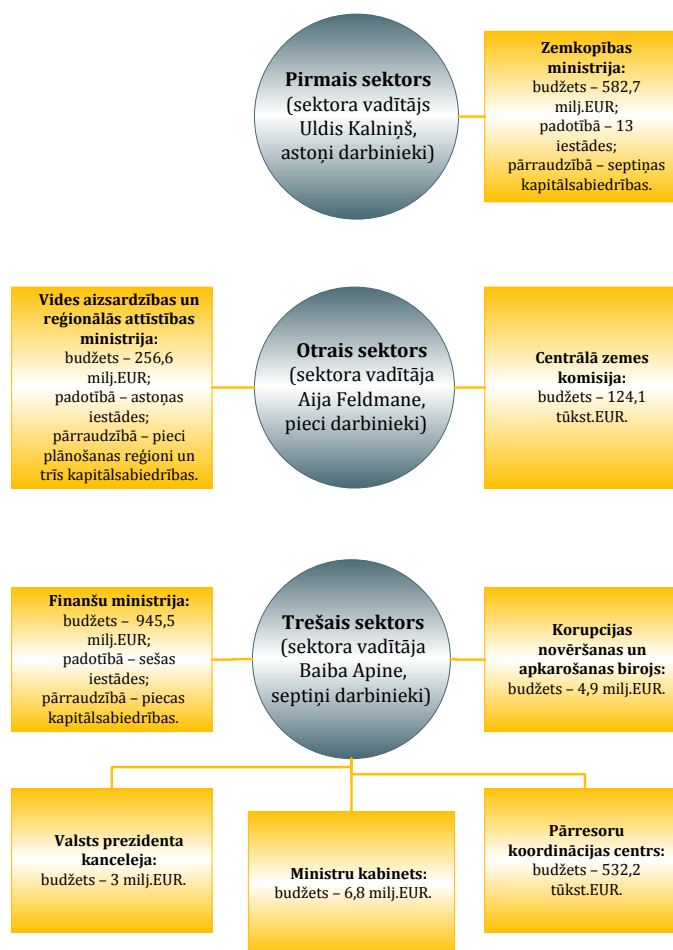
Valsts kontrole ir lūgusi Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisiju iesaistīties un rast risinājumu sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifa aprēķina uzlabošanai. Komisijas atbalstu Valsts kontrole ir lūgusi arī saistībā ar informācijas pieejamību par finanšu līdzekļu izlietojumu, ko kapitālsabiedrība piešķirusi arodbiedrībām vai jebkurām citām biedrībām. Valsts kontrole divās revīzijās ir konstatējusi, ka RP SIA "Rīgas satiksme" un SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" biedrībai "Arodbiedrību koordinācijas centrs" ir pārskaitījušas finanšu līdzekļus, bet biedrība atteicās iesniegt izlietoto finanšu līdzekļu attaisnojuma dokumentus. Valsts kontroles ieskatā nav pieļaujama situācija, ka ne sabiedrībai, ne Valsts kontroles revidentiem nav pieejama informācija par arodbiedrībai vai jebkurai citai biedrībai piešķirto pašvaldības kapitālsabiedrības līdzekļu faktisko izlietojumu.

2015.gadā ir uzsāktas trīs jaunas operatīvās revīzijas: "Rīgas brīvostas pārvaldes rīcība, novēršot Konkurences padomes konstatētos pārkāpumus", "Pašvaldības akciju sabiedrības "Daugavpils siltumtīkli" darbības atbilstība plānotajiem mērķiem un normatīvo aktu prasībām" un "Vai Sabiedrības integrācijas fonds nodrošina biedrībām un nodibinājumiem piešķirtā finansējuma izlietojuma kontroli?" Šo revīziju pabeigšana ir plānota 2016.gada vidū.

³⁵ VK konstatē pārkāpumus siltumapgādes uzņēmuma "Lielvārdes Remte" darbībā. Portāls www.delfi.lv. Foto: Leta. Tiešsaistē: <http://www.delfi.lv/business/uznemumi/vk-konstate-parkapumus-siltumapgades-uznemuma-lielvardes-remte-darbiba.d?id=46729753>.

2.3.4. Ceturtais revīzijas departaments

Kopš 2015.gada 26.marta Valsts kontroles padomes locekle,
Ceturtnā revīzijas departamenta direktore
Ilonda Stepanova

26.attēls. Ceturtnā revīzijas departamenta revidējamās vienības.³⁶

2.3.4.1. Lauksaimniecība, zivsaimniecība un mežsaimniecība

Finanšu revīzijā “Par Zemkopības ministrijas 2014.gada pārskata sagatavošanas pareizību” tika sniegts atzinums bez iebildēm. Tomēr revīzijā tika konstatētas nepilnības Lauksaimniecības datu centra iekšējās kontroles sistēmā, nepilnības attiecībā uz savlaicīgu pievienotās vērtības nodokļa nomaksu valsts budžetā par Lauksaimniecības datu centra sniegtajiem pakalpojumiem, kā arī nepilnības Zemkopības ministrijas un Lauksaimniecības datu centra atlīdzības politikā. Savukārt Pārtikas un veterinārajā dienestā netika nodrošinātas noteiktās darba laika un atpūtas prasības saskaņā ar normatīvā akta prasībām, kā arī tika konstatēta izdevumu klasifikācijas piemērošana neatbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām prasībām.

Revīzijas laikā pēc revidentu aizrādījuma tika novērstas kļūdas 574,9 tūkstošu euro apmērā.

³⁶ Darbinieku skaits 2015.gada 31.decembrī atbilstoši Valsts kontroles štatu sarakstam.

Āfrikas cūku mēra apkarošana: viena saimniecība saņēmusi 99,7% kompensāciju, secina VK (71)

DELFI Bizness | 16. februāris 2016 06:59

Foto: @delfi

Foto: LETA

Papildus piešķirtais finansējums nav apturējis Āfrikas cūku mēra (ĀCM) izplatību, revīzijā secinājusi Valsts kontrole (VK).

27.attēls.³⁷

Pārskata periodā zemkopības nozarē tika uzsākta un 2016. gada sākumā pabeigta **lietderības revīzija “Vai Āfrikas cūku mēra un Klasiskā cūku mēra apkarošanai paredzētā nauda ir izlietota mērķim?”**

Klasiskā cūku mēra (KCM) un Āfrikas cūku mēra (ĀCM) apkarošanai no valsts budžeta tika piešķirts papildu finansējums 13,9 miljonu *euro* apmērā.

Pateicoties vakcinācijai, KCM izdevās ierobežot. Savukārt ĀCM straujās izplatības dēļ 2014.gadā infekcijas skartajās teritorijās tika izsludināta ārkārtēja situācija, pieņemti vairāki lēmumi, lai ierobežotu slimības izplatību. Par spīti veiktajiem pasākumiem un iztērētajiem līdzekļiem ĀCM izplatība mājas un meža cūku populācijā Latvijā turpinās, negatīvi ietekmējot lopkopības nozari.

Jau kopš 2000.gada ANO Pārtikas un lauksaimniecības organizācija ir aicinājusi Latvijas valdību apmācīt lauksaimniekus slimības atpazīšanā un instruēt par nepieciešamo rīcību slimības izplatīšanās gadījumos. Kopš 2009.gada ir bijuši aicinājumi izstrādāt ĀCM apkarošanas rīcības plānu. Taču tikai pēc tam, kad Latvijā tika konstatēts pirmais ĀCM gadījums, Zemkopības ministrija sāka rīkoties, paredzot, piemēram, pasākumus mežacūku skaita ierobežošanai, kā arī stiprinot biodrošības prasības.

Lai gan Eiropas Komisijas izstrādātajās vadlīnijās bija iekļauti arī citi slimības izplatības ierobežošanas veidi, piemēram, striktas biodrošības prasības cūku audzētājiem un attiecīgi rūpīga kontrole saistībā ar cūku izcelsmes produktu pārvietošanu, nosūtīšanu utt., ministrija izvēlējās neinficētu, veselu cūku nokaušanu un kompensāciju izmaksu dzīvnieku īpašniekiem.

Ministru kabineta noteikumi noteica, ka kompensācija pienākas tiem saimniekiem, kuri nespēja īstenot noteiktos biodrošības pasākumus, kā dēļ bija jānokauj visas cūkas, kā arī tiem dzīvnieku īpašniekiem, kuri īstenojuši biodrošības pasākumus, bet kuriem ĀCM ierobežojumu dēļ bija radušies tirdzniecības traucējumi.

Kopumā kompensācijas tika izmaksātas 2,2 miljonu *euro* apmērā – 0,7 miljoni *euro* par biodrošības prasību nenodrošināšanu un 1,5 miljoni *euro* par tirdzniecības traucējumu novēršanu.

Izvērtējot kompensāciju izmaksas par biodrošības prasību nenodrošināšanu, revidenti secināja, ka neviena valsts institūcija neuzrauga, vai cūku turētāji, kas saņēma šo kompensāciju, ievēro nosacījumu – vismaz gadu cūku novietnē neturēt cūku sugas dzīvniekus. Revīzijas periodā tika konstatēti 17 gadījumi, kad šis nosacījums bija pārkāpts.

Savukārt, izvērtējot kompensāciju izmaksas par tirdzniecības traucējumiem, revīzijā atklātais ļauj secināt, ka netika noteikti skaidri kritēriji kompensāciju izmaksai tikai tiem cūku audzētājiem, kuri patiešām cietuši zaudējumus. Par pietiekamu pamatu kompensācijas piešķiršanai tika noteikts apstāklis, ka saimniecība atrodas visbīstamākajā infekcijas zonā. Tā rezultātā, piemēram, viena sabiedrība saņēma nepilnus 1,5 miljonus *euro* (99,7% no kopējā izmaksāto kompensāciju apjoma). Kompensācija tika izmaksāta gan par nokautajiem dzīvniekiem, kuri tika iznīcināti, gan par tiem, kuru gaļa tika realizēta. Tirgū tika realizēta aptuveni puse no nokautajiem dzīvniekiem, tādējādi saimniecībai tika nodrošināti dubulti ieņēmumi – pēc revidentu aplēsēm vismaz 792 tūkstošu *euro* apmērā. Minētie apstākļi ļāvuši šai saimniecībai 2014.finanšu gadu noslēgt ar ievērojamu peļņu – vairāk nekā 850 tūkstoši *euro*, iepriekšējā finanšu gada rezultātu pārsniedzot gandrīz piecas reizes. Savukārt par atlikušajiem dzīvniekiem ne ministrija, ne Pārtikas un veterinārais dienests (PVD) nespēja sniegt neapstrīdamus dokumentārus pierādījumus par atbilstīgi veiktu dzīvnieku iznīcināšanu.

Neekonomisks ĀCM apkarošanai piešķirto līdzekļu izlietojums konstatēts arī PVD darbībā. Lielākais papildu finansējuma saņēmējs – PVD, pieprasot papildu līdzekļus, ir iegādājies 22 automašīnas (5 vieglās, 3 specializētās ar kravas nodalījumu un 14 apvidus auto) gan kontrolpunktu vajadzībām, gan mežacūku liķu pārvadāšanai un saimniecību apsekošanai. Realitātē sešas no šīm automašīnām nonākušas centrālās pārvaldes Rīgā rīcībā un praktiski netiek izmantotas paredzētajiem mērķiem. Lielākoties šo automašīnu maršruts bijis no mājām uz darbu un atpakaļ.

Pretēji Ministru kabineta lēmumiem PVD daļu līdzekļu, kas piešķirti darbinieku atalgojuma paaugstināšanai par 22% ar mērķi novērst personāla straujo mainību, izmaksājis neatbilstoši mērķim – piemaksas 30% apmērā saņēmis liels skaits vadošo darbinieku, nevis infekcijas apkarošanā iesaistītie zemāka ranga darbinieki.

Revīzijā sniegti deviņi ieteikumi ar mērķi uzlabot Zemkopības ministrijas uzraudzību pār padotības iestāžu ārkārtējo un kārtējo pasākumu budžeta plānošanas procesu, kā arī uzlabot iestāžu iekšējo kontroļu procesu un uzlabot infekcijas slimību ierobežošanai piešķirto līdzekļu izmantošanas efektivitāti un lietderību.

³⁷ Āfrikas cūku mēra apkarošana: viena saimniecība saņēmusi 99,7% kompensāciju, secina VK. Portāls www.delfi.lv. Foto: Leta. Tiešsaistē: <http://www.delfi.lv/bizness/lauksaimnieciba/afrikas-cuku-mera-apkarosana-viena-saimnieciba-sanemusi-99-7-kompensaciju-secina-vk.d?id=47067249>.

2.3.4.2. Vides aizsardzība un reģionālā attīstība

Pārskata periodā tika veikta **finanšu revīzija "Par Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas 2014.gada pārskata sagatavošanas pareizību"** un sniegts atzinums bez iebildēm, bet ar apstākļu akcentējumu. Ministrija nav ievērojusi Likumu par budžetu un finanšu vadību un 2014.gada decembrī veikusi avansa maksājumu 90 tūkstošu *euro* apmērā Eiropas Meteoroloģisko satelītu izmantošanas organizācijas 2015.gada budžetā.

Revīzijas laikā ministrijas gada pārskata kvalitāte tika uzlabota, jo pēc revidentu aizrādījuma tika novērsta kļūdas 4,7 miljonu *euro* apmērā.

Finanšu revīzijas rezultātā kopumā sniegti seši ieteikumi, kuru ieviešana nodrošinās, ka budžeta līdzekļi turpmāk tiks izmantoti tikai gadskārtējā budžeta likumā iekļauto saistību segšanai, no valsts budžeta līdzekļiem netiks finansēti kolektīvo pasākumu pazīmēm atbilstoši pasākumi, tiks pilnveidota iekšējās kontroles sistēma pār iepirkumu veikšanu.

Pārskata periodā tika uzsākta un 2016.gada sākumā pabeigta **lietderības revīzija "Daudzdzīvokļu dzīvojamo māju pārvaldīšanas efektivitāte un atbilstība normatīvo aktu prasībām"**.

Revīzijas rezultātā ir sagatavoti deviņi revīzijas ziņojumi - Ekonomikas ministrijai kā atbildīgajai ministrijai par politikas un normatīvo aktu izstrādi un īstenošanu mājokļu jomā un astoņu pašvaldību daudzdzīvokļu dzīvojamo māju pārvaldniekiem - pašvaldību kapitālsabiedrībām.

Mājokļu politikas plānošanas dokumenta neesamības rezultātā daudzdzīvokļu dzīvojamo māju pārvaldīšanas politiku nav iespējams mērķtiecīgi īstenot.

Revīzijā tika konstatēts, ka mērķtiecīga un ilgtspējīga daudzdzīvokļu dzīvojamo māju pārvaldīšana pašlaik pat teorētiski nav iespējama, jo valstī nav izstrādāts mājokļu pārvaldīšanas politikas dokuments. Lai arī likumdevējs pašvaldībām ir noteicis terminētu pienākumu - pārvaldīt dzīvojamās mājas līdz to pārvaldīšanas tiesību nodošanai dzīvokļu īpašniekiem, tomēr nevienā dokumentā nav noteikts konkrēts kalendārais termiņš šīs normas piemērošanai.

Veicot izlasē iekļauto dzīvojamo māju pārvaldnieku darbību pārbaudes, tika konstatēta nepieciešamība pilnveidot Ekonomikas ministrijas kompetencē esošo normatīvo aktu regulējumu un sniegti ieteikumi ministrijai veikt nepieciešamos grozījumus normatīvajā regulējumā.

Revīzijā tika konstatētas arī neatbilstības, kas raksturīgas vairāku māju pārvaldnieku darbībā, piemēram, gan dzīvojamo māju apsaimniekošanas un nodokļus regulējošo normatīvo aktu pārkāpumi, gan nesamērīgi liela maksa par papildus pašvaldības īpašumā esošās teritorijas kopšanu.

Piemēram, revīzijā secināts, ka divarpus gadu laikā trīs pašvaldību iedzīvotāji par pašvaldības teritorijas uzkopšanu ir samaksājuši 151,2 tūkstošus *euro* un ir gadījumi, kad šīs papildus apkopjamās platības līdz pat 13 reizēm pārsniedz māju iedzīvotāju īpašumā un valdījumā esošās teritorijas. Tāpat ir konstatētas problēmas pievienotās vērtības nodokļa aprēķināšanā un piemērošanā siltumenerģijas piegādē personām, kas saņem siltumenerģiju saimnieciskās darbības vajadzībām. Divi no astoņiem revīzijas izlasē iekļautajiem dzīvojamo māju pārvaldniekiem nav ievērojuši Pievienotās vērtības nodokļa likuma un likuma "Par nodokļiem un nodevām" prasības, kā rezultātā valsts budžetā nav ieskaitīts pievienotās vērtības nodoklis 19,4 tūkstošu *euro* apmērā. Savukārt puse no astoņiem revīzijas apjomā iekļautajiem dzīvojamo māju pārvaldniekiem pretēji normatīvā akta prasībām piemēro maksu par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu arī par tiem dzīvokļiem, kuros nav deklarēto personu, tādējādi no šo dzīvokļu īpašniekiem nepamatoti iekasējot 29,9 tūkstošus *euro*.

Viens no priekšnosacījumiem efektīvai un kvalitatīvai dzīvojamo māju pārvaldīšanai un apsaimniekošanai ir aktīva pašu iedzīvotāju iesaiste. Tādēļ svarīgi pašiem iedzīvotājiem būt pēc iespējas aktīvākiem un iesaistīties savas mājas apsaimniekošanā. Dzīvojamo māju pārvaldīšana ir ilgtermiņa pasākums, un no šodien pieņemtajiem lēmumiem ir atkarīga situācija nākotnē.

2.3.4.3. Neatkarīgās un citas institūcijas

Finanšu revīzijās par Valsts prezidenta kancelejas, Pārresoru koordinācijas centra, resora "Ministru kabinets" un Centrālās zemes komisijas 2014.gada pārskatu sagatavošanas pareizību netika konstatētas būtiskas neatbilstības, un revīzijās ieteikumi nav sniegti.

Finanšu revīzijā "Par Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja 2014.gada pārskata sagatavošanas pareizību" sniegts atzinums bez iebildēm. Tomēr revīzijā tika konstatētas, ka, veicot atļaušanas pabalstu aprēķinu, netiek ievērotas normatīvā akta prasības un birojs nav ieviesis iepriekšējā pārskata gada finanšu revīzijā sniegto ieteikumu attiecībā uz nemateriālo ieguldījumu uzskaiti, kā rezultātā 2014.gada pārskatā nemateriālie ieguldījumi ir uzrādīti vismaz par 4,2 tūkstošiem *euro* zemākā vērtībā.

2.3.4.4. Publiskā sektora finanšu pārvaldība

Finanšu revīzijā "Par Finanšu ministrijas 2014.gada pārskata sagatavošanas pareizību" sniegts atzinums bez iebildēm. Papildus finanšu revīzijā tika vērtēti arī būtiski finanšu pārskatam pakārtoti darījumi, secinot, ka:

- Finanšu ministrijas lēmums izmantot ārpakalpojumu autotransporta apkalpošanai nav ekonomiski pamatots un efektīvs, kā rezultātā ministrijas izdevumi par autotransporta apkalpošanu 2014.gadā pēc revidentu aplēses varēja būt par 29,7 tūkstošiem *euro* mazāki;
- pastāv risks, ka Valsts ieņēmumu dienesta (VID) darbības 2015.gadā nebūs pietiekamas Āfrikas cūku mēra izplatības ierobežošanai un VID piešķirtie finanšu līdzekļi divu gadu garumā par kopējo summu 911,8 tūkstošu *euro* apmērā būs izlietoti neefektīvi;
- lēmumu pieņemšanas process par Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja (KNAB) izvietojumu tam piemērotās telpās nav bijis efektīvs.

Darbības, lai KNAB nodrošinātu ar piemērotām telpām, tiek veiktas jau 10 gadus, iztērējot šim procesam gandrīz 0,5 miljonus *euro*, tomēr risinājums tā arī nav rasts.

Revīzijas rezultātā Finanšu ministrijai sniegti trīs ieteikumi, pēc kuru ieviešanas valsts budžeta līdzekļi tiks izlietoti lietderīgāk - pārskatot Finanšu ministrijai esošā autotransporta apkalpošanas ārpakalpojuma iegādes izdevīgumu, samazināsies Finanšu ministrijas uzturēšanas izdevumi; -pārskatot sadarbības līgumu starp Finanšu ministriju un Fiskālās disciplīnas padomi, palielināsies Finanšu ministrijas tehniskā atbalsta apjoms; - nodrošinot ekonomiski pamatotu turpmāko lēmumu pieņemšanas procesu par KNAB izvietojumu tam piemērotās telpās, tiks sasniegts mērķis ar valstij ekonomiski iespējamo visizdevīgāko risinājumu.

2015.gadā veikta arī **likumības/lietderības revīzija "Vai valsts amatpersonu deklarācijas ir efektīvs instruments valsts amatpersonu darbības tiesiskuma un atklātības nodrošināšanā?"**

Valsts politika paredz, ka amatpersonu deklarāciju aizpildīšana, iesniegšana, publiskošana un pārbaudes ir būtisks instruments valsts amatpersonu interešu konfliktu un nelikumīgi gūto ienākumu legalizēšanas ierobežošanā.

Valsts amatpersonu deklarēšanās sistēma kopumā nav uzskatāma par efektīvu. Normatīvie akti tieši un nepārprotami nenosaka institūciju, kuras pienākums būtu veikt deklarācijās iekļauto ziņu patiesuma pārbaudi.

Politikas plānošanas dokumentos netiek analizēta esošā un vēlamā valsts amatpersonu deklarēšanās sistēmas ietekme interešu konflikta identificēšanā un korupcijas novēršanā, kā arī netiek definēti sasniedzamie rezultatīvie rādītāji, kas ļautu novērtēt sistēmas nozīmīgumu un attīstību.

Lai valsts amatpersona varētu izpildīt ar likumu noteikto deklarēšanās pienākumu, tai ir jābūt iekļautai valsts amatpersonu sarakstā un attiecīgi jāiesniedz valsts amatpersonu deklarācija. Atbildība par valsts amatpersonu sarakstu sagatavošanu un iesniegšanu ir noteikta attiecīgās iestādes vadītājam un atbilstoši likumam – amatpersonas statusu nosaka gan amata nosaukums, gan amata pienākumi.

Revīzijā konstatēts, ka VID neveic pietiekamus pasākumus, kas nodrošinātu pārlicību, ka deklarēšanās pienākumu izpilda visas valsts amatpersonas, jo netiek identificētas visas tās publiskās personas, kurām ir jāpasagatavo un jāiesniedz valsts amatpersonu saraksti. Tāpat netiek veiktas pietiekamas iesniegto valsts amatpersonu sarakstu pilnīguma pārbaudes - VID pārbauda tikai 0,006% no kopējā (aptuveni 7,5 tūkstoši valsts amatpersonu sarakstu) sarakstu skaita.

Valsts amatpersonu deklarēšanās sistēma nesniedz pārlicību, ka deklarācijās sniegtās ziņas ir patiesas – jautājums par kompetences sadalījumu starp iestādēm tiek risināts kopš 2003.gada. Ņemot vērā to, ka normatīvie akti tieši un nepārprotami nevienai no valsts amatpersonu deklarēšanās sistēmā iesaistītajām institūcijām nenosaka pienākumu pārbaudīt valsts amatpersonu deklarācijās norādīto ziņu patiesumu, ziņu patiesuma pārbaudes notiek iesaistīto institūciju pārbaudīto ietvaros:

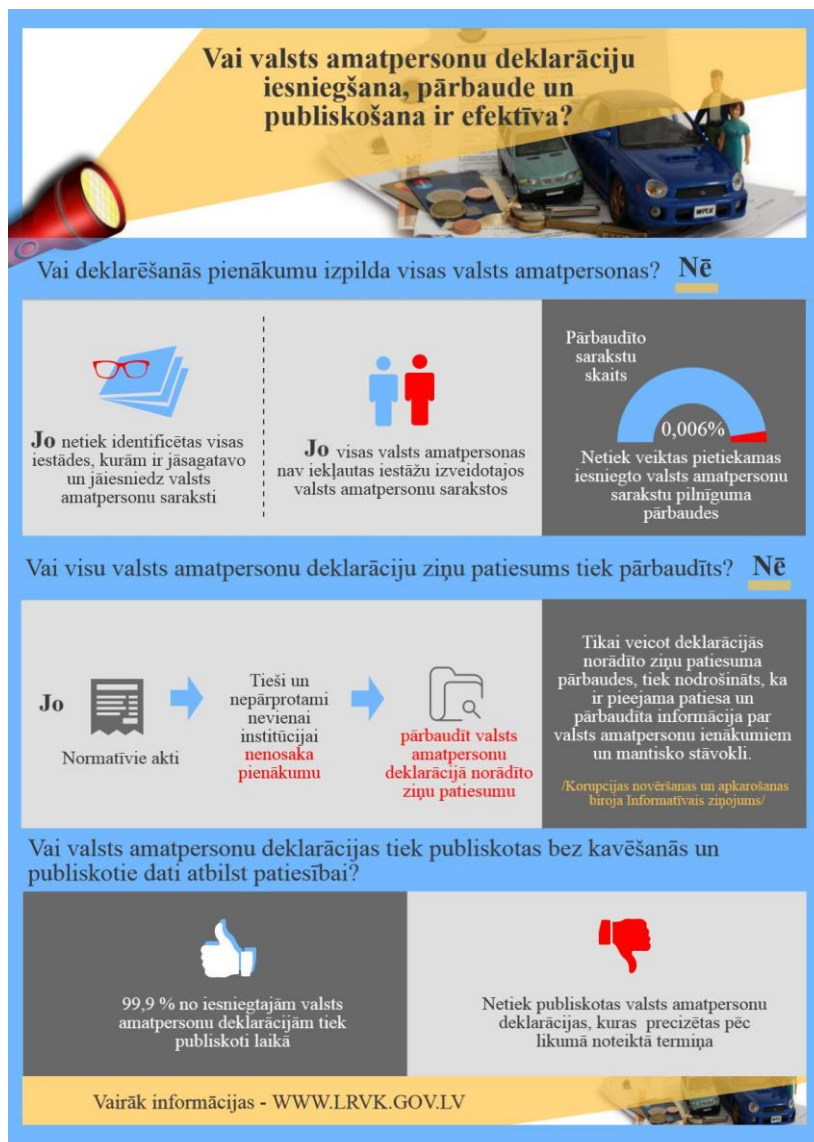
- KNAB identificē iespējami nepatiesu ziņu norādīšanu valsts amatpersonu deklarācijā, ja valsts amatpersona ir nonākusi KNAB "interesu" lokā, tādos gadījumos nepaļaujoties uz deklarācijā norādītām ziņām, atkārtoti iegūstot informāciju par konkrēto valsts amatpersonu;
- savukārt VID informācijas patiesuma pārbaudes veic tikai tajos gadījumos, kad saņemts citu personu iesniegums par iespējami nepatiesi norādītām ziņām valsts amatpersonas deklarācijā. Normatīvie akti nenosaka VID pienākumu veikt valsts amatpersonu deklarācijā norādīto ziņu patiesuma pārbaudes.

REVĪZIJU DARBS

Sabiedrības informēšanas mērķi valsts amatpersonu deklarāciju publiskošanas process nodrošina daļēji, jo publiskotas tiek tikai sākotnēji iesniegtās deklarācijas, savukārt pēc likumā noteiktā termiņa precizētās deklarācijas publiskotas netiek.

Ņemot vērā revīzijas rezultātus, Valsts kontroles ieteikumi paredz:

- KNAB sadarbībā ar VID politikas plānošanas dokumentos izstrādāt rezultatīvos rādītājus, lai būtu iespējams novērtēt valsts amatpersonu sistēmas efektivitāti;
- VID izvērtēt grozījumu izdarīšanu normatīvajos aktos, nosakot gan pienākumu veikt deklarāciju patiesuma pārbaudes, gan konkrētu pārbaudīšanu veikšanas apmēru;
- KNAB izvērtēt grozījumu izdarīšanas likumā nepieciešamību ar mērķi nodrošināt vienotu izpratni par tiesību normā noteikto pienākumu – KNAB izvērtēt visu valsts amatpersonu deklarācijas.

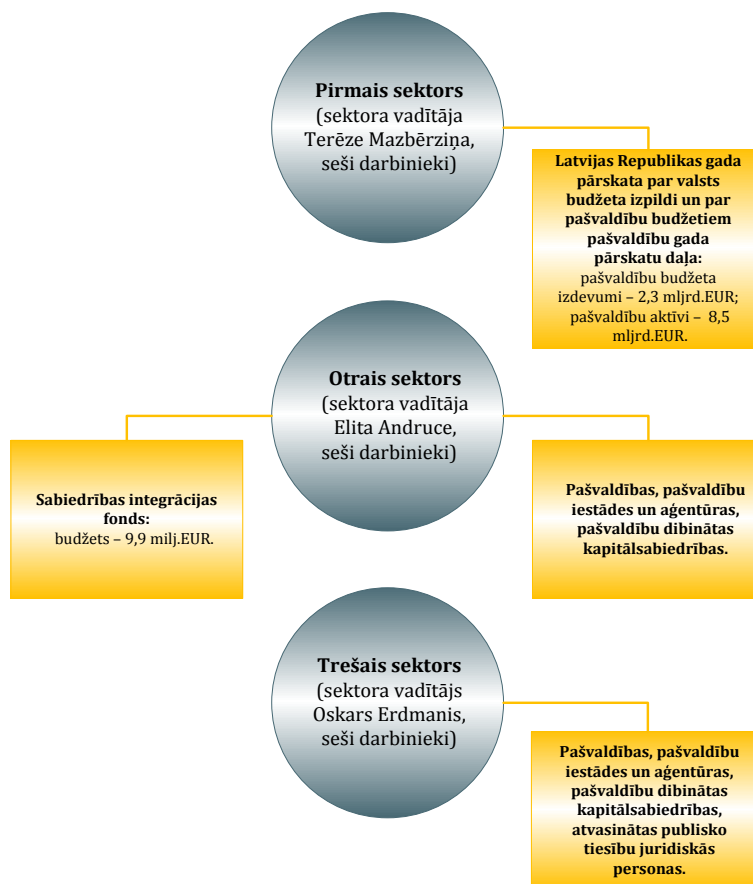

powered by
Piktochart
make information beautiful

28.attēls. Likumības/lietderības revīzija "Vai valsts amatpersonu deklarācijas ir efektīvs instruments valsts amatpersonu darbības tiesiskuma un atklātības nodrošināšanā?"

2.3.5. Piektais revīzijas departaments

Kopš 2007.gada 20.decembra Valsts kontroles padomes loceklis,
Piektā revīzijas departamenta direktors
Aivars Ērglis

29.attēls. Piektā revīzijas departamenta revidējamās vienības.³⁸

2.3.5.1. Pašvaldības

Finanšu revīzijā "Par Latvijas Republikas 2014.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem" pašvaldību gada pārskatu daļā pārliecības gūšanai par pašvaldību pārskatu daļas sagatavošanas atbilstību normatīvo aktu prasībām revīzijas izlasē no 119 pašvaldībām bija iekļautas 29 pašvaldības, tajā skaitā:

- sešas republikas pilsētu pašvaldības (Daugavpils, Jelgavas, Jūrmalas, Liepājas, Rīgas un Ventspils pilsētas pašvaldība);
- 23 novadu pašvaldības (Amatas, Apes, Auces, Brocēnu, Burtnieku, Carnikavas, Engures, Garkalnes, Inčukalna, Jaunjelgavas, Kārsavas, Kocēnu, Kokneses, Krustpils, Ogres, Ozolnieku, Priekules, Rojas, Rūjienas, Saulkrastu, Skrundas, Viļakas un Viļānu novada pašvaldība).

Revīzijas izlasē iekļauto pašvaldību bilances aktīvu kopsumma 2014.gada 31.decembrī bija 5,6 miljardi *euro* jeb 66% no visu pašvaldību kopējiem aktīviem un naudas plūsmas pārskata izdevumu kopsumma bija 1,3 miljardi *euro* jeb 57% no visu pašvaldību kopējiem izdevumiem.

³⁸ Darbinieku skaits 2015.gada 31.decembrī atbilstoši Valsts kontroles štatu sarakstam.

REVĪZIJU DARBS

Revīzijā Valsts kontroles revidenti sadarbojās ar zvērinātiem revidentiem un izmantoja viņu pašvaldību gada pārskatu revīzijās paveikto, kā arī veica revīzijas procedūras vairākās pašvaldībās par Latvijas Republikas saimnieciskā gada pārskata revīzijā būtiskiem jautājumiem.

Pašvaldībās, tāpat kā iepriekšējos gados, ir gan fundamentālas kļūdas ilgtermiņa ieguldījumu uzskaitē, gan finanšu līdzekļu piesavināšanās gadījumi.

Valsts kontroles ieskatā minētos trūkumus izraisa dažu pašvaldību vadītāju nespēja nodrošināt atbilstošu iekšējās kontroles vidi, nevēlēšanās rīkoties atbilstoši normatīvo aktu prasībām vai nepilnības normatīvajos aktos, kā arī dažos gadījumos zvērinātu revidentu darbs nav pietiekams.

Veicot revīziju, Valsts kontrole saskārās ar būtiskiem apjoma ierobežojumiem aktīvu atbilstības pārbaūžu veikšanai:

- Brocēnu novada pašvaldības grāmatvedības dati pilnā apmērā nebija izmantojami analīzes veikšanai un nebija iespējams noteikt nepieciešamo labojumu kopējo ietekmi uz gada pārskatā uzrādīto pašvaldības ilgtermiņa ieguldījumu, prasību un saistību, ieņēmumu un izdevumu vērtību;
- nebija iespējams noteikt nepieciešamo labojumu kopējo ietekmi uz uzrādīto ilgtermiņa ieguldījumu vērtību, jo piecās pašvaldībās ēku un būvju uzturēšanas un rekonstrukcijas izdevumi vismaz 0,8 miljonu *euro* vērtībā nebija uzskaitīti atbilstoši šo izdevumu ekonomiskajai būtībai un 19 pašvaldībās ēku un būvju rekonstrukcijas izmaksas bija pievienotas ēku un būvju vērtībai bez lietderīgā kalpošanas laika un nolietojuma normas izvērtēšanas;
- nebija iespējams noteikt pašvaldību grāmatvedības uzskaitē un bilances postenī "Zeme, ēkas un būves" pārskata gada beigās neuzrādīto 252 transporta būvju, 1,2 miljonu m³ izpētīto minerālo atradņu krājumu, mežaudžu 889 ha kopējā platībā, parkos un skvēros esošo bioloģisko aktīvu 132 ha kopējā platībā vērtību;
- informācija par Rīgas pilsētas pašvaldības grāmatvedības uzskaitē un gada pārskatā uzrādītajām transporta būvēm 0,6 miljardu *euro* apmērā nebija salīdzināma ar Ceļu sarakstiem un citiem reģistriem;
- 12 pašvaldībās jeb 41% no izlasē iekļautajām pašvaldībām nebija veikta 2013.gada slēguma inventarizācija, bet 2014.gada slēguma inventarizācija nebija pabeigta, bija veikta tikai daļēji vai nebija veikta, kā rezultātā var tikt koriģēta ilgtermiņa ieguldījumu (zemes, ēku, būvju vai bioloģisko un pazemes aktīvu) vērtība;
- pašvaldību atbildīgie darbinieki nevarēja revīzijas laikā uzrādīt un revidentiem nebija pieejami revīzijai nepieciešamie ilgtermiņa ieguldījumu uzskaites vērtības, noteiktās nolietojuma normas un lietderīgās lietošanas laiku pamatojošie dokumenti, kas neveda iespēju veikt 2014.gada pārskatā uzrādīto aktīvu 28,6 miljonu *euro* kopējā vērtībā un nolietojuma vismaz 3,6 miljonu *euro* vērtībā atbilstības pārbaudi.

Apjoma ierobežojumu dēļ Valsts kontrole nevarēja sniegt viedokli par Brocēnu novada pašvaldības aktīviem un pasīviem pārskata gada sākumā 10,7 miljonu *euro* vērtībā un pārskata gada beigās 11,6 miljonu *euro* vērtībā, ieņēmumiem 6,4 miljonu *euro* vērtībā un izdevumiem 6,3 miljonu *euro* vērtībā. Brocēnu novada pašvaldībā:

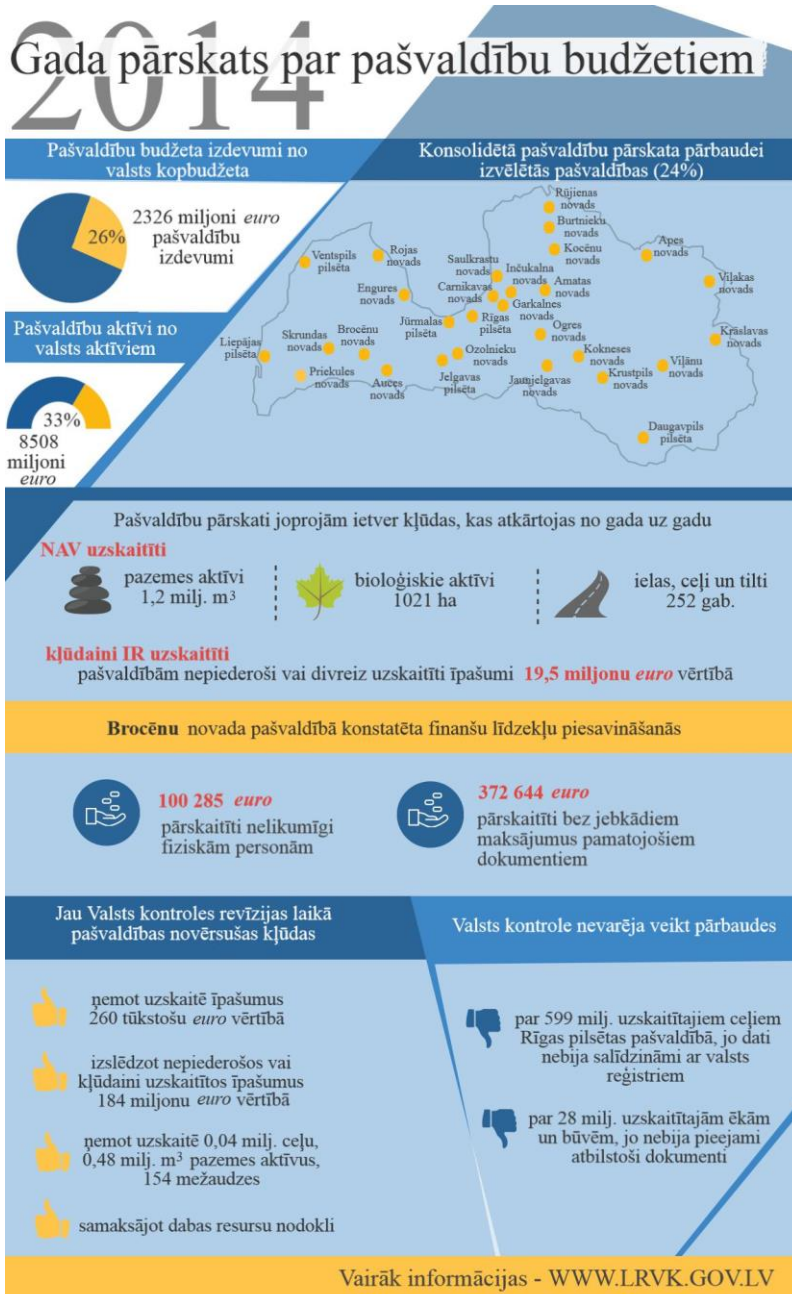
- fiziskām personām bija nelikumīgi pārskaitīti pašvaldības naudas līdzekļi vismaz 100,3 tūkstošu *euro* apmērā, nebija nodrošināta iekasēto naudas līdzekļu saglabāšana vismaz 90 *euro* apmērā un nelietderīgi bija izlietoti naudas līdzekļi vismaz 6,4 tūkstošu *euro* apmērā, kā arī bez maksājumu pamatojošiem dokumentiem bija veikti naudas līdzekļu pārskaitījumi dažādām fiziskām personām par sniegtajiem pakalpojumiem 372,6 tūkstošu *euro* apmērā;
- 2014.gada pārskatā ilgtermiņa ieguldījumu vērtība pārskata gada sākumā bija nepamatoti palielināta vismaz par 0,9 miljoniem *euro*, bet pārskata gada beigās – nepamatoti palielināta vismaz par 0,3 miljoniem *euro*.

Apjoma ierobežojuma dēļ nebija iespējams veikt pašvaldību gada pārskatu daļā uzrādīto aktīvu atbilstības pārbaudi ilgtermiņa ieguldījumiem vismaz 0,6 miljardu *euro* vērtībā, kā arī noteikt nepieciešamo labojumu kopējo ietekmi uz pašvaldību gada pārskata daļā uzrādīto ilgtermiņa ieguldījumu vērtību saistībā ar neatbilstoši atzītajām ēku un būvju rekonstrukcijas izmaksām un gada pārskatā neuzrādītajiem ilgtermiņa ieguldījumiem.

Ilgtermiņa ieguldījumu vērtība pārskata gada sākumā bija nepamatoti palielināta vismaz par 186,2 miljoniem *euro*, bet pārskata gada beigās – vismaz par 19,5 miljoniem *euro*. Arī uzrādītā informācija par saistībām nebija patiesa un salīdzināma, jo Rīgas pilsētas pašvaldība saistības 0,3 miljardu *euro* apmērā ir uzrādījusi pretēji darījuma ekonomiskajai būtībai kā ilgtermiņa parādu piegādātājiem un darbuzņēmējiem un pārskata pielikumā nav uzrādījusi aizņēmumu 0,6 miljardu *euro* apmērā.

Pozitīvi ir vērtējama Valsts kontroles revidentu revīzijas laikā sniegto ieteikumu veicinātā daļējā kļūdu novēršana – grāmatvedības uzskaitē tika ņemti pašvaldībām piederoši īpašumi 0,37 miljonu *euro*

vērtībā, no uzskaites tika izslēgti pašvaldībām nepiederoši nekustamie īpašumi, samazinot nepamatoti palielināto īpašumu vērtību par 186,3 miljoniem *euro*, grāmatvedības uzskaitē ar 0 *euro* vērtību tika ņemti pazemes aktīvi 0,48 miljonu m³ apmērā, 177 ēkas un 154 mežaudzes 295,59 ha platībā, valsts budžetā tika samaksāts dabas resursu nodoklis 7,5 tūkstošu *euro* apmērā.

30.attēls. Finanšu revīzija “Par Latvijas Republikas 2014.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem” (pašvaldību gada pārskatu daļa).

Revīzijas rezultātā kopumā ir sniegti 22 ieteikumi. Tos ieviešot, tiks uzlabota saimnieciskā gada pārskata kvalitāte, tiks pilnveidoti normatīvie akti, kas nosaka pašvaldību budžetu sagatavošanas kārtību, tiks izstrādāts un ieviests kontroles mehānisms, lai nodrošinātu pašvaldību saistošo noteikumu par budžetu sagatavošanu, ievērojot spēkā esošo normatīvo aktu prasības, kā arī atsevišķās pašvaldībās tiks pilnveidota grāmatvedības uzskaitē un ieviestas kontroles procedūras, lai novērstu nelietderīgu un normatīvajiem aktiem neatbilstošu rīcību ar pašvaldības mantu un finanšu līdzekļiem.

VK: Pašvaldību ielu un ceļu pārvaldībā dominē bedrīšu lāpīšanas domāšana

31.attēls.³⁹

Lietderības un likumības revīzijas "Pašvaldību ielu un ceļu uzturēšanai un rekonstruēšanai paredzēto līdzekļu izlietojuma likumība un lietderība" ietvaros Valsts kontrole piecās pašvaldībās (Valmieras un Jēkabpils pilsētas, Durbes, Jelgavas un Iecavas novada pašvaldībās) un Satiksmes ministrijā izvērtēja 2014.gadā un 2015.gada pirmajā pusgadā ceļu uzturēšanai un rekonstruēšanai piešķirto finanšu līdzekļu izlietojuma atbilstību normatīvo aktu prasībām un lietderību.

Satiksmes ministrijas izstrādātajā transporta politikā paredzētie mērķi un uzdevumi ir attiecināmi tikai uz valsts autoceļu tīklu.

Attiecībā uz pašvaldību ceļu un ielu tīklu, kas veido 53% no visa kopējā autoceļu tīkla, nav vienotas transporta politikas.

Katru gadu ceļu un ielu darbiem mērķdotācijas veidā pašvaldībām tiek piešķirts finansējums vismaz 24% no kopējā valsts autoceļu fonda. Revīzijā tika konstatēts, ka 2014.gadā 91,55% jeb 30,9 miljoni *euro* no mērķdotācijas ir izlietoti ceļu un ielu ikdienas un periodiskai uzturēšanai, 2015.gadā pašvaldības plānoja šim mērķim izlietot 92,37%, bet 2016.gadā – 94,06%, kapitālieguldījumiem atvēlot vien nelielu finansējuma daļu, kas nenodrošina pašvaldību ceļu un ielu infrastruktūras ilgtspējas saglabāšanu un attīstību. Mērķdotācijas apmērs katrai pašvaldībai vēl arvien tiek aprēķināts, ņemot vērā neaktuālus 2009.gada datus, kā rezultātā pašvaldības ir saņēmušas mērķdotācijas daļas lielākā vai mazākā apmērā, nekā tām objektīvi pienāktos.

Pašvaldības nav nodrošinājušas objektīvas un patiesas informācijas apkopošanu par to īpašumā esošo ceļu un ielu infrastruktūras apjomu un tehnisko stāvokli.

Trūkumi pašvaldību darba organizācijā, it īpaši kvalitatīvas apsekošanas neveikšana pirms ceļu un ielu uzturēšanas darbiem, kā arī normatīvo aktu par apsekošanas periodiskumu prasību neievērošana un neatbilstoša normatīvajos aktos noteikto dokumentu sagatavošana, faktiski neļauj veikt finanšu līdzekļu izlietojuma kontroli. Pašvaldības ne vienmēr ir noteikušas prioritāri uzturamos ceļus un ielas un ne vienmēr intensīvāk ir uzturējušas sociāli un ekonomiski nozīmīgākos ceļus.

Kontroles trūkuma un normatīvo aktu prasībām neatbilstoši sagatavotu dokumentu dēļ nav iespējams gūt pārliecību par 2014.gadā un 2015.gada pirmajā pusgadā veikto ceļu un ielu uzturēšanas darbu 1,9 miljonu *euro* apmērā nepieciešamību un izpildi.

Pastāv risks, ka šie finanšu līdzekļi varēja tikt izlietoti nelietderīgi un pakalpojumu sniedzēju rēķini varēja tikt izrakstīti un samaksāti par darbiem, kas faktiski nav veikti vai nav veikti nepieciešamajā apjomā vai kvalitātē.

Diemžēl Satiksmes ministrijas un VAS "Latvijas Valsts ceļi" veiktie kontroles pasākumi – tehniskās revīzijas un mērķdotācijas izlietošanas auditi, kuru veikšanai tiek izlietots 366,1 tūkstotis *euro* gadā – nav novērsuši būtiskas nepilnības darba organizācijā un normatīvo aktu pārkāpumus.

Revīzijas rezultātā kopumā ir sniegti 33 ieteikumi, kurus ieviešot, tiks uzlabota jomas politikas plānošana un koordinācija, kā arī ieviestas kontroles, novēršot iespējas nelietderīgai rīcībai ar ceļu un ielu uzturēšanai paredzētajiem finanšu līdzekļiem.

Likumības revīzijā "Rīgas brīvostas pārvaldes rīcības tiesiskums, efektivitāte un ekonomiskums, vadot un īstenojot projektu "Infrastruktūras attīstība Krievu salā ostas aktivitāšu pārceļšanai no pilsētas centra" Valsts kontrole konstatēja, ka Rīgas brīvostas pārvalde nav nodrošinājusi efektīvu un normatīvajiem aktiem atbilstošu projekta "Infrastruktūras attīstība Krievu salā ostas aktivitāšu pārceļšanai no pilsētas centra" vadību.

Rīgas brīvostas pārvaldes rīcības rezultātā ir radīts Eiropas Savienības līdzfinansējuma (77,2 miljoni *euro*) korekcijas risks 15–100% apmērā.

Projekta īstenošanas gaitā veiktās pārvaldes darbības ļauj apšaubīt sākotnēji definētā projekta mērķa sasniegšanu, ņemot vērā to, ka mērķis vairākos dokumentos ir definēts atšķirīgi, ir vispārīgs un projekta īstenošanas gaitā ir modificēts, sašaurinot to – pretēji sākotnēji deklarētajam Daugavas labā krasta teritorijas – Andrejsalas un Eksportostas – atbrīvošanai no ostu darbībām paredzēts uz jaunizbūvējamo

³⁹ VK: Pašvaldību ielu un ceļu pārvaldībā dominē bedrīšu lāpīšanas domāšana. Portāls www.db.lv. Foto: Leta. Tiešsaistē: <https://www.db.lv/ipasums/vk-pasvaldibu-ielu-un-celu-parvaldiba-domine-bedrisu-lapisanas-domasana-446001>.

infrastruktūru Krievu salā pārceļt tikai ogļu kravu pārkraušanas operācijas, saglabājot ostu darbību 15% atbrīvojamās teritorijas.

Neprofesionālas un starptautiskajiem projektu vadības standartiem neatbilstošas projekta vadības un nepilnīgas kontroles dēļ pārvaldei ir radušies nepamatoti izdevumi vismaz 4 miljonu *euro* apmērā un pastāv līdzekļu 1,5 miljonu *euro* apmērā nepamatota izlietojuma risks:

- projektā ir iekļauti iepriekš neplānoti darbi, kuri radījuši pārvaldei papildu izmaksas vismaz 2,5 miljonu *euro* apmērā;
- no būvniecības darbiem paredzētās rezerves līdzekļiem ir samaksāti vismaz 20,5 tūkstoši *euro* par tehniskajā projektā un tam pievienotajos aprēķinos pieļautām kļūdām un 65,9 tūkstoši *euro* par tehniskā projekta pārprojektēšanu atbilstoši novēloti konstatētām jomas atbildīgās institūcijas prasībām;
- no pārvaldes ir piedzīti dikstāves un tiesvedības izdevumi 1,5 miljonu *euro* apmērā, kā arī pārvalde ir nepamatoti izlietojusi vismaz 46,2 tūkstošus *euro*, samaksājot par advokāta pakalpojumiem;
- lai atjaunotu aizdevuma izsniegšanu, kas tika pārtraukta komunikācijas problēmu dēļ, pārvalde ir samaksājusi aizdevējiem vienreizēju maksu 120,3 tūkstošu *euro* apmērā;
- neveicot savlaicīgu projektam paredzēto teritoriju izmantošanas kontroli, pārvalde ir izlietojusi finanšu līdzekļus vismaz 1,2 miljonu *euro* apmērā, kompensējot komersanta uzbūvēto atklāta tipa noliktavu ēku nojaukšanu zemes gabalā, uz kura bija paredzēti būvdarbi.

Pārvalde pretēji normatīvajā aktā noteiktajam ir piesaistījusi ārpalpojumu sniedzējus tādu uzdevumu izpildei, kas ir noteikti pārvaldes darbinieku amata pienākumos.

Rezultātā Rīgas brīvostas pārvalde nelikumīgi izlietojusi finanšu līdzekļus vismaz 724,9 tūkstošu *euro* apmērā.

Revīzijas rezultātā Rīgas brīvostas pārvaldei ir sniegti pieci ieteikumi, kurus ieviešot, tiks novērstas ar projektu vadību saistītās neatbilstības, lai nodrošinātu sekmīgu projekta mērķu sasniegšanu, ieguvumu un ilgtspējas pierādīšanu, kā arī normatīvajiem aktiem atbilstošu un ekonomisku finanšu līdzekļu izlietojumu.

Likumības/lietderības revīzijā “Saldus novada pašvaldības kapitālsabiedrību pārvaldības efektivitāte un atbilstība normatīvo aktu prasībām” Valsts kontrole vērtēja Saldus novada pašvaldības kapitālsabiedrību pārvaldības efektivitāti un atbilstību normatīvo aktu prasībām laika posmā no 2013.gada 1.janvāra līdz 2015.gada 31.martam. Revīzijas ietvaros tika vērtēta arī piecu Saldus novada kapitālsabiedrību rīcība ar finanšu līdzekļiem.

Saldus novada pašvaldības īstenotā kapitālsabiedrību pārvaldība nav bijusi efektīva un nav nodrošinājusi kapitālsabiedrību normatīvo aktu prasībām atbilstošu un ekonomisku darbību.

Nepamatoti un neekonomiski izlietoti kapitālsabiedrību līdzekļi vismaz 495,2 tūkstošu *euro* apmērā un kapitālsabiedrību pakalpojumu saņēmēji ir pārmaksājuši vismaz 110 tūkstošus *euro*.

Saldus novada pašvaldība nav izvērtējusi kapitālsabiedrību darbības atbilstību Valsts pārvaldes iekārtas likumam un nav noteikusi, ko tā vēlas sasniegt ar līdzdalību kapitālsabiedrībās. Kapitālsabiedrību pamatkapitālā ieguldīti līdzekļi vairāk nekā 400 tūkstošu *euro* vērtībā, nenosakot pamatkapitāla palielināšanas mērķus.

Vērtējot ar pašvaldību saņemtās kapitālsabiedrību darbību raksturojošos rādītājus, Valsts kontroles ieskatā kapitālsabiedrību darbība nav vērstā uz mērķtiecīgu sniegto pakalpojumu kvalitātes uzlabošanu.

SIA “Saldus namu pārvalde” netiek nodrošināta dzīvojamo māju pārvaldīšanas tiesību nodošana noteiktajā termiņā, ir neatbilstoša faktisko izmaksu uzskaitē, kā arī dzīvojamo māju uzkrājumu uzskaitē, kā rezultātā kapitālsabiedrībai ir radušies neatgūstami parādi 135,9 tūkstošu *euro* apmērā.

Savukārt SIA “Saldus siltums” ilgstoši saglabājas un arī pieaug siltumenerģijas zudumi un netiek plānota siltumenerģijas piegādes efektivitātes uzlabošana, uz ko jau 2009.gada revīzijā norādīja Valsts kontrole.

SIA “Saldus Komunālserviss” ilgstoši nav novērsti būtiski ūdens zudumi, kas 2014.gadā sasniedza pat 48% no iegūtā ūdens daudzuma.

32.attēls.⁴⁰

⁴⁰ VK: Saldus novada pašvaldības kapitālsabiedrībās nepamatoti izlietots pusmiljons eiro. Portāls www.financenet.tvnet.lv. Foto: REUTERS/Scanpix. Tiesīsaistē: <http://financenet.tvnet.lv/zinas/597282-vk-saldus-novada-pasvaldibas-kapitalsabiedribas-nepamatoti-izlietots-pusmiljons-eiro>.

REVĪZIJU DARBS

Revīzijā secināts, ka kapitālsabiedrības revidējamā laika posmā ir nepamatoti izlietojušas finanšu līdzekļus 68,2 tūkstošu *euro* apmērā, maksājot prēmijas un veicot cita veida materiālo stimulēšanu, kas bija pretrunā ar normatīvajos aktos noteikto, izmaksājot nepamattas piemaksas par papildu darbiem vai aizvietošanu, izmaksājot lielāku darba algu, nekā maksimāli apstiprināts konkrētajam amatam, apmaksājot komandējumus, kas nav saistīti ar kapitālsabiedrību darbību vai darbinieku kvalifikācijas paaugstināšanu, samaksājot par degvielu, kas izmantota kapitālsabiedrību valdes locekļu un darbinieku darba nespējas un atvaļinājumu laikā veiktajiem braucieniem.

Kapitālsabiedrību rīcība ar finanšu līdzekļiem 427 tūkstošu *euro* apmērā nav bijusi ekonomiska.

Ir pirktas preces un pakalpojumi, neievērojot iepirkumu veikšanu regulējošo normatīvo aktu prasības, kā arī ir izmaksātas prēmijas, nevērtējot darbinieku darba rezultātus un ieguldījumu kapitālsabiedrības attīstībā vai laikā, kad kapitālsabiedrība strādājusi ar zaudējumiem.

Kapitālsabiedrības nav nodrošinājušas visu ieņēmumu saņemšanu par sniegtajiem pakalpojumiem vismaz 154,6 tūkstošu *euro* apmērā. Piemērojot atlaidi 12,9 tūkstošu *euro* apmērā apsaimniekošanas maksai dzīvokļu īpašnieku pilnvarotajām personām un neiekļaujot šādus izdevumus attiecīgās dzīvojamās mājas apsaimniekošanas maksas aprēķinā, kā arī neparedzot pārējo šīs mājas dzīvokļu īpašnieku pienākumu kompensēt piešķirtās atlaides apmēru, netika gūti visi ieņēmumi.

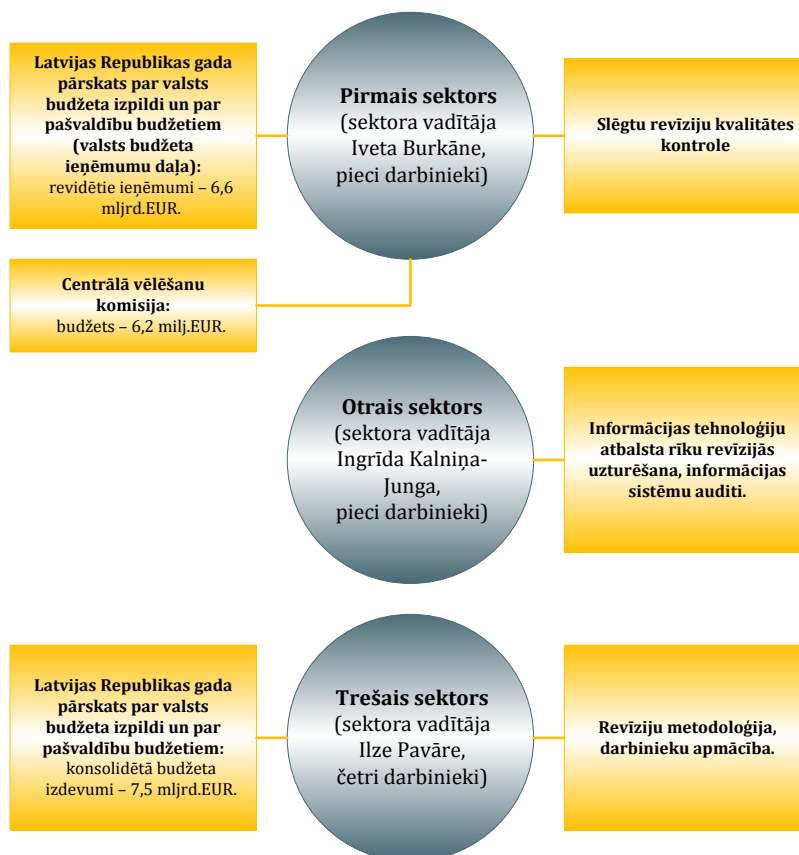
Revīzijas rezultātā tika sniegti 22 ieteikumi kapitāla daļu pārvaldes, kapitālsabiedrību ieņēmumu un izdevumu administrēšanas jomā. Ieviešot ieteikumus, tiks nodrošināta efektīvāka kapitālsabiedrību pārvaldība, ekonomiski pamatotu kapitālsabiedrību maksas pakalpojumu cenu noteikšana, novērsta dažāda attieksme pret pakalpojumu saņēmējiem un uzlabota kapitālsabiedrību saimnieciskās darbības un finanšu plānošana, kā arī tiks novērsts neekonomiska un nepamattota finanšu līdzekļu izlietojuma risks.

2.3.5.2. Neatkarīgās un citas institūcijas

Finanšu revīzijā “Par Sabiedrības integrācijas fonda 2014.gada pārskata sagatavošanas pareizību” Valsts kontrole sniedza atzinumu bez iebildēm. Revīzijā Sabiedrības integrācijas fondam netika sniegti ieteikumi.

2.3.6. Revīzijas un metodoloģijas departaments

Kopš 2007.gada 21.decembra Valsts kontroles padomes locekle,
Revīzijas un metodoloģijas departamenta direktore
Lelde Dimante

33.attēls. Revīzijas un metodoloģijas departamenta revidējamās vienības un kompetences jomas.⁴¹

2.3.6.1. Publiskā sektora finanšu pārvaldība

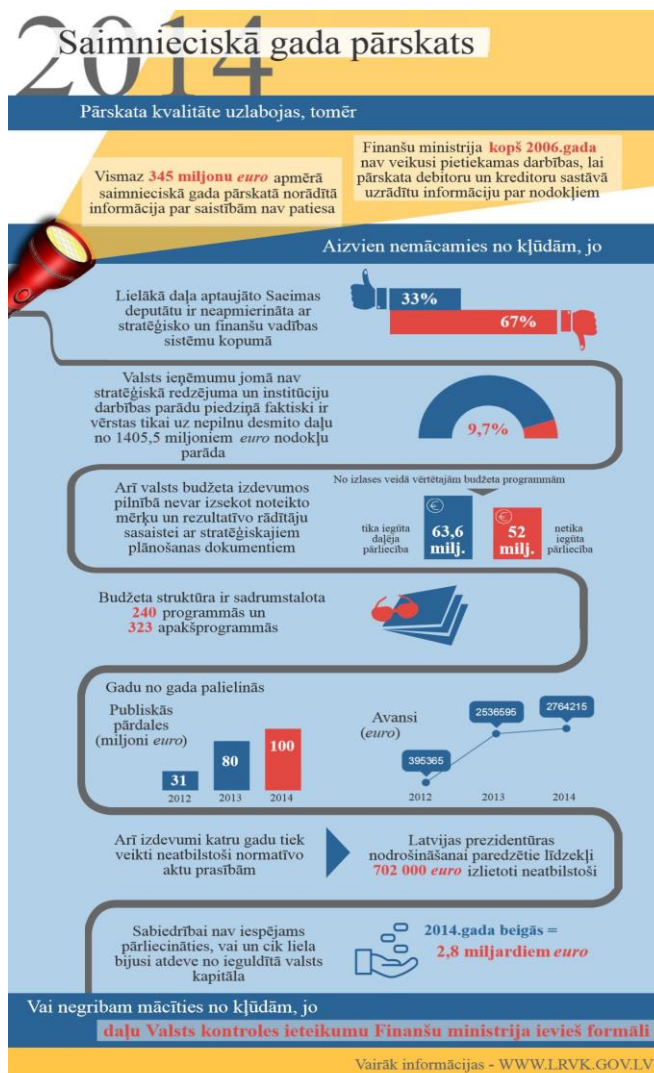
Pārskata periodā tika veikta **finanšu revīzija par Latvijas Republikas 2014.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un pašvaldību budžetiem** (Saimnieciskā gada pārskats).

Valsts kontroles primārais uzdevums, veicot Saimnieciskā gada pārskata revīziju, ir gūt pārliecību par pārskata sagatavošanas pareizību.

Pamatojoties uz revīzijā konstatētajiem faktiem, Valsts kontrole ir sniegusi atzinumu ar iebildēm un apjoma ierobežojumiem. Saimnieciskā gada pārskats visos būtiskajos aspektos sniedz skaidru un patiesu priekšstatu par valsts finansiālo stāvokli, tā izmaiņām un rezultātiem, izņemot šādus apstākļus: 1)darījuma par Dienvidu tilta būvniecības finansēšanu neatbilstoša uzrādīšana gada pārskatā; 2)mazākuma princips, kas paredz, izslēdzot savstarpējos darījumus vai atlikumus, izslēgt savstarpēji ekonomiski atbilstošo pozīciju mazākās vērtības, piemērošanas sekas; 3)nodokļu ieņēmumu neuzrādīšana pēc uzkrājuma principa, līdz ar ko nav iespējams novērtēt nodokļu ieņēmumu pilnīgumu un 4)nepilnības pašvaldību ilgtermiņa ieguldījumu vērtības uzrādīšanā, kā dēļ nav iespējams noteikt nepieciešamo labojumu kopsummu.

⁴¹ Darbinieku skaits 2015.gada 31.decembrī atbilstoši Valsts kontroles štatu sarakstam.

Paveicot savu primāro uzdevumu, Valsts kontrole jau vairākus gadus ir vērtējusi arī finanšu vadības jautājumus un, lai gan 2014.gada revīzija arī nav bijusi izņēmums, tomēr tā iezīmēja zināmu "pagriezienu punktu".

34.attēls. Finanšu revīzija par Latvijas Republikas 2014.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un pašvaldību budžetiem.

Lai noskaidrotu finanšu vadības procesā iesaistīto un sabiedrības viedokli par esošo situāciju, Valsts kontrole vērsās Saeimā. Saeimas deputātu aptauja parādīja, ka 67% aptaujāto Saeimas deputātu ir neapmierināti ar budžeta struktūru un izvirzītajiem mērķiem, plānošanas procesu, piešķirtajiem līdzekļiem un informācijas pieejamību. Tas liecina, ka informācija par budžetu ir ar būtiskiem kvalitātes un uztveramības trūkumiem.

Lai gan Attīstības plānošanas sistēmas likums un Likums par budžetu un finanšu vadību nosaka prasības secīgai, pēctecīgai un uz rezultātu orientētai stratēģiskajai un finanšu vadībai, šo prasību izpilde netiek nodrošināta.

Nav nodrošināta budžeta pieprasījumu izvērtēšana pēc to atbilstības paredzētajiem mērķiem, sasniedzamajiem rezultātiem un prioritārajiem attīstības virzieniem, kā arī ekonomiskumam un efektivitātei. Sasniedzamie mērķi un rezultāti ministriju iesniegtajos budžeta pieprasījumos atšķiras no attīstības plānošanas dokumentos noteiktajiem, jo budžeta plānošanas procesā netiek iegūta pārlicība, vai sasniedzamie mērķi un rezultāti atbilst pārējo nozaru politikas mērķiem un rezultātiem.

Ministriju un centrālo valsts iestāžu veiktie prettiesiskie un ekonomiski nepamatotie avansa maksājumi katru gadu palielinās, 2014.gadā sasniedzot jau 2,8 miljonus euro.

Tāpat valsts budžeta iestādes 2013. un 2014.gadā izlietojušas vismaz 984,1 tūkstoti euro Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē nodrošināšanai paredzēto valsts budžeta līdzekļu neatbilstoši tiesību aktiem.

Iestāžu tendence maksimāli izmantot pārskata gadā piešķirtos budžeta līdzekļus ir vērtējama kā kritiska valsts budžeta efektīvas un ekonomiskas izlietošanas nodrošināšanai.

Saimnieciskā gada pārskata revīzijas ietvaros tika vērtēti arī valsts budžeta ieņēmumi.

Tika konstatēti ilgstoši nenovērsti kontroles trūkumi, kuru rezultātā tikai 2014.gadā valsts budžets nesaņēma tam pienākošos 6,2 miljonus euro. Šo iztrūkumu valsts budžetā kompensēja no līdzekļiem, kas no nodokļu maksātājiem nepamatoti iekasēti 5,8 miljonu euro apmērā, jo Valsts ieņēmumu dienests nerīkojās kā uz klientu orientēta iestāde.

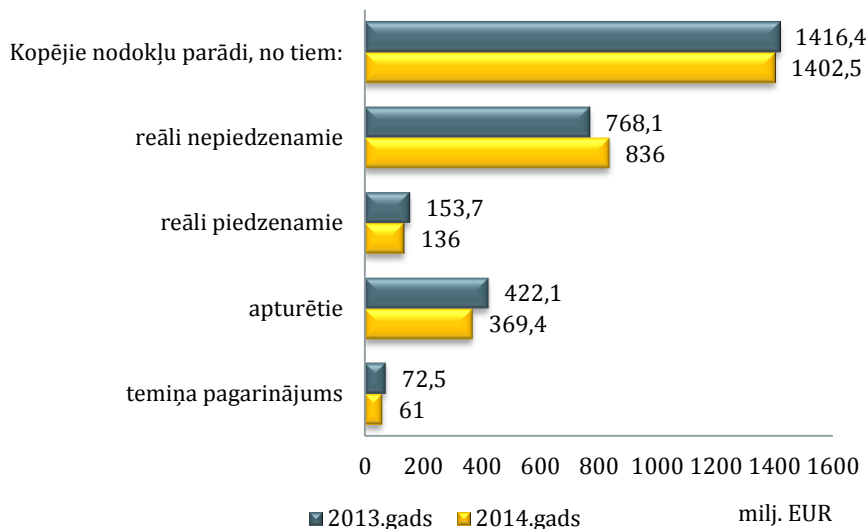

35.attēls. Iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieturēšanas process.

Nodokļu parādus ne nākamgad, ne aiznākamgad nebūs iespējams piedzīt, jo Valsts ieņēmumu dienests un Finanšu ministrija nodokļu parādu piedziņā cīnās ar sekām, neapzinot cēloņus zemajam nodokļu parādu

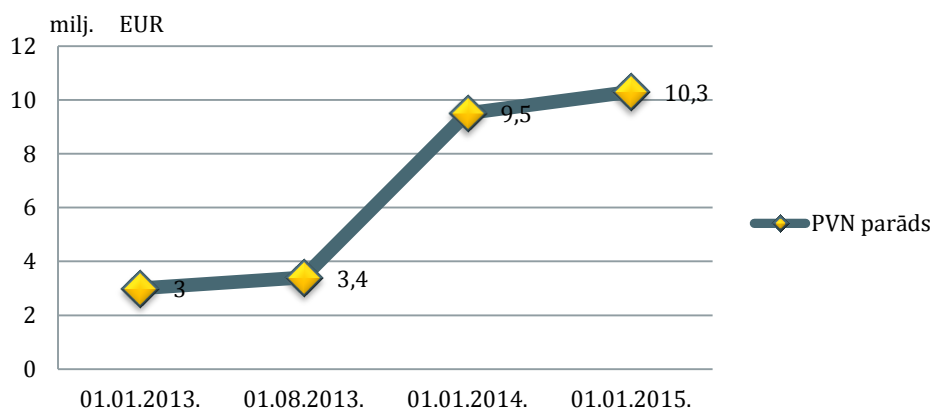
REVĪZIJU DARBS

iekasēšanas līmenim. Visas Valsts ieņēmumu dienesta veiktās aktivitātes parādu piedziņas procesa efektivizēšanai ir vērstas tikai uz 9,7% no 1402,5 miljonu *euro* nodokļu parāda.

36.attēls. Nodokļu parādu struktūras dinamika 2013.–2014.gadā.

Netiek arī vērtēts katru gadu radītais administratīvais slogs nodokļu maksātājiem. Piemēram, 2014.gadā tika ieviests PVN nodrošinājums komersantiem, kas nodarbojas ar naftas produktiem. Tomēr vienīgais efekts, kas tika sasniegts – samazināts sfērā darbojošos komersantu skaits un palielināti nodokļu parādi šīs sfēras komersantiem.

37.attēls. PVN parāda dinamika nodokļu maksātājiem, kuri veic darījumus ar naftas produktiem.

Pēc revīzijas Valsts kontrole ir sniegusi 25 ieteikumus, no kuriem būtiskāko daļu veido ieteikumi trūkumu novēršanai valsts budžeta ieņēmumu sadaļā. Ieteikumi paredz:

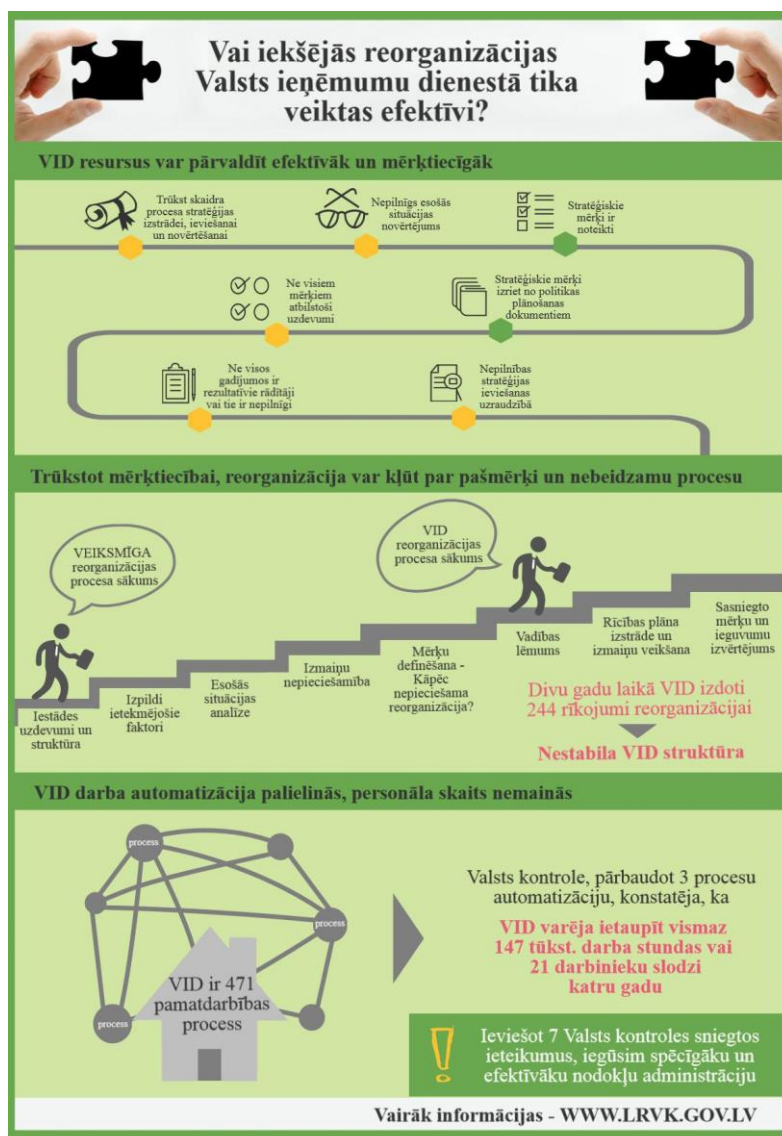
- attiecībā uz budžeta ieņēmumu sadaļu Saimnieciskā gada pārskatā atklāt pilnīgu informāciju par valsts budžeta ieņēmumiem, samazināt nodokļu parādu apjomu, sakārtot iedzīvotāju ienākuma nodokļa, elektroenerģijas nodokļa un subsidētās elektroenerģijas nodokļa administrēšanu, samazināt administratīvo slogu, nodrošināt konsekventu rīcību sadarbībā ar nodokļu maksātājiem un sakārtot Valsts ieņēmumu dienesta informācijas sistēmu uzturēšanu;
- attiecībā uz Saimnieciskā gada pārskata kvalitātes uzlabošanu nodrošināt pilnīgu kontu atlikumu un darījumu salīdzināšanu, atteikties no mazākuma principa piemērošanas un pārskatā atklāt informāciju par valstij aktuālajiem tiesas procesiem;
- attiecībā uz stratēģisko un finanšu vadības procesu nodrošināt attīstības plānošanas sistēmas sasaisti ar budžeta plānošanu, izvērtēt budžeta detalizācijas pakāpi un pārskatīt piemērojamos budžeta elastības rīkus.

38.attēls.⁴²

Pārskata periodā tika veikta **lietderības/likumības revīzija par Valsts ieņēmumu dienesta veiktās reorganizācijas efektivitāti.**

Viens no reorganizāciju veikšanas iemesliem ir vēlme sasniegt labākus darbības rezultātus. Tomēr tas ir iespējams tikai gadījumā, ja institūcijai ir skaidra un secīga attīstības stratēģija, kurā ir noteikti mērķi, rezultāti un to sasniegšanas termiņi. Valsts kontrole šajā revīzijā vērtēja trīs Valsts ieņēmumu dienesta (VID) darbības aspektus: iekšējo reorganizāciju efektivitāti, stratēģisko pārvaldību un cilvēkresursu pārvaldību.

39.attēls. Lietderības/likumības revīzija par Valsts ieņēmumu dienesta veiktās reorganizācijas efektivitāti.

Savā vairāk nekā 20 gadu pastāvēšanas vēsturē VID ir piedzīvojis ne mazums izmaiņu. Pārmaiņu nepieciešamību diktējis gan laiks – sociāli ekonomiskie un politiskie procesi valstī un jaunu tehnoloģiju strauja ienākšana ikdienā –, gan pašas institūcijas iekšējie procesi.

⁴² VK: VID darbības neliecina par nopietnu un secīgu pieeju darbam. Portāls www.diena.lv. Foto: Leta. Tiešsaistē: <http://www.diena.lv/latvija/zinas/vk-vid-darbibas-nelicina-par-nopietnu-un-secigu-pieeju-darbam-14116302>.

VID stratēģija 2011.-2013. gadam netika izmantota kā rīks iestādes darbības uzlabošanai, un nav pamata VID apgalvojumam, ka 2011.-2013.gadam izvirzītie mērķi tika sasniegti. Šajā laika posmā nebija skaidri ne iestādes mērķi, ne sasniedzamie rezultāti. Šādos apstākļos jēgpilna iekšējā reorganizācija praktiski nebija iespējama. Šajā periodā veiktās reorganizācijas kļuva par "apburto loku", un reorganizāciju rezultāti un izmaiņas VID darbības rādītājos neliecināja par to, ka to ieguvums būtu lielāks par ieguldītajiem resursiem un ka iestādes darbība būtu uzlabojusies.

Sākot ar 2014.-2016.gada stratēģijas pieņemšanu, VID stratēģiskā pārvaldība ir būtiski uzlabojusies. Tomēr joprojām ir jāstrādā pie definēto mērķu sasaistes ar plānotajām aktivitātēm un sasniedzamajiem rezultātiem. VID darba efektivitāte būtu jāvērtē, pamatojoties uz rezultātiem, kuru sasniegšanu ir nodrošinājusi tieši VID darbība, ne tikai kopējie ekonomiskie procesi valstī.

Pārbaudes atklāja nepilnības arī cilvēkresursu pārvaldībā. Palielinoties informācijas tehnoloģiju lomai un attiecīgi samazinoties cilvēku roku darbam, būtu jārodas gan ekonomiskajam ieguvumam, gan cilvēkresursu ietaupījumam, tomēr revīzijā tas netika pārlicinoši konstatēts. Izlases kārtā tika vērtēta automatizācijas un elektronizācijas ietekme tikai uz trīs VID procesiem (kopumā no 471 procesa).

Laikā no 2011.gada VID būtu varējis ietaupīt vismaz 147 tūkstošus darba stundu vai katru gadu novirzīt vidēji 21 darbinieku citu uzdevumu veikšanai.

Jāatzīst, ka vairāk nekā 4000 darbinieku lielā kolektīvā izmaiņas vienmēr ir izaicinājums, tāpēc īpaši svarīgs būtu dienestu pārraugošās Finanšu ministrijas atbalsts. Valsts kontroles ieskatā nav pieņemama situācija, ka Finanšu ministrijas stratēģijā 2012.-2014.gadam noteiktie mērķi nodokļu jomā nebija tieši sasaistāmi ar VID darbību. Savukārt lielākajai daļai no 2014.-2016.gada stratēģijā noteiktajiem darbības virzieniem, kuru īstenošanā ir iesaistīts VID, ir noteikti ar plānotajiem rezultātiem nesaistīti VID darbības rādītāji.

Pēc revīzijas Valsts kontrole ir sniegusi septiņus ieteikumus, kas paredz VID darbības, tajā skaitā resursu izlietošanas, efektivizēšanu.

2.3.6.2. Neatkarīgās un citas institūcijas

Finanšu revīzijā par Centrālās vēlēšu komisijas 2014.gada pārskatu Valsts kontrole nav konstatējusi kļūdas grāmatvedības uzskaitē un trūkumus iekšējās kontroles sistēmā, tāpēc ir sniegts pozitīvs atzinums.

2.3.6.3. Informācijas sistēmu audits

2015.gadā tika pabeigta **lietderības revīzija "Vai arhīvā tiek nodrošināta elektronisko dokumentu glabāšana?"**, lai novērtētu, vai pēc daudziem gadiem Latvijas Nacionālais arhīvs spēs sniegt izziņas jomās, kurās šodien viss tiek apstrādāts elektroniski.

Valsts kontrole konstatēja, ka elektronisko dokumentu aprites un glabāšanas jomā trūkst viena no galvenajiem priekšnoteikumiem – izpratnes par to, kas veido Latvijas nacionālo dokumentāro mantojumu, lai resursus koncentrētu uz svarīgāko dokumentu atlasīšanu un uzglabāšanu. Rezultātā tikai no divām valsts informācijas sistēmām – no Centrālās statistikas pārvaldes un no Pilsonības iegūšanas un zaudēšanas informācijas sistēmas – saņemti dati uzglabāšanai arhīvā. Visi pārējie elektroniskie dokumenti glabājas iestādēs, lai gan vēl 106 valsts informācijas sistēmas satur datus ar arhīvisko vērtību.

Revīzijā konstatēts, ka jau desmit gadus tiek īstenots projekts atbilstīgas infrastruktūras izveidei, taču 2015.gada augustā bija pieejama tikai daļa no paredzētajiem e-pakalpojumiem. Kopumā konstatētais liecina, ka valsts plānošanas dokumentos noteiktās prioritātes un uzdevumi saistībā ar elektronisko dokumentu arhivēšanas jomu nav īstenoti, un arhīvs nākotnē var zaudēt elektronisko dokumentu un datu glabāšanas funkciju.

⁴³ Valsts kontrole: Elektronisko dokumentu aprite neskaidru padarījusi Nacionālā arhīva lomu. Portāls www.lsm.lv. Foto: Sintija Ambote / Latvijas Radio. Tiešsaistē: <http://www.lsm.lv/lv/raksts/latvija/zinas/valsts-kontrole-elektronisko-dokumentu-aprite-neskaidru-padarijusi-nacionala-arhiva-lomu.a149019/>.

41.attēls. Nacionālais dokumentārais mantojums.

2.4. Revīzijās sniegto ieteikumu ieviešana

- sakārtota iekšējās kontroles sistēma grāmatvedības uzskaites veikšanai;
- pilnveidots nozaru tiesiskais regulējums un uzlabota tiesību aktu ievērošanas uzraudzība;
- veicināta iestāžu funkciju un uzdevumu efektīva izpilde;
- pilnveidota valsts un pašvaldību nekustamo īpašumu un kapitālsabiedrību pārvaldība;
- veicināta iestāžu rīcībā esošo materiāli tehnisko resursu ekonomiska un lietderīga izmantošana;
- sekmēta tiesību aktu ievērošana publiskajos iepirkumos.

- samazināti valsts un pašvaldību budžetu izdevumi;
- palielināti valsts un pašvaldību budžetu ieņēmumi;
- novērti nelikumīgi nodokļu, pakalpojumu un preču avansu maksājumi;
- novērsta nelikumīgu pakalpojumu līgumu slēgšana;
- sakārtota valsts un pašvaldību aktīvu uzskaitē.

42.attēls. Valsts kontroles revīzijās sniegto ieteikumu ietekme.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁴⁴

Revidējamās vienības atbilstoši saskaņotajiem termiņiem ir **ieviesušas ne mazāk kā 85% no Valsts kontroles sniegtajiem ieteikumiem.**

Izpildīts.

Pārskata periodā revidējamām vienībām kopā **bija jāievieš 572 ieteikumi**, no kuriem ieviesti **492 ieteikumi** jeb **86,0%**; ieviešanas stadijā **51 ieteikums** jeb **8,9%**; nav uzsākta ieviešana pieciem ieteikumiem jeb 0,9%; zaudējuši aktualitāti 24 ieteikumi jeb 4,2%.

2.tabula

Valsts kontroles revīzijās sniegto ieteikumu, kuri bija jāievieš 2015.gadā, statuss (uz 30.12.2015.)

Nozare/joma	2015.gadā ieviešamie ieteikumi kopā	Pilnībā ieviesti		Uzsākta ieviešana		Nav uzsākta ieviešana	Zaudējuši aktualitāti
	(skaits)	(skaits)	(%)	(skaits)	(%)	(skaits)	(skaits)
Aizsardzība	5	5	100				
Ārlietas	3	2	66,7				1
Ekonomika	23	23	100				
Iekšlietas	17	16	94,1				1
Izglītība, zinātne un sports	23	20	87	1	4,3		2
Kultūra	15	13	86,7	2	13,3		
Lauksaimniecība, zivsaimniecība un mežsaimniecība	26	26	100				
Neatkarīgās un citas institūcijas	76	72	94,7	4	5,3		
Publiskā sektora finanses	105	78	74,3	17	16,2	1	9
Reģionālā attīstība un pašvaldības	107	92	86	11	10,3	4	
Labklājība	19	19	100				
Tieslietas	11	11	100				
Transports un sakari	66	60	87	3	4,3		3
Veselības aprūpe	50	34	72,3	10	21,3		6
Vides aizsardzība	26	21	80,8	3	11,5		2
KOPĀ	572	492	86	51	8,9	5	24

⁴⁴ Rezultāts sasniedzams katrā stratēģijas darbības gadā.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁴⁵

Valsts kontroles sniegto ieteikumu ieviešanas rezultātā panākts valsts budžeta līdzekļu ietaupījums un novērsti nelietderīgi izdevumi – **ar 1 euro** ieguldījumu Valsts kontroles darbības nodrošināšanā ir **panākta vismaz 5 euro atdeve valsts budžeta līdzekļu ietaupījuma vai novērstu nelietderīgu izdevumu izteiksmē** (1:5 princips).

Tiek veikti pasākumi mērķa sasniegšanai 2017.gadā.

Pārskata periodā notika finanšu ietekmes novērtēšanas metodikas izstrāde, kas tiks pabeigta 2016.gada 2.ceturksnī.

⁴⁵ Rezultāts sasniedzams stratēģijas darbības pēdējā gadā - 2017.gadā.

2.5. Revīzijās konstatēto tiesību normu pārkāpumu izskatīšana

2.5.1. Pārkāpumu izskatīšana tiesībaizsardzības iestādēs

Valsts kontroles likums nosaka pienākumu Valsts kontrolei ziņot tiesībaizsardzības iestādēm par revīzijās konstatētajiem tiesību normu pārkāpumiem.

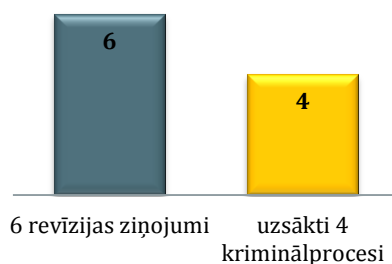
2015.gadā tiesībaizsardzības iestādēm ir ziņots par sešas revīzijās (četrās likumības/lietderības un divās finanšu) konstatētajiem pārkāpumiem.

Prokuratūra tika informēta par konstatētajiem tiesību normu pārkāpumiem:

- atkritumu apsaimniekošanas jomā;
- termiņuzturēšanās atļauju ārzemniekiem izsniegšanas jomā;
- maksātspējas jomā;
- SIA "Rīgas namu pārvaldnieks darbībā", iespējams, fiktīvi pieņemot darbā darbiniekus un maksājot tiem atlīdzību;
- par Ekonomikas ministrijas amatpersonu iespējamu bezdarbību saistībā ar Latvijas dalības starptautiskā izstādē "Expo Milano 2015" nenodrošināšanu;
- par prettiesisku rīcību ar finanšu līdzekļiem Brocēnu novada pašvaldībā.

Saistībā ar Valsts kontroles 2015.gadā nosūtīto informāciju Prokuratūrai Valsts policijā ir uzsākti trīs kriminālprocesi, vienas revīzijas materiāli ir pievienoti jau uzsāktam kriminālprocesam. Par divās revīzijās nosūtītajiem materiāliem turpinās pārbaudes.

Vienā gadījumā par iespējamu likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" neievērošanu Valsts kontrole informēja **Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroju**.

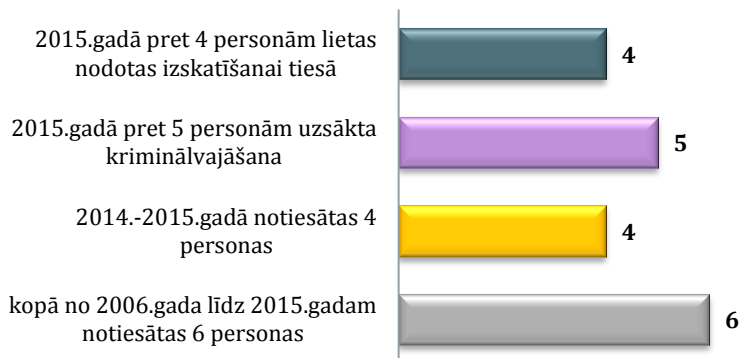
43.attēls. Valsts kontroles 2015.gadā konstatēto pārkāpumu izskatīšana tiesībaizsardzības iestādēs.

Pārskata gadā⁴⁶:

- krimināllietā pieņemts lēmums par kriminālsoda (piespiedu darbs uz 140 stundām) piemērošanu pašvaldības kapitālsabiedrības amatpersonai par dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, nepamatoti palielinot pakalpojuma izmaksas 78,4 tūkstošu *euro* apmērā. Sākotnēji tika pieņemts lēmums par atteikšanos uzsākt kriminālprocesu, taču pēc Valsts kontroles sūdzības izskatīšanas tika uzsākts kriminālprocess;
- ir stājies spēkā notiesājošs spriedums – persona ir atzīta par vainīgu dienesta stāvokļa ļaunprātīgā izmantošanā, kapitālsabiedrībā prettiesiski izmaksājot materiālos labumus ne mazāk kā 37,2 tūkstošu *euro* apmērā, un sodīta ar naudas sodu piecu minimālo mēnešalgu apmērā. Lieta tika skatīta apelācijas instancē;
- pirmās instances tiesā atrodas izskatīšanai četras lietas:
 - trīs lietas par dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu (par SIA "Jelgavas pilsētas slimnīca" prettiesiski izmaksātām prēmijām, par SIA "Jelgavas poliklīnika" kapitālsabiedrības finanšu līdzekļu izmantošanu privātām vajadzībām, par Jelgavas pilsētas pašvaldības aģentūrā "Jelgavas pilsētsaimniecība" nepamatoti izlietotiem kapitālsabiedrības finanšu līdzekļiem);
 - viena lieta par valsts amatpersonas bezdarbību (par Sociālās integrācijas valsts aģentūras amatpersonas pienākumu nepildīšanu, apstiprinot kases slēguma atskaites, nepārbaudot, vai visos darījumos apstiprinošajos dokumentos esošās summas sakrīt ar kases ieņēmumu orderos norādītajām un grāmatvedības uzskaites sistēmā ievadītajām summām);

⁴⁶ Informācija norādīta uz 2015.gada 31.decembri.

- kriminālprocesu ietvaros piecas personas par dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu ir nodotas kriminālvajāšanai (divas SIA "Baložu komunālā saimniecība" amatpersonas par nepamatotu atlaišanas pabalstu izmaksu valdes locekļiem, Sociālās integrācijas valsts aģentūras amatpersona par līgumu ar tūrisma uzņēmumiem slēgšanu un zemākas pakalpojumu maksas, nekā noteikts Ministru kabineta noteikumos noteikšanu, divas Rīgas brīvostas pārvaldes amatpersonas saistībā ar likumības revīzijā "Rīgas brīvostas pārvaldes darbības atbilstība normatīvo aktu prasībām" konstatētajiem pārkāpumiem).

44.attēls. Notiesājoši tiesas spriedumi, kriminālvajāšanai nosūtītās lietas un lietas tiesā (2006. – 2015.gads).⁴⁷

2015.gada beigās par Valsts kontroles revīzijās konstatētajiem pārkāpumiem izmeklēšana notika 35 kriminālprocesos (33 kriminālprocesi Valsts policijā un divi – Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojā).

2.5.2. Sadarbība pārkāpumu vispusīgai izskatīšanai

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁴⁸

Valsts kontrole **pilnveido sadarbību ar tiesībsardzības iestādēm**, vismaz reizi pusgadā organizējot Valsts kontroles un tiesībsardzības iestāžu pārstāvju tikšanos, lai konstatētu lietu izskatīšanas kavējošos faktorus, izvērtētu rezultātus, kā arī lai vienotos par iespēju uzsākt lietu izskatīšanu revīzijas veikšanas laikā gadījumos, kad identificētas būtiskas neatbilstības.

Izpildīts.

Valsts kontrole arī 2015.gadā sekoja līdzīgai revīzijās konstatēto pārkāpumu izskatīšanas gaitai tiesībsardzības iestādēs:

- nosūtīja informācijas pieprasījumus ar lūgumu informēt par pārkāpumu izskatīšanas gaitu un pieņemtajiem lēmumiem (2015.gadā nosūtīti 24 pieprasījumi);
- izvērtēja no tiesībsardzības iestādēm saņemto informāciju;
- gadījumos, ja Valsts kontroles ieskatā tiesībsardzības iestādēs pieņemtie lēmumi nesaturēja pietiekamu pamatojumu vai bija nepilnīgi pārbaudīti pārkāpumi, Valsts kontrole par pieņemtajiem lēmumiem iesniedza sūdzības augstākai amatpersonai.

Par 18 tiesībsardzības iestāžu lēmumiem par atteikšanos uzsākt kriminālprocesu ir iesniegtas 13 Valsts kontroles sūdzības, kā rezultātā:

- divos gadījumos uzsākts kriminālprocess – par pārkāpumiem Liepājas speciālās ekonomiskās zonas pārvaldē, Valsts kasē saistībā ar valsts galvojuma piešķiršanu AS "Liepājas Metalurģis";
- divos gadījumos ir atcelts lēmums par atteikšanos uzsākt kriminālprocesu un materiāls nosūtīts papildu pārbaudei – par pārkāpumiem saistībā ar atkritumu apsaimniekošanu SIA "Vidusdaugavas SPAAO", SIA "Ventpils labiekārtošanas kombināts";
- trīs gadījumos lēmums par atteikšanos uzsākt kriminālprocesu atstāts spēkā un sūdzība noraidīta, jo:

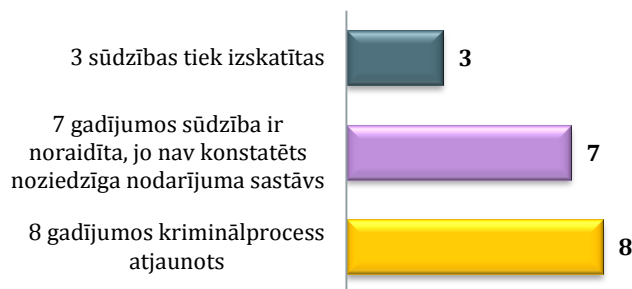
⁴⁷ Informācija uz 2015.gada 31.decembri.

⁴⁸ Rezultāts sasniedzams katrā stratēģijas darbības gadā.

- vienā gadījumā nav noziedzīga nodarījuma sastāva (nav būtiska kaitējuma – piecas minimālās mēnešalgas) – Latvijas atkritumu saimniecības uzņēmumu asociācijā;
- divos gadījumos nav noticis noziedzīgs nodarījums (nav konstatēti zaudējumi) – Nodrošinājuma valsts aģentūrā saistībā ar īpašumu Piestātnes ielā 6/14, Jūrmalā, SIA “Ventspils labiekārtošanas kombināts” saistībā ar sadzīves atkritumu apsaimniekošanu.

Par 18 tiesībsargāšanas iestāžu lēmumiem par kriminālprocesa izbeigšanu tika iesniegtas 25 Valsts kontroles sūdzības, kā rezultātā:

- astoņos gadījumos kriminālprocess atjaunots;
- vienā gadījumā kriminālprocesu izbeidza divas reizes un pēc Valsts kontroles sūdzību izskatīšanas atjaunoja divas reizes – par pārkāpumiem Rugāju novada pašvaldībā saistībā ar dienesta transportlīdzekļu izmantošanu;
- septiņos gadījumos sūdzība noraidīta, jo:
 - divos gadījumos tiesībsargāšanas iestādes nesaskatīja noziedzīga nodarījuma sastāvu (nav radīts būtisks kaitējums – nav apdraudētas citas ar likumu aizsargātas intereses un tiesības) – par pārkāpumiem Murjāņu sporta ģimnāzijā saistībā ar atlaišanas pabalstu izmaksāšanu, Skrīveru novada pašvaldībā saistībā ar dienesta transportlīdzekļu izmantošanu;
 - divos gadījumos nav noticis noziedzīgs nodarījums – iespējama naudas piesavināšanās Līgatnes tūrisma informācijas centrā, saistībā ar revīzijā “Par Kultūras ministrijas 2010.gada finanšu pārskata sagatavošanas pareizību” konstatētajiem tiesību normu pārkāpumiem valsts aģentūrā “Jaunie “Trīs brāļi””;
 - uz 31.12.2015. tika izskatītas trīs sūdzības.

45.attēls. Valsts kontroles 2015.gadā iesniegto sūdzību par 18 lēmumiem par kriminālprocesa izbeigšanu izskatīšanas rezultāts.⁴⁹

Valsts kontroles pārstāvji pārskata gadā tikās ar Prokuratūras, Daugavpils prokuratūras, Finanšu un ekonomisko noziegumu izmeklēšanas prokuratūras, kā arī ar Valsts policijas pārstāvjiem, lai pārrunātu konkrētu Valsts kontroles konstatēto pārkāpumu izmeklēšanas gaitu.

Lai veicinātu pārkāpumu izskatīšanu tiesībsargāšanas iestādēs un izpratni par Valsts kontroles uzdevumiem, Valsts kontroles pārstāvji organizēja semināru Rīgas reģiona Valsts policijas darbiniekiem par Valsts kontroles darba metodēm, revīzijas metodoloģiju, revīzijās konstatētajiem pārkāpumiem, to iespējamo kvalifikāciju un izskatīšanas problēmām.

2.5.3. Pārkāpumu izskatīšana citās atbildīgajās institūcijās

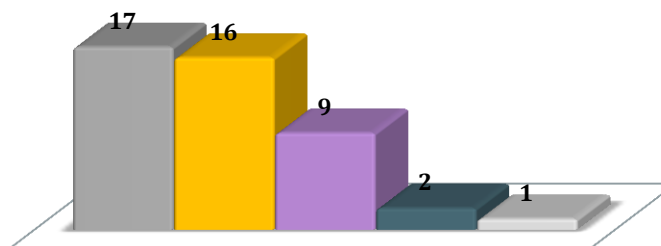
Valsts kontrole 2015.gadā Iepirkumu uzraudzības biroju informēja par septiņās revīzijās konstatētiem pārkāpumiem publisko iepirkumu jomā:

- vienā gadījumā noslēgtais līgums neatbilst iepirkuma nolikumam – Valsts policijas noslēgtā līguma noteikumi vieglo automašīnu piegādei atšķiras no organizētās iepirkuma procedūras nolikumam pievienotā līguma projekta noteikumiem;
- piecos gadījumos nav veikts iepirkums – Rīgas Horeogrāfijas skolā, Profesionālās izglītības kompetences centrā “Rīgas Tehniskā koledža”, Murjāņu sporta ģimnāzijā, Profesionālās izglītības kompetences centrā “Smiltenes Tehnikums”, SIA “Rīgas namu pārvaldnieks”;
- vienā gadījumā iepirkums sadalīts daļās – būvdarbu veikšanai Valsts vides dienesta ēkās.

Iepirkumu uzraudzības birojs 2015.gadā par Valsts kontroles revīzijās konstatētajiem pārkāpumiem trīs personas ir administratīvi sodījis, trīs gadījumos turpinājās administratīvā pārkāpuma lietvedība, vienā gadījumā lietvedību uzsākt nevar, jo iestāties noilgums⁵⁰.

⁴⁹ Informācija uz 2015.gada 31.decembri.

⁵⁰ Informācija uz 2015.gada 31.decembri.

- ziņots par revīzijām
- uzsāktas administratīvo pārkāpumu lietvedības
- personas sauktas pie administratīvās atbildības un sodītas ar naudas sodu
- lietvedība nav uzsākta noilguma dēļ
- persona atbrīvota no atbildības, jo nodarījums ir maznozīmīgs

46.attēls. Valsts kontroles konstatēto pārkāpumu izskatīšana Iepirkumu uzraudzības birojā (2014. – 2015.gads).

2.5.4. Pārkāpumu izskatīšana revidējamās vienībās un to augstākajās institūcijās

Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likumā pēc Valsts kontroles iniciatīvas kopš 2014.gada 11.aprīļa ir noteikts, ka, ja šā likuma pārkāpumus konstatējusi Valsts kontrole, veicot revīziju, revidējamā vienība vai tās augstākā iestāde vai amatpersona piecu mēnešu laikā pēc tam, kad stājies spēkā Valsts kontroles lēmums par revīzijas ziņojuma apstiprināšanu, informē Valsts kontroli par personu, kuras pārkāpušas minētā likuma noteikumus, atbildības izvērtēšanas rezultātiem.

Izpildot likumā noteikto pienākumu, revidējamajai vienībai vai tās augstākai iestādei ir jānoskaidro par revīzijā konstatētajiem pārkāpumiem vainīgās personas un jāvērtē, vai ir pamats to saukšanai pie disciplinārās un civiltiesiskās atbildības. Par personu atbildības izvērtēšanas rezultātiem jāinformē Valsts kontrole.

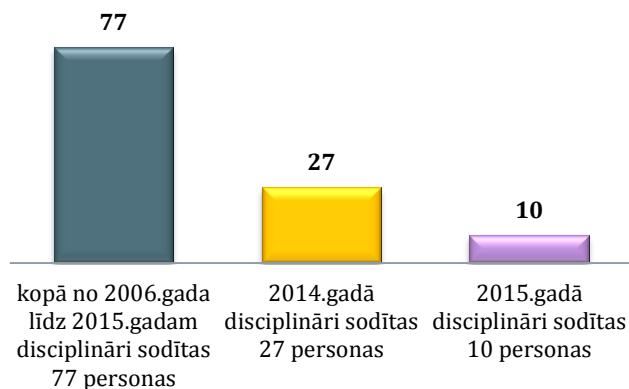
Valsts kontrole sekoja, lai informācija par personu atbildības izvērtēšanas rezultātiem tiktu sniegta likumā noteiktajā termiņā un tiktu izvērtēta personu atbildība:

- nosūtot revīzijas ziņojumu, pavadvēstulē tika norādīts aicinājums informēt Valsts kontroli par personu atbildības izvērtēšanas rezultātiem;
- ja informācija netika saņemta likumā noteiktajā termiņā, Valsts kontrole nosūtīja vēstules ar lūgumu sniegt informāciju;
- pēc informācijas saņemšanas izvērtēja to un nepieciešamības gadījumā atkārtoti aicināja veikt personu atbildības izvērtēšanu;
- Valsts kontrole mājaslapā ievietoja informāciju par personu atbildības izvērtēšanas rezultātiem.

Revidējamās vienības un to augstākās iestādes ir vērtējušas personu atbildību par šādiem pārkāpumiem:

- ārējiem normatīvajiem aktiem neatbilstošu rīcību ar iestādes finanšu līdzekļiem un mantu;
- iestādes iekšējās kontroles sistēmas nenodrošināšanu;
- administratīvo aktu izdošanu, neievērojot ārējos un iekšējos normatīvajos aktos noteiktās prasības.

Pārskata gadā **revidējamās vienībās un to augstākajās iestādēs ir notikušas pārbaudes par 18 Valsts kontroles veiktajām revīzijām**. Veikto pārbažu rezultātā sešām par pārkāpumiem vainīgajām personām izteikta piezīme, viena amatpersona uz vienu gadu pazemināta amatā, divas amatpersonas atbrīvotas no amata, izbeidzot valsts civildienesta attiecības, piecām personām izteikts aizrādījums, viena persona atstādināta no darba.

47.attēls. Par Valsts kontroles konstatētajiem pārkāpumiem revidējamās vienībās un to augstākajās institūcijās disciplināri sodītas personas (2006. – 2015.gads).

Tikai dažos gadījumos revidējamās vienības un to augstākās iestādes ir rosinājušas jautājumus par personu prettiesiskas rīcības rezultātā radīto zaudējumu atlīdzināšanu. Piemēram:

- Rundāles novada dome noslēgusi vienošanās ar tās sociālā dienesta darbiniekiem par 1,2 tūkstošu *euro* ieturēšanu no atlīdzības par nepamatotu lēmumu pieņemšanas rezultātā radīto zaudējumu atlīdzināšanu;
- VAS "Latvijas Pasts" bijusī amatpersona atmaksājusi kapitālsabiedrībai nepamatoti izmaksāto kompensāciju 655 *euro* apmērā par degvielu;
- AS "Pasažieru vilciens" noslēgusi līgumu ar personu par 2,9 tūkstošu *euro* atmaksu sakarā ar dienesta transportlīdzekļa nepamatotu izmantošanu;
- Siguldas pašvaldībā četras personas atmaksājušas kopā 95,45 *euro* par dienesta transportlīdzekļa nepamatotu izmantošanu un nepamatoti kompensētos komandējuma izdevumus;
- divas Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes amatpersonas ir atlīdzinājušas kopā 35,57 *euro* radītos zaudējumus saistībā ar nepamatotu lēmumu pieņemšanu.

Valsts kontrole ir konstatējusi šādas nepilnības personu atbildības par revīzijās konstatētajiem pārkāpumiem izvērtēšanā:

- ne visos gadījumos tiek noskaidrotas atbildīgās personas un netiek vērtēta personu atbildība;
- iestādēs nav vienotas pieejas personu atbildības izvērtēšanā;
- daudzos gadījumos ir iestājies noilgums personu saukšanai pie disciplināratbildības;
- tikai retos gadījumos tiek risināts jautājums par personu prettiesiskas darbības vai bezdarbības rezultātā radīto zaudējumu atlīdzināšanu;
- ministrijas vadītājam (valsts sekretāram), nodrošinot likumā noteikto prasību izpildi, kā arī dienesta pārbaudes veicējam, veicot amatpersonu atbildības izvērtējumu, pastāv augsta varbūtība nonākt interešu konflikta situācijā.

Lai novērstu minētās nepilnības, Valsts kontroles ieskatā:

- revidējamo vienību augstākām iestādēm būtu jāiesaistās personu atbildības izvērtēšanā un nepieciešamības gadījumā jānodrošina arī padotības iestādes vadītāja atbildības izvērtēšana;
- būtu nepieciešams organizēt mācības personu atbildības par revīzijās konstatētajiem pārkāpumiem izvērtēšanā;
- personu atbildības izvērtēšana būtu jāveic uzreiz pēc revīzijas ziņojuma spēkā stāšanās, lai novērstu noilguma iestāšanos;
- lai nepieļautu iespējama interešu konflikta situācijas ministriju valsts sekretāru atbildības izvērtēšanā, jānodrošina, ka izvērtēšanu veic cita no revidējamās vienības neatkarīga institūcija.

Valsts kontrole ir izstrādājusi mehānismu, lai varētu atprasiņ nelikumīgi izlietotos līdzekļus, ja valsts vai pašvaldības iestāde to nedarīs pati.

Tas darīts, lai nepieļautu situācijas, kad pēc revīzijām, kurās konstatēta nelikumīga rīcība ar publiskas personas finanšu līdzekļiem un mantu, bieži vien neseko atbilstoša rīcība, tieši vērstoties pret vainīgajām amatpersonām (darbiniekiem).

Atbilstoši likumprojektam "Grozījumi Valsts kontroles likumā" pēc revīzijas departamenta lēmuma, ar kuru apstiprināts revīzijas ziņojums, spēkā stāšanās, ja revīzijā tiks konstatēta nelikumīga rīcība ar finanšu līdzekļiem vai mantu un iestāde pati neveiks pasākumus, lai atgūtu no amatpersonas (darbinieka) nelikumīgi izlietos līdzekļus, Valsts kontrole varēs lemt par administratīvās lietas uzsākšanu, lai izvērtētu, vai un pret kuru amatpersonu vai darbinieku veicama zaudējumu piedziņa. Valsts kontroles padomes pieņemto lēmumu par zaudējumu piedziņu varēs pārsūdzēt administratīvajā tiesā. Jautājuma izskatīšana un visi citi procesuāli tehniskie jautājumi tiks risināti vispārējā kārtībā, kādu nosaka Administratīvā procesa likums.

Mehānisma izstrādē tika pētīts gan Latvijas starpkaru perioda, gan citu Eiropas Savienības augstāko revīzijas iestāžu darbības regulējums un prakse.

Latvijas starpkaru periodā Valsts kontrole noteica uzrēķinus iestādēm, bet to vadītāji bija personīgi atbildīgi par zaudējumu piedziņu regresa kārtībā. Šādu kompetenci Latvijas Republikas Satversmes tēvi atzina kā pieļaujamu.

Eiropas Savienībā ir valstis, kurās augstākajām revīzijas iestādēm ir tiesības pašām pieņemt lēmumus par sodu piemērošanu amatpersonām vai zaudējumu piedziņu no tām (piemēram, Beļģija, Portugāle, Itālija, Francija, Spānija, Slovākija, Rumānija). Citās dalībvalstīs revīzijās secinātajam ir tikai ieteikuma raksturs vai pastāv vēl citi mazāk iedarbīgi ietekmēšanas mehānismi. Lietuvā Valsts kontrole dažos gadījumos mēdz uzdot iestādēm piedzīt zaudējumus no atbildīgajām amatpersonām.

Apkopotā informācija par ministriju praksi zaudējumu atgūšanā liecina, ka, ja iestādes vadītājam ir griba atgūt amatpersonas (darbinieka) izšķērdētos līdzekļus, tas notiek un ļoti raiti, jo normatīvais regulējums zaudējumu atgūšanai jau tagad ir pietiekams. Valsts kontroles piedāvātais mehānisms ir pārejas instruments ar preventīvu efektu, lai veicinātu apziņu, ka atbildīgajām personām par savu rīcību jāatbild personīgi, nevis jāuzkrauj atbildība nodokļu maksātājiem. Piedāvājuma mērķis nav iekasēt papildu finanšu līdzekļus.

Grozījumi neparedz jaunus sodus, neietekmē jautājuma izskatīšanu kriminālprocesuālā kārtībā, izņemot gadījumu, ja zaudējumu kompensēšana kriminālprocesuālā kārtībā nav veikta cietušās iestādes bezdarbības dēļ. Valsts kontrole pati to varēs iniciēt pēc procesa pabeigšanas.

Vienlaikus ar Valsts kontroles kompetences paplašināšanu finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas gadījumā jāpagarina noilgums zaudējumu piedziņai no diviem uz četriem gadiem. Līdzīgi kā kaimiņvalstīs, iecerēts noteikt: ja pārkāpums izdarīts aiz rupjas neuzmanības, tiek noteikts atbildības limits, piemēram, viena gada mēnešalgas apmērā, ja nodarījums izdarīts ar nodomu – pilnā apmērā.

2015.gada 20.maijā izstrādātais risinājums – priekšlikumi grozījumiem Valsts kontroles likumā un Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likumā – prezentēts Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisijai.

Valsts kontrole veica likumprojektu saskaņošanas procesu ar Tieslietu ministriju, Finanšu ministriju, Valsts kanceleju, Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroju, Ģenerālprokuratūru, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameru, Sabiedrību par atklātību – Delna un Latvijas administratīvo tiesnešu biedrību, kā arī ar Latvijas Pašvaldību savienību. Visi priekšlikumi, izņemot daļu Latvijas Pašvaldību savienības iebildumu, galvenokārt tika ņemti vērā.

2015.gada 1.oktobrī Saeimas Prezidijs likumprojektus nodeva izskatīšanai komisijām. 2015.gada 28.oktobrī Saeimas Juridiskā komisija atbalstīja likumprojektus pirmajā lasījumā. 2016.gada 2.martā Valsts pārvaldes un pašvaldības komisija atbalstīja likumprojektus pirmajā lasījumā. 2016.gada 10.martā Saeima atbalstīja likumprojektus pirmajā lasījumā, nosakot divu mēnešu priekšlikumu iesniegšanas termiņu.

STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

3. STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

3.1. Dalība starptautiskajās organizācijās un darba grupās

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁵¹

Valsts kontrole aktīvi **piedalās Eiropas Savienības augstāko revīzijas iestāžu Kontaktu komitejas un INTOSAI/EUROSAI kopējo mērķu sasniegšanā**, kā arī revīziju un institucionālās kapacitātes stiprināšanā.

Izpildīts.

INTOSAI ir neatkarīga augstāko revīzijas iestāžu starptautiska organizācija. Tā dibināta 1953.gadā un kalpo kā forums publiskā sektora revīzijas jomas stiprināšanai, augstāko revīzijas iestāžu profesionālai attīstībai, kā arī zināšanu un labākās prakses savstarpējai apmaiņai. Organizācijai ir īpašs konsultatīvs statuss Apvienoto Nāciju Organizācijas Ekonomisko un sociālo lietu padomē. Lai nodrošinātu INTOSAI mērķu sasniegšanu, ir izveidotas reģionālās augstāko revīzijas iestāžu organizācijas, notiek regulāras pastāvīgo komiteju un darba grupu sanāksmes un citi informatīvi pasākumi, kā arī reizi trijos gados tiek organizēts kongress. INTOSAI apvieno 192 pasaules valstu augstākās revīzijas iestādes, un **Valsts kontrole ir tās aktīva dalībniece kopš 1994.gada**.

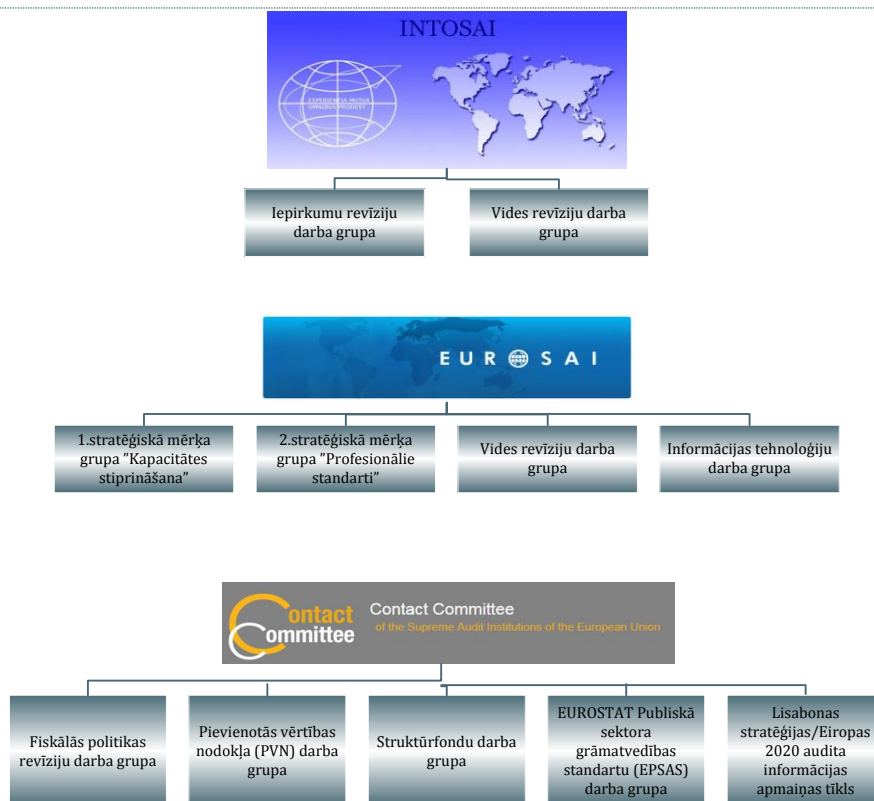

EUROSAI ir INTOSAI reģionālā organizācija, kas izveidota 1990.gadā un pašlaik apvieno 49 Eiropas valstu augstākās revīzijas iestādes un Eiropas Revīzijas palātu. **Valsts kontrole par pilntiesīgu EUROSAI locekli kļuva 1995.gadā**. Organizācijas galvenie mērķi ir veicināt profesionālo sadarbību starp Eiropas augstākajām revīzijas iestādēm, atbalstīt informācijas un dokumentācijas apmaiņu, veicināt publiskā sektora revīzijas izpēti, stimulēt akadēmisko amatu izveidi šajā jomā un panākt revīzijas terminoloģijas vienādošanu.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁵²

Valsts kontrole **piedalās vismaz trīs starptautiska līmeņa darba grupu pieredzes apmaiņas pasākumos**, tajā skaitā lietderības, vides un informācijas tehnoloģiju revīziju jomās.

Izpildīts.

48.attēls. Valsts kontroles dalība starptautiskajās darba grupās.

⁵¹ Rezultāts sasniegams katrā stratēģijas darbības gadā.

⁵² Rezultāts sasniegams katrā stratēģijas darbības gadā.

3.2. Sadarbība ar citu valstu augstākajām revīzijas iestādēm

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁵³

Valsts kontrole **sniedz profesionālo atbalstu un dalās pieredzē ar citām augstākajām revīzijas iestādēm** divpusējās/daudzpusējās sadarbības vai atsevišķu projektu ietvaros, sniedzot apmācību vismaz divām augstākajām revīzijas iestādēm.

Izpildīts.

Lai efektīvāk veiktu revīziju "Pašvaldību ielu un ceļu uzturēšanai un rekonstruēšanai paredzēto līdzekļu izlietojuma likumība un lietderība", Valsts kontroles Piektais revīzijas departamenta Trešais sektors vadītājs O.Erdmanis un valsts revidente – juriste Z.Riekstiņa devās pieredzes apmaiņas braucienā uz Viļņu. Lietuvas kolēģi sniedza vērtīgu informāciju par **Lietuvas Valsts kontroles** veiktās revīzijas par pašvaldību ceļu un ielu uzturēšanu, rekonstrukciju, būvniecību un satiksmes drošību rezultātiem un izmantotajām revīzijas veikšanas metodēm, kā arī par Lietuvas Republikas pašvaldību ceļu un ielu pārvaldības sistēmu un finansēšanas modeli.

49.attēls. Valsts kontroles darbinieki ar Lietuvas kolēģiem.

Latvijas Valsts kontroles revidenti savukārt dalījās pieredzē, kā pie mums tiek sagatavoti un noformēti revīzijas ziņojumi. Lietuvas pārstāvji atzina, ka iegūtā informācija un jaunā pieeja revīzijas ziņojumu noformēšanā ir liels solis uz priekšu, lai ziņojumi kļūtu vieglāk uztverami, kas veicinās labāku sabiedrības izpratni par revīzijās konstatēto. Atzinīgi tika novērtēta arī mūsu revidentu sniegtā informācija par pieredzi sadarbībā ar pašvaldību sabiedriskajām organizācijām, kā arī par sadarbību ar tiesībsardzības iestādēm.

50.attēls. Valsts kontroliere E.Krūmiņa Polijas revīzijas augstākās iestādes rīkotajā starptautiskajā seminārā.

Atsaucoties **Polijas augstākās revīzijas iestādes** uzaicinājumam, valsts kontroliere E.Krūmiņa un Valsts kontroles padomes locekle, departamenta direktore L.Dimante piedalījās Polijas augstākās revīzijas iestādes rīkotā starptautiskā seminārā Gruzijas, Moldovas un Ukrainas augstākajām revīzijas iestādēm. Semināra mērķis bija atbalstīt valstis, kuras nesēn ir parakstījušas Eiropas Savienības asociācijas līgumu. Šā brīža ģeopolitiskās situācijas kontekstā īpaša uzmanība tika pievērsta atbalstam, kas būtu nepieciešams Ukrainas augstākajai revīzijas iestādei. Seminārā piedalījās arī Lietuvas un Igaunijas augstāko revīzijas iestāžu pārstāvji, kā arī Eiropas Revīzijas palātas un augstāko revīzijas iestāžu starptautiskās organizācijas INTOSAI Attīstības struktūras pārstāvji.

Tikšanās laikā tika panākta vienošanās, ka Valsts kontrole varētu sniegt atbalstu Ukrainas augstākajai revīzijas iestādei tās ceļā uz starptautiskajām prasībām un praksei atbilstīgas revīzijas iestādes izveidi. Valsts kontrole arī varētu iesaistīties kā novērotāja Ukrainas augstākās revīzijas iestādes vadītājā EUROSAI darba grupā "Nelaimju un katastrofu seku novēršanai piešķiro līdzekļu izlietojuma revīzija".

Pārskata periodā Valsts kontrolē viesojās **Lietuvas augstākās revīzijas iestādes** vadītājs – *A.Dulkys*. Vizītes laikā tika pārrunāti vairāki aktuāli augstāko revīzijas iestāžu darbības pilnveidei un turpmākai sadarbībai nozīmīgi jautājumi – gan par revīzijas iestāžu tiešo darbu, institucionālo stratēģiju, revīziju metožu pilnveidošanu, gan par sadarbību ar parlamentu un nevalstiskajām organizācijām. Īpašs temats šajā tikšanās reizē bija "Rail Baltica" projekts, kurā iesaistītas Latvija, Lietuva un Igaunija.

Valsts kontroliere E.Krūmiņa un padomniece stratēģiskajos jautājumos M.Salgrāve piedalījās **Starptautiskās Pretkorupcijas komisijas (Independent Commission Against Corruption – ICAC) 6.sanāksmē**. Sanāksmes dalībnieku skaits pārsniedza 300, un to vidū bija daudzu pasaules valstu pretkorupcijas un tiesībsardzības speciālisti, revīzijas iestāžu pārstāvji, tiesneši un prokurori, pārstāvji no reģionālajām un starptautiskajām organizācijām, zinātnieki un citi interesenti. Sanāksmes moto un galvenais temats bija "Nākotne bez korupcijas – viens mērķis, daudz stratēģiju". Sanāksmes dalībnieki varēja gūt informāciju par citu valstu pieredzi un jaunāko taktiku un stratēģiju cīņā pret korupciju.

⁵³ Rezultāts sasniedzams katrā stratēģijas darbības gadā.

Austrijas galvaspilsētā Vīnē 2015.gadā notika **23. ANO/INTOSAI simpozij**s, kurā piedalījās vairāk nekā 160 pārstāvju no dalībvalstu augstākajām revīzijas iestādēm. Latviju pārstāvēja Valsts kontroles padomes locekles M.Salgrāve un L.Graudiņa. Simpozija galvenais temats – ANO attīstības politikas programmas pēc 2015.gada mērķi un augstāko revīzijas iestāžu loma un darbības īstenošana ilgtspējīgai attīstībai. Dalībnieki tika iepazīstināti ar nacionālo parlamentu, valdību, ANO un citu sadarbības organizāciju pieredzi un nostāju par augstāko revīzijas iestāžu lomu ANO uzstādīto attīstības mērķu sasniegšanai. Simpozijā tika sniegti priekšlikumi, kā veicināt augstāko revīzijas iestāžu neatkarību un stiprināt to sasaistē ar ANO programmas mērķu sasniegšanu.

Valsts kontroles padomes locekle L.Graudiņa un Revīzijas un metodoloģijas departamenta sektora vadītāja I.Pavāre pārskata periodā Vīnē tikās ar **Austrijas augstākās revīzijas iestādes** pārstāvjiem. Tikšanās mērķis bija iepazīties ar Austrijas budžeta reformas gaitu, līdz šim paveikto un nākotnē plānoto reformas pilnīgai ieviešanai visos pārvaldes līmeņos. Apzinoties budžeta vadības procesa trūkumus, Austrijai īsā laika posmā izdevies reformēt budžetu no izmaksu orientēta uz izpildes rezultātu orientētu budžetu. Tas panākts ar valsts izpildvaras un parlamenta atbalstu.

51.attēls. Valsts kontroles darbinieki ar Moldovas revīzijas palātas kolēģiem.

Zviedrijas augstākās revīzijas iestādes projekta ietvaros 2015.gada sākumā Valsts kontrolē viesojās pieci **Moldovas Republikas Revīzijas palātas** kolēģi, kā arī projekta vadītājs no Zviedrijas.

Vizītes mērķis bija iegūt informāciju par Valsts kontroles Revīzijas un metodoloģijas departamenta darba organizāciju, struktūru un uzbūvi, kā arī Valsts kontroles personālvadības stratēģiju un darba organizāciju. Tikšanās laikā notika aktīva diskusija un pieredzes apmaiņa, jo Moldovas kolēģi vēlas reformēt Moldovas Republikas Revīzijas palātu, balstoties uz mūsu Valsts kontroles labo praksi. Ar Moldovas kolēģiem tikās valsts kontroliere E.Krūmiņa un visi Valsts kontroles padomes locekļi. Abas dienas ar viesiem aktīvi strādāja Revīzijas un metodoloģijas departamenta direktore L.Dimante, Personāla daļas vadītāja I.Zālite, Kancelejas vadītāja I.Freiberga, Otrā un Trešā revīzijas departamenta direktores I.Grīnhofa un I.Vārava, kā arī Juridiskās daļas juriste I.Didkovskite.

Polijā, Varšavā, notika **Eiropas augstāko revīzijas iestāžu pārstāvju tikšanās par informācijas tehnoloģijām (IT)** un to auditēšanu, piedalījās Revīzijas un metodoloģijas departamenta Otrā sektora vadītāja I.Kalniņa-Junga un informācijas sistēmu auditora M.Vilmanis. Darba grupas mērķis ir stiprināt revīzijas iestāžu kapacitāti IT audita jomā, kā arī IT atbalsta rīku izmantošanā revidentu darbā. Šajā – desmitajā EUROSAI IT darba grupas sanāsmē pieredzē dalījās 27 valstis.

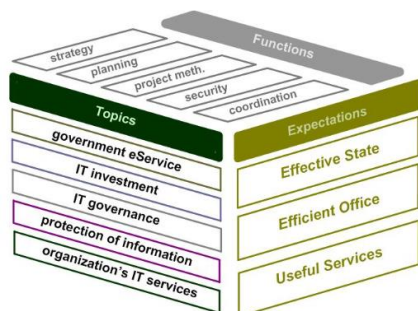
Uzmanības centrā bija paralēlās revīzijas rezultāti par biometrijas pasēm. Paralēlajā revīzijā Šveices virsvadībā piedalījās Norvēģijas, Portugāles, Beļģijas, Lietuvas un Latvijas augstākās revīzijas iestādes.

Dalība paralēlajā revīzijā bija vērtīga pieredze ne tikai Valsts kontroles IS auditoriem, jo šī bija pirmā paralēlā revīzija par IT audita jautājumiem visā EUROSAI IT darba grupā. Sešas dalībvalstis veica pārbaudes nacionālā līmenī pēc vienotas metodoloģijas, principiem un programmām, kas tika izstrādātas, balstoties uz labas prakses vadlīnijām IT jomā. Kopējie rezultāti rāda, ka personu apliecinošo dokumentu izsniegšanas process un to atbalstošā informācijas sistēma Latvijā darbojas efektīvi. Jomā netika konstatēti augsti riski. Revīzijā Valsts kontrole saskatīja vairākas iespējas, kā uzlabot šo procesu, padarot to ātrāku, lētāku un ērtāku iedzīvotājam.

52.attēls. Eiropas augstāko revīzijas iestāžu pārstāvju tikšanās par IT un to auditēšanu.

Piedaloties paralēlajā revīzijā, būtiski tika ietaupīti resursi revīzijas darba plānošanas posmā, jo pamata pieeju izstrādāja Šveices augstākā revīzijas iestāde. Valsts kontroles informācijas sistēmu auditori to pielāgoja atbilstīgi iegūtajai izpratnei par personu apliecinošo dokumentu izsniegšanu Latvijā. Dalība paralēlajā revīzijā ļāva arī iegūt apstiprinājumu tam, ka revīzijās IT jomā Latvijā tiek pielāgotas un izmantotas labas prakses vadlīnijas un augsti standarti.

53.attēls. Revīzijas iestāžu veikto e-pārvaldes auditu ziņojumu datubāze.⁵⁴

54.attēls. ES Kontaktu komitejas VI Struktūrfondu darba grupas sanāksme.

Valsts kontrolē pārskata periodā viesojās **Gruzijas augstākās revīzijas iestādes** delegācija, lai gūtu ieskatu, kā Valsts kontrole ir mainījies un kļuvusi par modernu audita iestādi. Valsts kontroles pārstāvji stāstīja par nepieciešamību noteikt pārmaiņu mērķus, izstrādāt rīcības plānu un skaidrot pārmaiņas gan iestādes darbiniekiem, gan sabiedrībai, kā arī uzsvēra darbu ar personālu, apmācot un motivējot strādāt jaunajos apstākļos.

Neatraujama pārmaiņu daļa ir pārmaiņas revīziju metodikā. Valsts kontroles speciālisti dalījās pieredzē par to, kā tika organizēts darbs metodikas pilnveidošanā un ieviešanā praksē. Svarīgs sarunu temats bija arī vidējā līmeņa vadītāju loma pārmaiņu laikā, lai nodrošinātu iestādes mērķu sasniegšanu, kā arī sadarbība ar Saeimu un tiesībaizsardzības iestādēm.

56.attēls. EUROSAI dalībvalstu ekspertu pieredzes apmaiņas seminārs par revīzijām pašvaldībās.

Valsts kontroles informācijas sistēmu auditori turpina aktīvi iesaistīties “**E-pārvaldes**” apakšgrupā, kurā tiek izskatītas gan veiktās revīzijas IKT jomā, gan arī tiek izstrādāta datu bāze informācijas apkopošanai par augstāko revīzijas iestāžu veiktajiem auditiem IKT jomā, tajos konstatētajiem riskiem un izdarītajiem secinājumiem. Datu bāze kalpo par pamata veidu, kādā dalībvalstis apmainās ar pieredzi par veiktajiem IT auditiem.

2015.gadā Vācijā, Potsdamā notika **Eiropas Savienības Kontaktu komitejas VI Struktūrfondu darba grupas sanāksme**. Valsts kontroli sanāksmē pārstāvēja Trešā revīzijas departamenta valsts revidente – juriste B.Skara. Dalībnieki apsprieda paralēlās revīzijas “Struktūrfondu programmu ietvaros organizētajos iepirkumos konstatēto trūkumu analīze” kopējā ziņojuma projektu.

Valsts kontrole ir viena no darba grupas dalībniecēm, kas veica attiecīgo paralēlo revīziju Latvijā.

55.attēls. Valsts kontroles darbinieki ar Gruzijas augstākās revīzijas iestādes delegāciju.

Pārskata periodā Polijā notika otrais **EUROSAI dalībvalstu ekspertu pieredzes apmaiņas seminārs** par revīzijām pašvaldībās. Seminārā piedalījās 16 valstu augstāko revīzijas iestāžu pārstāvji, tai skaitā arī Valsts kontroles Piektais revīzijas departamenta Trešā sektora vadītājs O.Erdmanis.

Galvenie pārrunu temati bija saistīti ar augstāko revīzijas iestāžu kā ārējo auditoru darbības nozīmi pašvaldību finansiālās ilgtspējas nodrošināšanā. Tikšanās laikā tika panākta vienošanās par turpmāko sadarbības platformu, mērķiem un praktiskām darbībām, lai EUROSAI ietvaros dibinātu Pašvaldību revīziju darba grupu.

⁵⁴ <http://eurosai-it.org/nowa/index.php/en/the-cube.html>.

EUROSAI vides revīziju darba grupas ikgadējā sanāksmē piedalījās 28 valstu augstāko revīzijas iestāžu pārstāvji, tai skaitā arī Valsts kontroles Ceturtā revīzijas departamenta vecākais valsts revidents J.Salienieks.

Darba grupa ir forums starptautiskai pieredzes apmaiņai par revīzijām vides jomā. Šīs sanāksmes laikā tika diskutēts par revīziju veikšanu rūpniecisko un ķīmisko atkritumu apsaimniekošanas jomā un tika pārrunāts, kā veicināt ieinteresēto pušu iesaistīšanos revīzijās. Latvijas pārstāvis sanāksmes laikā sniedza prezentāciju par Valsts kontroles pieredzi ieinteresēto pušu iesaistīšanā veiktajā revīzijā par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu.

Valsts kontrolē tika uzņemta **YoHoCo delegācija**, kas katru gadu dodas vizītē uz Eiropas Savienības prezidējošo dalībvalsti. Tās mērķis ir profesionāliem sniegt iespēju apgūt pieredzi un labos piemērus no līdzīgām valsts pārvaldes iestādēm citās dalībvalstīs. Šajā delegācijā tika pārstāvētas Nīderlandes valsts augstākās institūcijas – Revīzijas palāta, Tiesībsarga birojs, Parlaments un Valsts kanceleja. Delegācijā piedalījās 22 dalībnieki.

Pārstāvjiem tika stāstīts par Valsts kontroles funkcijām un uzdevumiem, izveidotajiem iekšējiem darba plānošanas un izpildes kvalitātes uzraudzības procesiem un ieviestajiem rīkiem šo procesu atbalstam. Tika stāstīts par revīziju veidiem, īpaši pievēršoties Valsts kontroles lomai efektīva budžeta līdzekļu izlietojuma uzraudzībā.

59.attēls. Valsts kontroles un Azerbaidžānas Revīzijas palātas pārstāvji.

Rīgas Juridiskā augstskola sadarbībā ar Latvijas Ārlietu ministriju 2015.gada oktobrī organizēja īpašas mācības Ukrainas atbalstam. Latvija ir paudusi atbalstu Ukrainas reformām, prioritāri izceļot Ukrainas sadarbību ar Eiropas Savienību un pretkorupcijas politikas izstrādi un ieviešanu. Pieredzes apmaiņas ietvaros Valsts kontrolē viesojās 12 pārstāvji no **Ukrainas nevalstiskajām organizācijām un valsts iestādēm**. Tikšanās mērķis bija iepazīstināt viesus ar Latvijas pieredzi atklātības un pilsoniskās līdzdalības veicināšanā politikā un valsts pārvaldē, kā arī apgūt pretkorupcijas politikas pamatus.

Lai informētu Gruzijas, Moldovas un Ukrainas pārstāvjus par augstāko revīzijas iestāžu Kontaktu komitejas darbības mērķiem, tās izveidošanas vēsturi un uzkrāto pieredzi, kā arī lai pārrunātu šīm valstīm līdz šim piešķirtās Eiropas Savienības fondu palīdzības izmantošanu, 2015.gada novembrī Varšavā Polijas Valsts kontroles prezidenta K.Kvjatkovska vadībā tika organizēta konsultatīvā **Kontaktu komitejas dalībnieku sanāksme**. No Valsts kontroles tajā piedalījās politiku plānošanas projektu un analīzes procesu vadītājs V.Stūris. Sanāksmes dalībnieki uzklauzīja Gruzijas, Moldovas un Ukrainas augstāko revīzijas iestāžu pārstāvju ziņojumus par līdzšinējo sadarbību ar partnerorganizācijām. Sanāksmes dalībnieki vienojās sagatavot izvērstu informāciju par līdz šim saņemtās palīdzības izlietošanu un sasniegtajiem mērķiem, lai novērstu dažādu aktivitāšu savstarpēju pārklāšanos.

57.attēls. EUROSAI vides revīziju darba grupas ikgadējā sanāksme.

58.attēls. Valsts kontroles pārstāvji ar YoHoCo delegāciju.

Valsts kontroles Revīzijas un metodoloģijas departamenta Pirmā sektora valsts revidente I.Žarikova, Revīzijas un metodoloģijas departamenta Otrā sektora informācijas sistēmu auditors L.Nagle un Piekta revīzijas departamenta Pirmā sektora vecākā valsts revidente G.Krūmiņa 2015.gada rudenī viesojās **Azerbaidžānas Revīzijas palātā** un dalījās pieredzē, kā veicama finanšu revīzija. Apmācību laikā tika sniegts ieskaits par Valsts kontroles tiesisko regulējumu un kompetenci, struktūru, darbības stratēģiju, 2014.gada darba rezultātiem, revīziju darba organizāciju un revīziju veidiem. Daloties pieredzē par finanšu revīziju veikšanas procesu, detalizēti tika izklāstīti finanšu revīziju veikšanas posmi (plānošana, pierādījumu iegūšana un noslēgums).

2015.gada rudenī Valsts kontrolē viesojās **Moldovas, Gruzijas, Zviedrijas augstāko revīzijas iestāžu** pārstāvji. Šīs tikšanās mērķis bija veicināt profesionālās kapacitātes tālāku attīstību finanšu revīziju veikšanā saskaņā ar Starptautiskajiem publiskā sektora revīzijas standartiem.

Valsts kontroles darbinieki iepazīstināja Gruzijas un Moldovas augstāko revīzijas iestāžu darbiniekus ar savu pieredzi praktiskajā standartu piemērošanā dažādu revīzijas jautājumu izskatīšanā.

60.attēls. Valsts kontroles pārstāvji un Moldovas, Gruzijas un Zviedrijas augstāko revīzijas iestāžu pārstāvji.

61.attēls. Valsts kontroles pārstāvji un Ukrainas valdības delegācija.

Lai iepazītos ar Latvijas pieredzi, integrējoties Eiropas Savienībā un citās starptautiskās organizācijās, Valsts kontrolē viesojās plaša **Ukrainas valdības delegācija**.

Ukrainu kolēģus īpaši interesēja Valsts kontroles skatījums uz labas pārvaldības jautājumiem un Valsts kontroles revīzijās sniegtie ierosinājumi labas pārvaldības pilnveidošanā.

Valsts kontrole uzsvēra, ka dalība starptautiskajās organizācijās veicina labas pārvaldības principu piemērošanu, taču automātiski nenozīmē, ka šie principi tiek pilnībā ievēroti. Valsts kontroles pārstāvji M.Salgrāve, L.Dimante un V.Stūris informēja par izaicinājumiem labas pārvaldības nodrošināšanā Latvijā, par ko liecina Valsts kontroles revīziju rezultāti. Vienlaikus Valsts kontrole pauda nepārprotamu atbalstu un gatavību palīdzēt Ukrainas valsts institūcijām, jo īpaši Ukrainas Augstākajai revīzijas iestādei, ar kuru jau ir uzsākta sadarbība un noteiktas iespējamās atbalsta jomas.

Saskaņā ar parakstīto saprašanās memorandu par ekspertu novērtējuma (*Peer review*) veikšanu 2015.gada vasarā Revīzijas un metodoloģijas departamenta Trešā sektora vadītāja I.Pavāre kopā ar Lietuvas augstākās revīzijas iestādes kolēģiem veica ekspertu novērtējumu **Kirgizstānas augstākajā revīzijas iestādē**, izvērtējot ar revīzijas ziņojumu sagatavošanu un pēcpārbaūžu aktivitātēm saistīto darbību atbilstību standartos un tiesību aktos noteiktajām prasībām. Lai gan novērtējuma rezultātā tika secināts, ka Kirgizstānas augstākās revīzijas iestādes procesu pilnveidošanai darāmā vēl ir daudz, tomēr jau veiktās un plānotās aktivitātes – stratēģijas izstrāde, metodisko materiālu pilnveidošana u.c. – liecināja par apņemšanos pārskatāmā nākotnē ieviest būtiskus uzlabojumus.

2015.gadā Jeruzalemē, Izraēlā notika Otrā **Jauniešu EUROSAI konference**, kurā piedalījās 77 dalībnieki no 40 valstīm. Latviju pārstāvēja Valsts kontroles Otrā revīzijas departamenta valsts revidente L.Indrikova. Sanāksmes galvenais temats bija "Augstākā revīzijas iestāde un indivīds". Konferences mērķis bija veicināt jauno auditoru diskusijas un dalīties pieredzē par augstāko revīzijas iestāžu lomu sabiedrībā, īpaši no jaunu cilvēku skata punkta raugoties, par profesionālo sadarbību ar auditējamām vienībām, kā arī par augstāko revīzijas iestāžu ietekmi uz to darbiniekiem, novērtējot jauno auditoru vajadzību un ideju realizēšanas iespējas.

62.attēls. Otrā Jauniešu EUROSAI konference.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁵⁵

Valsts kontrole sadarbībā ar citām augstākajām revīzijas iestādēm **veic vismaz vienu paralēlo revīziju gadā.**

Izpildīts.

Pārskata periodā:

- tika pabeigta paralēlā likumības revīzija "**Biometrijas pasu izsniegšanas procesa un to atbalstošo informācijas sistēmu darbības efektivitāte**". Par paralēlās revīzijas kopējiem rezultātiem informācija nosūtīta Iekšlietu ministrijai un Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisijai;
- tika nodrošināta dalība **Kontaktu komitejas Struktūrfondu darba grupas paralēlajā revīzijā Nr.6** un informācijas koordinēšana saistībā ar paralēlās revīzijas kopējā ziņojuma sagatavošanu. Ir izteikts konceptuāls atbalsts Valsts kontroles dalībai Kontaktu komitejas Fiskālās politikas informācijas apmaiņas tīkla jaunajā paralēlajā revīzijā (*Underlying risks for sustainability of public finances*);
- tika nodrošināta dalība **Kontaktu komitejas Struktūrfondu darba grupas jaunajai paralēlajai revīzijai Nr.7** (*How do the Structural Funds contribute to the Europe 2020 strategy in the areas of education and/or employment*) veltītajā revīzijas plānošanas sanāksmē.

⁵⁵ Rezultāts sasniedzams katrā stratēģijas darbības gadā.

3.3. Kontakta komitejas sanāksme

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁵⁶

Valsts kontrole organizē **Eiropas Savienības augstāko revīzijas iestāžu 2015.gada Kontakta komitejas sanākumi** un pilda Kontakta komitejas vadības grupas dalībnieka pienākumus, sniedzot savu ieguldījumu Eiropas Savienības finanšu vadības un labas pārvaldības stiprināšanā.

Izpildīts.

18. un 19.jūnijā Rīgā notika Eiropas Savienības augstāko revīzijas iestāžu un Eiropas Revīzijas palātas sadarbības platformas – **Kontaktu komitejas – sanāksme**.

Sanāksmē piedalījās Eiropas Savienības dalībvalstu un piecu kandidātvalstu augstāko revīzijas iestāžu vadītāji, pārstāvji no Eiropas Komisijas, Eiropas Investīciju bankas, Eiropas Revīzijas palātas prezidents V.Kaldeira. Novērotāja statusā tika pārstāvēta arī Eiropas Augstāko revīzijas iestāžu organizācija EUROSAI. Sanākumi rīkoja Latvijas Republikas Valsts kontrole, valsts kontroliere E.Krūmiņa pildīja Kontakta komitejas priekšsēdētājas pienākumus.

63.attēls. Valsts kontroliere E.Krūmiņa pilda Kontakta komitejas priekšsēdētājas pienākumus.

Šajā tikšanās reizē viens no galvenajiem diskusiju jautājumiem bija jaunais Eiropas Stratēģisko investīciju fonds un ar to saistītās augstāko revīzijas iestāžu preventīvās aktivitātes, uzraugot fonda darbību un novēršot iespējamās neatbilstības un nelietderīgus naudas tēriņus.

Divās paralēlās sesijās tika apspriesti jautājumi, kas ir aktuāli gan katrai valstij atsevišķi, gan visai Eiropai kopā – augstāko revīzijas iestāžu sadarbība ar tiesībsargājošajām institūcijām un amatpersonu atbildības stiprināšana, kā arī turpmākā pieeja Eiropas Savienības fondu izlietošanas lietderības revīzijām. Sanāksmes dalībnieki bija vienprātīgi, ka jāveicina šo fondu piešķiršanas patieso mērķu sasniegšana – ieguldījums tautsaimniecībā un iedzīvotāju labklājības veicināšanā.

Nozīmīga vieta Kontakta komitejas sanāksmē bija deviņu darba grupu atskaitei par paveikto iepriekšējā periodā. Šo grupu darba analīze un pieredze kļuva par pamatu turpmākajiem platformas darbības virzieniem un uzsvāriem. Eiropas Savienības augstāko revīzijas iestāžu pārstāvju divu dienu darbs ir rezumējies četrās rezolūcijās.

Latvijas Valsts kontroles organizētā sanāksme guva visaugstāko novērtējumu no pārējo Eiropas Savienības augstāko revīzijas iestāžu vadītāju puses, uzsverot, ka Rīgas sanāksme turpmāk kalpos kā Kontakta komitejas sanāksmju augstākās kvalitātes standarts.

“Cienījamā Krūmiņas kundze!

Savā un savu kolēģu vārdā vēlos Latvijas Republikas Valsts kontrolei izteikt savu pateicību par Kontakta Komitejas sanāksmes organizēšanu Rīgā. Mūsu uzturēšanās laikā mēs patiesi novērtējām Jūsu un Jūsu darbinieku viesmīlību un vispārējo atbalstu.

Tāpat vēlētos Jums pateikties par lielisko un efektīvo sanāksmes plānošanu un sagatavošanu, kā arī Jūsu personīgo iesaisti nozīmīgu diskusiju vadīšanā. Šī tikšanās mums sniedza noderīgu iespēju pārrunāt nozīmīgākos jautājumus un vienoties par nepieciešamajām darbībām, lai tām pievērstu ietekmes pušu uzmanību. Papildus Kontakta Komitejas tikšanās dalībnieki vienotās veikt četras sadarbības revīzijas, kas ir unikāls sasniegums.

Ar cieņu,

Eiropas Revīzijas palātas prezidents, V.Kaldeira”

⁵⁶ Rezultāts sasniegts stratēģijas darbības otrajā gadā - 2015.gadā.

4. VALSTS KONTROLES KOMUNIKĀCIJA

4.1. Sabiedrības informēšana

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁵⁷

Valsts kontrole nodrošina vispusīgu, konkrētai mērķauditorijai noderīgu un skaidri saprotamu informāciju par Valsts kontroles uzdevumiem un darbību kopumā, skaidrojot tās lomu valsts un katra indivīda dzīvē. Sabiedriskās domas pētījumi rāda, ka Valsts kontroles darbībai **uzticas vairāk nekā 50% Latvijas iedzīvotāju**.

Tiek veikti pasākumi mērķa sasniegšanai.

Nepieciešamība pēc sabiedrības iesaistes Valsts kontroles darbā un konstruktīva dialoga starp revidentiem, revidējamām vienībām un sabiedrību ir aktuālāka nekā jebkad iepriekš. Pilsoniskas sabiedrības attīstības svarīgs priekšnoteikums ir sabiedrības locekļu informētība, ieinteresētība un aktīva līdzdalība valsts pārvaldes procesos. Apzinoties savu lomu publiskajā sektorā un īpašo misiju dialogā ar sabiedrību, **Valsts kontrole ir aicinājusi vairākus sabiedrībā pazīstamus un savā nozarē augsti novērtētus ekspertus iesaistīties konsultatīvās struktūras – Valsts kontroles Sabiedriskās padomes darbībā**. Sabiedriskā padome sadarībā ar Valsts kontroles padomi informēs un izglītīs sabiedrību par Valsts kontroles revīzijas atklāto, aicinot valsts un pašvaldību institūcijas taupīgi, saimnieciski un lietderīgi izmantot publiskā sektora līdzekļus, par kopīgu mērķi izvirzot Latvijas valsts ilgtspējīgu attīstību.

Padomes sastāvā ir Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras valdes priekšsēdētājs Jānis Endziņš, Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes Politikas zinātnes nodaļas profesore Žaneta Ozoliņa, Rīgas Ekonomikas augstskolas Ekonomikas departamenta vadītājs Mortens Hansens, Rīgas Stradiņa universitātes profesors Sergejs Kruks, Juridisko zinātņu goda doktors un profesors Egils Levits, Latvijas Organiskās sintēzes institūta direktors Ivars Kalviņš un labas pārvaldības un līderības eksperte Inese Voika. 9.jūnijā, notika pirmā Sabiedriskās padomes sēde. Sabiedriskās padomes sēdes notiek ne retāk kā reizi trīs mēnešos.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁵⁸

Valsts kontrole aktīvi un regulāri sadarbojas ar centrālajiem un reģionālajiem masu saziņas līdzekļiem un **ne retāk kā reizi ceturksnī notiek tikšanās ar masu saziņas līdzekļu pārstāvjiem**.

Izpildīts.

Saskaņā ar Valsts kontroles likumu Valsts kontrole nodod atklātībai slēgtas revīzijas atzinumu un revīzijas ziņojumu pēc tā stāšanās spēkā. Par revīziju rezultātiem Valsts kontrole sagatavo preses relīzes. Pēc sabiedrībai būtisku revīziju pabeigšanas tiek organizētas arī preses konferences.

Pārskata periodā tika sagatavotas 19 preses relīzes par revīzijas rezultātiem un notika piecas preses konferences.

Valsts kontroliere un Valsts kontroles padomes locekļi, atsaucoties uz masu saziņas līdzekļu aicinājumiem, piedalījās intervijās, televīzijas un radio raidījumos: radio raidījumā „Latvijas Radio Ziņu dienests”, intervijās un televīzijas raidījumā „Rīta Panorāma”, „De facto”, „900 sekundes”, „Rīga TV24” un „LNT Ziņu TOP 10”.

Valsts kontroles amatpersonas sagatavoja rakstus gan elektroniskajiem portāliem, gan drukātajiem izdevumiem: par līdzekļu izlietojumu pašvaldībās (valsts kontroliere E.Krūmiņa un padomes loceklis A.Ērglis), par tēmu, vai Valsts kontrolei būtu jādod iespēja piedzīt valstij radītos zaudējumus (valsts kontroliere E.Krūmiņa), par valsts kontrolieres viedokli par problēmām maksātspējas jomā (valsts kontroliere E.Krūmiņa), par raksturīgākajām kļūdām budžeta iestāžu grāmatvedībā (padomes locekle L.Dimante), par programmatūras izstrādes uzskaiti (Revīzijas un metodoloģijas departamenta Otrā sektora vadītāja I.Kalniņa-Junga), par iestādes izdevumu lietderību (Revīzijas un metodoloģijas departamenta Trešā sektora vadītāja I.Pavāre), par kļūdām krājumu uzskaitē valsts iestādēs un pašvaldībās (Pirmā revīzijas departamenta Pirmā sektora vadītāja S.Zunde), par ilgtermiņa ieguldījumu uzskaites kļūdām budžeta iestādēs (Otrā revīzijas departamenta Otrā sektora revidente L.Kļava), par projektu vadīšanu un revīziju perspektīvu ES (attīstības projektu vadītāja E.Pūlmaņa ziņojums projektu vadības starptautiskajā žurnālā *PM World Journal*).

LNT

Latvijas Radio

Rīta panorāma

De facto
LTV ziņu dienests

⁵⁷ Rezultāts sasniegts stratēģijas darbības pēdējā gadā - 2017.gadā.

⁵⁸ Rezultāts sasniegts katrā stratēģijas darbības gadā.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁵⁹

Valsts kontrole **iesaista sabiedrību informācijas sniegšanā** par iespējamiem pārkāpumiem un trūkumiem valsts un pašvaldību institūciju un kapitālsabiedrību darbībā, Valsts kontroles mājaslapā sniegta informācija par lietderības un likumības revīziju uzsākšanu.

Izpildīts.

Valsts kontroles mājaslapā tika izveidota sadaļa par uzsāktajām revīzijām. Vairākās revīzijās Valsts kontrole mērķtiecīgi uzrunāja sabiedrību, aicinot sniegt informāciju.

Uzsākot lietderības revīziju **"Informācijas sistēmas veselības aprūpē"** par e-veselības ieviešanu Latvijā, Valsts kontrole aicināja medicīnas darbiniekus un farmaceitus piedalīties anonīmā aptaujā un sniegt viedokli par savu informētību e-veselības informācijas sistēmas ieviešanā un gatavību to lietot ikdienas darbā.

Lietderības revīzijas **"Daudzdzīvokļu dzīvojamo māju pārvaldīšanas efektivitāte un atbilstība normatīvo aktu prasībām"** laikā Valsts kontrole aicināja iedzīvotājus sniegt informāciju par dzīvojamo māju pārvaldīšanas jautājumiem.

Vai asistenta pakalpojums ir organizēts tā, lai nodrošinātu personu ar invaliditāti integrāciju sabiedrībā? Lai gūtu atbildi uz šo jautājumu, Valsts kontrole veica lietderības revīziju **"Personām ar invaliditāti nepieciešamo asistenta pakalpojumu nodrošināšanas efektivitāte"**, kuras ietvaros tika veikta arī personu ar invaliditāti un viņu asistentu aptauja par asistenta pakalpojuma atbilstību personu ar invaliditāti vajadzībām. Aptaujā kopā piedalījās vairāk nekā 1600 respondenti, tā apliecinot, ka izvēlēta tēma ir aktuāla un nozīmīga cilvēku ar invaliditāti dzīves kvalitātes uzlabošanai.

Likumības revīzijas **"Dzīvojamo māju pārvaldīšanas un apsaimniekošanas maksas noteikšana sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Rīgas namu pārvaldnieks" ietvaros** Valsts kontrole aptaujāja iedzīvotājus (māju pilnvarotos pārstāvjus), kuri noslēguši līgumus par aizdevumu no SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" saņemšanu kopīpašuma remontdarbu veikšanai. Revīzijas laikā tika saņemti vairāk nekā 70 iedzīvotāju iesniegumi, kā arī telefona zvani, kuros norādīts uz nepilnībām SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" darbībā. Izvērtējot iesniegumu un telefonsarunumu saturu, revidenti arī tikās ar iedzīvotājiem, lai detalizētāk pārrunātu sniegto informāciju.

4.2. Sadarbība ar Saeimu un Ministru kabinetu

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁶⁰

Valsts kontrole **stiprina sadarbību ar Saeimas komisijām**, tajā skaitā Publisko izdevumu un revīzijas komisiju, lai veicinātu likumīgu un lietderīgu budžeta līdzekļu izmantošanu, pastiprinātu amatpersonu un darbinieku atbildību par Valsts kontroles revīzijās konstatētajiem pārkāpumiem un veicinātu revīzijās atklāto trūkumu novēršanu, **sagatavojot vismaz 30 informatīvos ziņojumus gadā**.

Izpildīts.

Valsts kontrole pārskata periodā piedalījās **47 Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisijas sēdēs**, informējot par ministriju un centrālo valsts iestāžu 2014.gada finanšu pārskatu revīzijām, par 2014. un 2015.gadā veikto likumības, lietderības un likumības/lietderības revīziju rezultātiem, par iepriekšējos gados veiktu revīziju rezultātā sniegto ieteikumu ieviešanu, par sadarbību ar zvērinātiem revidentiem un par Valsts kontroles darbības starptautisko novērtējumu (*Peer Review*).

Pārskata periodā Valsts kontrole informēja Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisiju par revīzijās konstatēto pārkāpumu izskatīšanu revidējamās vienībās un to augstākajās iestādēs, kā arī piedalījās četrās Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisijas sēdēs:

- par Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma 15.panta otrās daļas saistībā ar amatpersonu atbildības izvērtēšanu par Valsts kontroles revīzijās konstatētajiem pārkāpumiem piemērošanu praksē;
- par Valsts kontroles kompetences paplašināšanu, dodot tiesības veikt zaudējumu piedziņu un noteikt prēmēšanas aizliegumu attiecībā uz personām, kuras nelikumīgi rīkojušās ar publiskas personas finanšu līdzekļiem vai mantu.

⁵⁹ Rezultāts sasniegts katrā stratēģijas darbības gadā.

⁶⁰ Rezultāts sasniegts katrā stratēģijas darbības gadā.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁶¹

Valsts kontrole ir **informējusi Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisiju par veikto likumības un lietderības revīziju, kā arī finanšu (kurās konstatēti būtiski pārkāpumi) revīziju rezultātiem un revīzijās sniegtajiem ieteikumiem**, atbilstoši Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisijas lēmumā norādītajam termiņam sagatavojot revīziju ieteikumu ieviešanas pārskatus par ieteikumu ieviešanu iepriekšējā gadā.

Izpildīts.

Valsts kontrole pārskata periodā Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisijas sēdēs informēja:

- par visu ministriju un centrālo valsts iestāžu 2014.gada finanšu pārskatu revīzijām;
- par Latvijas Republikas 2014.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem revīziju;
- par 2014. un 2015.gadā veikto 19 likumības, lietderības un likumības/ lietderības revīziju rezultātiem;
- par četrus iepriekšējos gadus veikto revīziju rezultātā sniegto ieteikumu ieviešanu;
- par Valsts kontroles revīziju ieteikumu ieviešanas izvērtējumu vides un finanšu nozarēs, kā arī par Valsts kontroles revīzijās sniegtajiem ieteikumiem un to ieviešanu (apkopojoša analīze).

Valsts kontrole Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisijai pārskata periodā ir nosūtījusi **24 informatīvos ziņojumus par revīzijās sniegto ieteikumu ieviešanas gaitu**.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁶²

Valsts kontrole **četras reizes gadā sagatavo Saeimai un sabiedrībai informāciju par revīzijās sniegto ieteikumu ieviešanas rezultātiem un finansiālo ietekmi**.

Izpildīts.

Pārskata periodā Valsts kontrole Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisiju informēja par ieteikumu ieviešanu pēc revīzijām, kuras tika veiktas:

- transporta un sakaru nozarē;
- ekonomikas nozarē;
- vides aizsardzības un reģionālās attīstības jomā;
- finanšu nozarē, t.sk. saimnieciskā gada pārskata revīzijā, revīzijā par Saimnieciskā gada pārskata ieņēmumu daļu, kā arī citās revīzijās saistībā ar nodokļu ieņēmumiem.

Valsts kontrole Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisijas sēdēs sniedza informāciju par iepriekšējos periodos veiktajās revīzijās sniegto ieteikumu ieviešanas gaitu, piemēram, par Plānošanas reģionu darbības efektivitātes izvērtējumu reģionu attīstības jomā un atbilstību normatīvajiem aktiem, par Valsts ieņēmumu dienesta rīcības likumību un efektivitāti ar administratīvo pārkāpumu un kriminālprocesu ietvaros izņemtajām mantām un valstij piekritīgo mantu, par Valsts kancelejas veiktajām darbībām likumības revīzijā "Valsts budžeta finansēto Vides un Zemkopības ministrijas fondu līdzekļu izlietošanas un uzņēmējdarbībai izsniegto valsts kredītgantiju piešķiršanas lietderību un atbilstību normatīvo aktu prasībām", par programmnodrošinājuma pārvaldības novērtējumu pašvaldībās un pašvaldību izglītības iestādēs.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁶³

Valsts kontrole **pilnveido sadarbību ar Ministru prezidentu un ministriem, reizi gadā organizējot tikšanos** par būtiskiem nozares jautājumiem.

Izpildīts.

Valsts kontroles **vadība vismaz reizi pārskata periodā ir tikusies ar katru nozares ministru**, informējot nozares politisko vadību par būtiskajām konstatētajām problēmām, revīzijas ieteikumu ieviešanas progresu, pozitīvajiem ieteikumu ieviešanas piemēriem, stiprajām un vājajām pusēm nozarē un citiem ar nozares pārvaldību saistītajiem jautājumiem.

2015.gada 27.martā valsts kontroliere E.Krūmiņa un Valsts kontroles padomes locekle I.Grīnhofa tikās ar Ministru prezidenti L.Straujumu, lai informētu par Valsts kontroles revīzijā par maksātnespējas politikas efektivitāti konstatētajiem būtiskākajiem trūkumiem.

⁶¹ Rezultāts sasniegts katrā stratēģijas darbības gadā.

⁶² Rezultāts sasniegts katrā stratēģijas darbības gadā.

⁶³ Rezultāts sasniegts katrā stratēģijas darbības gadā.

64.attēls. Valsts kontroliere E.Krūmiņa un Valsts prezidents A.Bērziņš.

Valsts kontroliere E.Krūmiņa 2015.gada 17.martā **tikās ar Valsts prezidentu A.Bērziņu**. Augstās amatpersonas pārrunāja Valsts kontroles pagājušajā gadā paveikto un šā gada prioritātes. Liela uzmanība tika pievērsta Valsts kontroles revīziju rezultātā sniegto ieteikumu ieviešanas gaitai un ietekmei uz valsts naudas efektīvāku izmantošanu. Valsts kontroliere informēja, ka pēc revīzijām tiek ieviesti aptuveni 80% ieteikumu, pārējie vai nu zaudē aktualitāti, vai to ieviešanas termiņš tiek pagarināts.

Valsts prezidents tika iepazīstināts arī ar Valsts kontroles mērķi – panākt, lai 2017.gadā katrs ieguldītais eiro revīzijas procesā nestu vismaz piecus eiro kā papildus iegūtus vai ietaupītus līdzekļus, ja ieteikums tiek ieviests. Prezidents atzinīgi novērtēja to, ka Valsts kontroles darba rezultātā pieaudzis to personu skaits, kuras sodītas par atklātajiem pārkāpumiem. Sarunā tika skarts arī jautājums par Valsts kontroles pilnvaru palielināšanas iespēju, kas būtu nepieciešams, lai operatīvāk varētu sodīt vainīgos par atklātajiem pārkāpumiem. E.Krūmiņa informēja, ka pašlaik tiek gatavoti nepieciešamie grozījumi normatīvajos aktos, lai dotu iespēju atklātu pārkāpumu gadījumos Valsts kontrolei veikt naudas uzrēķinu un piedzīt to no atbildīgajām amatpersonām.

2015.gada 3.novembrī **valsts kontroliere E.Krūmiņa tikās ar Valsts prezidentu R.Vējoni**. Tikšanās laikā amatpersonas pārrunāja pašreizējo valsts budžeta veidošanas procesu, norādot uz valsts budžeta sasaistes trūkumu ar valsts politikas plānošanas dokumentiem un tajos noteiktajiem mērķiem. Valsts kontroliere norādīja arī uz nepieciešamību veikt rūpīgu budžeta bāzes izdevumu izvērtēšanu, lai panāktu efektīvu nodokļu maksātāju naudas izlietojumu un būtu iespējams finansēt pamatotas jaunās politikas iniciatīvas. Valsts kontroliere un Valsts prezidents bija vienprātis par valdības īstermiņa redzējumu nodokļu politikā. Tikšanās laikā valsts kontroliere iepazīstināja Valsts prezidentu ar Valsts kontroles likumdošanas iniciatīvu, lai stiprinātu valsts un pašvaldību amatpersonu atbildību par publisko resursu tiesisku un efektīvu izlietojumu.

65.attēls. Valsts kontroliere E.Krūmiņa un Valsts prezidents R.Vējonis.

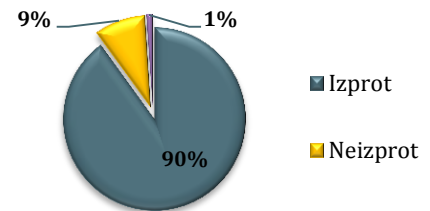
4.3. Sadarbība ar revidējamām vienībām

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁶⁴

Valsts kontrole attīsta sadarbību ar revidējamo vienību vadītājiem, veicinot revidējamo vienību iekšējās kontroles sistēmu pilnveidošanu. Valsts kontroles veiktās aptaujas rezultāti liecina, ka ne mazāk kā **60% revidējamo vienību vadītāju izprot Valsts kontroles mērķus, uzdevumus un ieguldījumu** valsts un pašvaldību institūciju iekšējās kontroles sistēmas pilnveidošanā.

Izpildīts.

Attīstot sadarbību ar revidējamām vienībām, departamentu pārstāvji, tiekoties ar nozaru vadošajām amatpersonām, sniedza informāciju un pārrunāja revīziju mērķus, gaitu, revīzijas gaitā identificētās problēmas un saskaņoja ieteikumu ieviešanas grafikus. 2014.gada beigās tika izstrādāta aptauja revidējamo vienību vadītājiem, lai noskaidrotu, vai ir izprasts Valsts kontroles darbības mērķis un uzdevumi, ieguldījums iekšējās kontroles sistēmas pilnveidošanā. Pārskata periodā tika veikta aptaujas rezultātu analīze, lai sagatavotu priekšlikumus pasākumiem, kas veicinātu revidējamo vienību vadītāju izpratni par Valsts kontroles mērķiem un uzdevumiem.

66.attēls. Aptaujas rezultāti par Valsts kontroles mērķu, uzdevumu un ieguldījuma izprašanu revidējamās vienībās.

Aptaujas rezultāti liecina, ka plānotais rezultāts ir ne tikai sasniegts, bet pat pārsniegts. **Valsts kontroles mērķus, uzdevumus un ieguldījumu izprot 90% revidējamo vienību vadītāju.** Valsts kontroles padome pieņēma lēmumu par nepieciešamību izveidot darba grupu, kas izvērtētu aptaujā sniegtos priekšlikumus un sagatavotu rīcības plānu. Pozitīvs vērtējums ir sniegts arī par Valsts kontroles revidentu profesionalitāti - 93% respondentu to ir atzinuši par atbilstošu. Valsts kontroles īstenoto komunikāciju ar revidējamām vienībām pozitīvi vērtē 91% respondentu. Ar valsts kontrolieres rīkojumu tika izveidota darba grupa, kas izvērtēja respondentu aptaujā sniegtos priekšlikumus un sagatavoja rīcības plānu ieteikumu ieviešanai. Plānā paredzētās aktivitātes tika iekļautas Valsts kontroles kārtējā gada plānā.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁶⁵

Valsts kontrole **attīsta sadarbību ar iekšējiem auditoriem** un revīzijās, vērtējot revidējamo vienību iekšējās kontroles sistēmu, ņem vērā iekšējā audita struktūrvienību darba rezultātus.

Izpildīts.

Lai stiprinātu sadarbību, atskaitītos par paveikto, iezīmētu nākotnes plānus un dalītos ar pieredzi, Valsts kontrolē notika ikgadējā Valsts kontroles pārstāvju un valsts pārvaldes iekšējo auditoru tikšanās.

Ar Valsts kontroles darba aktualitātēm tikšanās dalībniekus iepazīstināja valsts kontroliere E.Krūmiņa, savukārt Revīzijas un metodoloģijas departamenta direktore L.Dimante prezentēja Valsts kontroles darba rezultātus 2014.gadā, kā arī sniedza ieskatu turpmākajos darbības plānos, īpaši uzsverot darbu pie jauna revīzijas ziņojumu formāta izstrādes, lai padarītu to "lasītājam draudzīgāku" un nodrošinātu arī revidējamo vienību viedokļa iekļaušanu revīzijas ziņojumos.

Ņemot vērā iekšējo auditoru interesi par Valsts kontroles pieeju lietderības revīziju veikšanā, Revīzijas un metodoloģijas departamenta sektora vadītāja I.Pavāre runāja par lietderības revīziju būtiskākajiem aspektiem, sniedzot arī praktiskus piemērus revīzijas pieejas veidošanā.

⁶⁴ Rezultāts sasniegts stratēģijas darbības pēdējā gadā - 2017.gadā.

⁶⁵ Rezultāts sasniegts katrā stratēģijas darbības gadā.

4.4. Sadarbība ar citām organizācijām

Latvijas Zvērinātu
revidentu asociācija

Valsts kontroles padomes locekle, Revīzijas un metodoloģijas departamenta direktore L. Dimante un Piekta revīzijas departamenta sektora vadītājs O. Erdmanis **piedalījās Latvijas Zvērinātu revidentu asociācijas Izglītības centra organizētā seminārā**. Šā mācību semināra temats bija INTOSAI standarti saistībā ar lietderības revīzijām, īpašu uzmanību pievēršot revīzijām pašvaldībās. Lai padziļinātu semināra apmeklētāju izpratni, Valsts kontroles darbinieki skaidroja jēdzienu "lietderība" no starptautisko standartu un labas pārvaldības principa aspekta, gan informēja par to, kā un kuros normatīvajos aktos ir ietverts pienākums "rīkoties lietderīgi", gan arī norādīja normatīvos aktus un procesus, kuri tieši ietekmē rīcības lietderību (attīstības un finanšu plānošana). Semināra apmeklētāji īpaši novērtēja praktiskos piemērus no pēdējām revīzijām pašvaldībās un iespēju atrisināt uzdevumu par rīcības lietderību pašvaldībā.

Latvijas Pašvaldību
darbinieku
arodbiedrība

Valsts kontroles padomes locekle, Trešā revīzijas departamenta direktore I. Vārava un sektora vadītāja I. Pīpiķe piedalījās **Latvijas Pašvaldību darbinieku arodbiedrības** sanāksmē un sniedza informāciju par nesen pabeigto likumības revīziju "Pašvaldību sniegtās sociālās palīdzības tiesiskums un efektivitāte". Valsts kontroles pārstāves sanāksmes dalībniekus informēja par revīzijas būtiskākajiem secinājumiem, kā arī norādīja galvenās kļūdas pašvaldību darbā ar sociālās palīdzības pieprasītājiem un skaidroja šo kļūdu rašanās iemeslus. Sanāksmes dalībnieki tika iepazīstināti arī ar pozitīvo pašvaldību sociālo dienestu darbā, akcentējot revīzijā novēroto labo praksi.

Latvijas Cilvēku ar
īpašām vajadzībām
sadarbības
organizācija SUSTENTO

Valsts kontroliere E. Krūmiņa parakstīja līgumu ar **Latvijas Cilvēku ar īpašām vajadzībām sadarbības organizāciju "SUSTENTO" par sadarbību Valsts kontroles lietderības revīzijā "Personām ar invaliditāti nepieciešamo asistenta pakalpojumu nodrošināšanas likumība un efektivitāte"**. SUSTENTO ir lielākā personu ar invaliditāti pārstāvošā organizācija un apvieno vairāk nekā 50 tūkstošus biedru visā Latvijā. Šīs organizācijas eksperti sniedza viedokli par iespēju pilnveidot asistenta pakalpojumu, lai tas atbilstu personu ar invaliditāti vajadzībām.

67.attēls. Valsts kontroliere E. Krūmiņa un Latvijas Cilvēku ar īpašām vajadzībām sadarbības organizācijas "SUSTENTO" pārstāves.

Latvijas Tirdzniecības
un rūpniecības kamera

Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera, Valsts kontrole un Konkurences padome kopējas tikšanās laikā aicināja saglabāt esošo tirgus konkurenci, neveicot izmaiņas likumā, kas paredz plašākas iespējas pašvaldībām iesaistīties uzņēmējdarbībā.

Tikšanās dalībnieki norādīja, ka pašvaldību centieni likumā nostiprināt normu, kas daudz plašāk ļautu tām nodarboties ar uzņēmējdarbību, ir pretrunā ar tautsaimniecības attīstības plāniem, kas paredz eksporta attīstību un investīciju piesaisti. Valsts kontroliere E. Krūmiņa norādīja, ka pašvaldībām komercdarbībā jāiesaistās tikai trīs gadījumos: pirmkārt, ja tas ir nepieciešams, lai sasniegtu no autonomajām funkcijām izrietošus mērķus, otrkārt, ja tas ir efektīvākais, kā šos mērķus sasniegt, un, treškārt, ja tas netraucē attīstīt privātā kapitāla darbību.

68.attēls. Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras, Valsts kontroles un Konkurences padomes tikšanās.

Valsts kontroliere E. Krūmiņa un valsts kontrolieres padomniece stratēģiskajos jautājumos M. Salgrāve pārskata periodā piedalījās **Amerikas Tirdzniecības palātas Latvijā** rīkotajās darba pusdienās. Klātesošie pārrunāja jautājumus, kas skar sabiedriskā sektora efektivitāti. Amatpersonas bija vienisprātis, ka publiskā sektora efektivitātes uzlabošana ir vitāli svarīga valsts finansiālo spēju, produktivitātes un ekonomikas izaugsmes veicināšanā. E. Krūmiņa savā runā pievērsās valsts aktīvu pārvaldīšanas jautājumiem. Valsts kontroliere iepazīstināja klātesošos ar augstākās revīzijas iestādes prioritātēm, pārbaudot sabiedriskā sektora pārskatāmību un efektivitāti, īpaši uzsverot nesen veiktajās revīzijās maksātnespējas jomā un Satiksmes ministrijas pārraudzītajās kapitālsabiedrībās konstatēto.

Valsts kontroliere E. Krūmiņa un valsts kontrolieres padomniece stratēģiskajos jautājumos M. Salgrāve tikās ar **Eiropas Komisijas Iekšējā tirgus, rūpniecības, uzņēmējdarbības un Mazo un vidējo uzņēmumu ģenerāldirektorāta Publiskā iepirkuma departamenta direktoru J.N. de Almeida**, lai pārrunātu iespējas pilnveidot publiskā iepirkuma sistēmas dalībvalstīs, kā arī Eiropas Komisijas iespējamo turpmāko lomu situācijas uzlabošanā. Sarunas dalībnieki vienojās, ka esošo publiskā iepirkuma uzraudzības sistēmu papildināšana ar papildu kontrolēm nebūtu lietderīga. Tā vietā jādome par lēmumus pieņemošo amatpersonu atbildības stiprināšanu un pieprasīšanu gadījumos, kad tiek pārkāpti godīgas konkurences, procesa izsekojamības un efektivitātes principi. Sarunas dalībnieki vienojās par turpmāko sadarbību un jo īpaši – viedokļu apmaiņu saistībā ar Eiropas Komisijas dienaskārtībā esošā Pretkorupcijas ziņojuma izstrādi.

AmCham Latvia
Thought leadership hub

Lai uzlabotu pašvaldību dibināto kapitālsabiedrību pārvaldību un veicinātu labas prakses iedibināšanu pašvaldību ieguldījumu pārraudzībā, **Finanšu ministrija** rīkoja semināru "Pašvaldību ieguldījumi kapitālsabiedrībās un to pārvaldība". Saistībā ar pašvaldību kapitālsabiedrību darbību tika pārrunāti jautājumi par komercdarbības atbalstu, publiskiem iepirkumiem, pašvaldību gada pārskatiem un pašvaldību galvojumiem. Semināra dalībniekus uzrunāja Valsts kontroles pārstāvis O.Erdmanis. Viņš uzstājās ar prezentāciju "Problēmas pārvaldes uzdevumu īstenošanā komercdarbības veidā". Valsts kontroles pārstāvis sniedza ieskatu par pašvaldību komercdarbības atbilstības normatīvo aktu prasībām juridiskajiem un praktiskajiem aspektiem. Īpaši tika uzsvērta nepieciešamība izvērtēt pašvaldību lēmumu likumību un lietderību, ņemot vērā spēkā stājušos Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likumā noteikto pienākumu izstrādāt katras kapitālsabiedrības vidēja termiņa darbības plānošanas dokumentu, nosakot mērķus, kurus publiska persona vēlas sasniegt ar līdzdalību kapitālsabiedrībā, rezultatīvos rādītājus un darbības rezultātu izvērtēšanas kārtību. Finanšu ministrijas rīkotajā seminārā dalībnieki varēja uzzināt arī par ārvalstu pieredzi pašvaldību kapitālsabiedrību jautājumos un uzzināt par labas pārvaldības praksi. Semināru apmeklēja vairāk nekā 100 dalībnieki no visas Latvijas.

Latvijas Valsts policija

Īstenojot pērn pavasarī panākto vienošanos starp augstāko revīzijas iestādi un Valsts policiju, 2015.gada februārī **Valsts kontroles pārstāvji vadīja mācības Valsts policijas darbiniekiem**. Policisti noklausījās vairākas lekcijas par revīziju plānošanu un metodoloģiju. Ar Valsts un pašvaldību amatpersonu atbildības likumu saistītajiem jautājumiem Valsts policijas darbiniekus iepazīstināja valsts kontrolieres padomnieks juridiskajos jautājumos E.Pastars. Par jautājumiem, kas saistīti ar iepirkumiem, kā arī par revīzijas materiālu izskatīšanu tiesībaizsardzības iestādēs stāstīja Valsts kontroles Juridiskās daļas vadītāja L.Karlsone un Valsts kontroles padomes loceklis A.Ērglis, bet par revīziju metodoloģiju un revīzijas ziņojumu sagatavošanu un saskaņošanu referēja Valsts kontroles padomes locekle, Revīzijas un metodoloģijas departamenta direktore L.Dimante.

Latvijas Banka

Valsts kontroles padomes locekle, Otrā revīzijas departamenta direktore I.Grīnhofa un sektora vadītāja I.Ozoliņa 2015.gadā piedalījās **Latvijas Bankas vadošo darbinieku diskusiju dienā**. Dalībnieki apsprieda aktuālus jautājumus ekonomikas, sabiedrības un politikas jomā. Latvijas Bankas vadošie darbinieki uzklaušīja Valsts kontroles viedokli par maksātspējas politiku valstī un tās ietekmi uz valsts ekonomiku.

Valsts kontroliere E.Krūmiņa tikās ar **Latvijas Bankas prezidentu I.Rimšēviču**. Tikšanās laikā pārrunātas augtākās revīzijas iestādes un Latvijas centrālās bankas darbības aktualitātes. Amatpersonas vienojušās par sadarbību un savstarpēju atbalstu valsts budžeta plānošanas pilnveidē.

2015.gadā Valsts kontrolē notika **seminārs/diskusija ar pašvaldību pārstāvjiem par labu pārvaldību un par lietderības revīzijām**. Valsts kontroles padomes locekle L.Dimante un Revīzijas un metodoloģijas departamenta sektora vadītāja I.Pavāre sniedza ieskatu par labu pārvaldību un Valsts kontroles lomu tās veicināšanā, kā arī par lietderības revīzijām, skaidrojot, ko, kā un kāpēc vērtē Valsts kontrole.

Eiropas Sporta nedēļas ietvaros notikušajā konferencē "Esi aktīvs!" piedalījās Valsts kontroles pārstāve Z.Riekstiņa.

Ņemot vērā Valsts kontroles lietderības revīzijās par pašvaldību finanšu līdzekļu izlietojumu kultūrai, atpūtai un sportam konstatēto, O.Erdmanis savā runā un prezentācijā stāstīja par priekšnoteikumiem, lai finanšu līdzekļus izlietotu likumīgi un lietderīgi.

69.attēls. Eiropas Sporta nedēļas ietvaros – konference "Esi aktīvs!".

Valsts kontroles pārstāvis uzsvēra, ka ļoti svarīgi ir labi pārzināt normatīvos aktus, kas attiecas uz rīcības lietderību un apzināties, ka ar finanšu līdzekļiem ir jārikojas ekonomiski un efektīvi, sasniedzot mērķus un panākot konkrētus rezultātus.

Bulduru Dārzkopības vidusskola

Kā dai būt Bulduru dārzkopības skolas nākotnei? Kā atgūt skolas prestižu un piesaistīt audzēkņus? Lai pārrunātu šos jautājumus, Valsts kontroles padomes locekle, Trešā revīzijas departamenta direktore I.Vārava un Pirmā revīzijas departamenta Pirmā sektora vadītāja S.Zunde tikās ar **Bulduru dārzkopības skolas attīstības biedrības valdes priekšsēdētāju A.Birznieku**. Tikšanās laikā tika pārrunāta atbalsta biedrības iesaistīšanās skolas attīstībā, kā arī spriests par dārzkopības mācību bāzes attīstību un pilnveidi un skolas popularizēšanu.

Lai veicinātu pēc iespējas pilnīgāku izpratni un novērstu kļūdas gada pārskatu sagatavošanā, **Valsts kase ik gadu rīko informatīvu semināru**. Seminārā piedalījās ministriju un pašvaldību grāmatvedības darbinieki. Valsts kontroli seminārā pārstāvēja sektoru vadītājas I.Pavāre un T.Mazbērziņa, kā arī vecākā valsts revidente G.Krūmiņa. Valsts kontroles pārstāves savās prezentācijās atklāja 2014.gada pārskatu revīzijās identificēto labo praksi, kā arī norādīja uz būtiskākajām kļūdām ministriju un pašvaldību

grāmatvedībā un gada pārskatos. Kā labie piemēri tika izceltas Kokneses, Kocēnu un Saulkrastu novada pašvaldības. Šo pašvaldību pārstāvji dalījās pieredzē par inventarizācijas procesa nodrošināšanu, gada noslēguma kontroles procedūrām, kā arī par reprezentācijas izdevumu procesa izsekojamību un pamatotību.

Rīgas pašvaldības iestāžu, struktūrvienību un kapitālsabiedrību vadītāji, Latvijas Lielo pilsētu asociācijas biedri, kā arī atbildīgo valsts iestāžu pārstāvji un Valsts kontrole pārstāvji piedalījās **zinātniski praktiskā konferencē “Atvērtā pašvaldība”**. Konferencē ar prezentāciju uzstājās Valsts kontroles padomes loceklis A.Ērglis. Savā runā A.Ērglis uzsvēra nepieciešamību nodrošināt pašvaldību darbības caurskatāmību, atgādināja par labas pārvaldības un efektivitātes principu un par pašvaldību vadītāju atbildību par budžeta līdzekļu efektīvu un ekonomisku izlietošanu. Valsts kontroles pārstāvis īpaši uzsvēra lietderības aspekta un budžeta izlietojuma kontroles būtiskumu pašvaldību darījumos, kā arī nepieciešamību nodrošināt sasaisti starp budžeta plānošanu un attīstības plānošanu. Klātesošie uzklauzīja arī speciālistu ziņojumus par atklātās pašvaldības attīstību Latvijā, par komunikācijas ar sabiedrību tiesisko aspektu, kā arī par atklātības principu publiskajos iepirkumos un personas datu aizsardzību. Konferencē Rīgas pilsētas pašvaldības institūciju vadītāji informēja par iespējām elektroniski saņemt informāciju un pakalpojumus.

70.attēls. Valsts kontroles pārstāvji Jelgavas pensionāru biedrības organizētajā sanāksmē ar novada aktīvākajiem pensionāriem.

Atsaucoties **Jelgavas pensionāru biedrības** aicinājumam, valsts kontroliere E.Krūmiņa un Valsts kontroles padomes loceklis I.Vārava un A.Ērglis tikās ar novada aktīvākajiem pensionāriem. Zemgales kompetenču attīstības centrā bija pulcējušies ap simt Jelgavas pensionāru biedrības biedru un citu interesentu. Sanāksmes ievadā valsts kontroliere E.Krūmiņa iepazīstināja klātesošos ar augstākās revīzijas iestādes aktualitātēm un nākotnes izaicinājumiem. Valsts kontroles pārstāvji runāja arī par valsts budžeta jautājumiem un augstākās revīzijas iestādes pilnvaru paplašināšanu.

2015.gadā **Valsts kontrole saņēma programmatūras autortiesību aizsardzības organizāciju Datorprogrammu autortiesību apvienības (DAA) un BSA The Software Alliance (BSA) Gada balvu**. DAA un BSA Gada balva ir tradicionāla balva, ko saņem persona vai institūcija, kas gada laikā devusi nozīmīgāko ieguldījumu programmatūras intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzības nostiprināšanā Latvijā. Balvu Valsts kontrole saņēma par veikto likumības revīziju pašvaldībās, novērtējot programmatūras pārvaldību. Revīzijā tika vērtēta ne tikai programmatūras uzskaitē grāmatvedībā, liela uzmanība tika pievērsta IT drošībai un programmatūras izmantošanai atbilstoši lietošanas licences nosacījumiem.

Iekšējo Auditoru
Institūts

Sadarbības ar **Iekšējo Auditoru Institūtu** ietvaros 2015.gada decembrī Valsts kontroles Revīzijas un metodoloģijas departamenta Trešā sektora vadītāja I.Pavāre un Otrā revīzijas departamenta Pirmā sektora vadītāja I.Ozoliņa piedalījās institūta organizētajā diskusijā “Lietderības auditi”.

2015.gada martā pēc Valsts kontroles iniciatīvas **sadarbībā ar Labklājības ministriju un Valsts ieņēmumu dienestu** visos piecos reģionos tika organizēti semināri, kuros Valsts kontroles padomes locekle, Trešā revīzijas departamenta direktore I.Vārava un sektora vadītāja I.Pīpiķe informēja par 2014.gadā veiktās likumības revīzijas “Pašvaldību sniegtās sociālās palīdzības tiesiskums un efektivitāte” rezultātiem, skaidrojot būtiskākās kļūdas sociālās palīdzības sniegšanā un to cēloņus, vienlaikus akcentējot arī revīzijā novēroto labo praksi.

DARBĪBAS PRIORITĀTES 2016.GADĀ

5. DARBĪBAS PRIORITĀTES 2016.GADĀ

Zaudējumu piedziņas tiesību piešķiršana Valsts kontrolei

Iepriekšējā prakse liecina, ka amatpersonas vairumā gadījumu ir gatavas ieviest Valsts kontroles ieteikumus, novērst trūkumus un uzlabot darbu. Tomēr ne vienmēr tās ir gatavas izvērtēt savā pārraudzībā esošo institūciju un amatpersonu atbildību par nepamatoti pieņemtiem lēmumiem, kas noveduši pie zaudējumiem valsts vai pašvaldību budžetiem.

Valsts kontroles izstrādātie grozījumi "Valsts kontroles likumā" un "Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likumā", ar kuriem paredzēts noteikt Valsts kontrolei tiesības sākt zaudējumu piedziņas procesu pret amatpersonām, ja revīzijās konstatēta šo amatpersonu nelikumīga rīcība, 2016.gada 10.martā ir atbalstīti Saeimā 1.lasījumā. Pieņemot minētos grozījumus 1.lasījumā, Saeima ir noteikusi, ka priekšlikumi likumprojektu 2.lasījumam ir iesniedzami līdz 2016.gada 2.maijam. Valsts kontrole rūpīgi vērtēs visus priekšlikumus, lai nodrošinātu, ka grozījumi likumos tiek pieņemti atbilstoši to mērķim – stiprināt atbildības izpratni publiskas personas institūcijās.

Valsts kontroles vadošā loma publiskā sektora starptautisko revīzijas standartu adaptācijā un piemērošanā Latvijā

Starptautiskā prakse un ISSAI (publiskā sektora) revīziju standarti uzsver arvien pieaugošās atšķirības starp pieeju publiskā un privātā sektora revīzijām. Ja privātajā sektorā akcents tiek likts uz pareizu darījumu uzskaiti, sniedzot pārskata lietotājam pārlicību par uzņēmuma finanšu stāvokli, tad valsts un pašvaldību institūciju gadījumā daudz būtiskāka uzmanība ir pievēršama darījumu likumībai un lietderībai.

Valsts kontrole revīzijas jau tagad veic atbilstoši ISSAI (publiskā sektora) revīziju standartiem, bet zvērinātie revidenti, veicot revīzijas valsts un pašvaldību institūcijās, tos vēl nepiemēro. Tāpēc publiskā sektora revīziju standartu tiesiskā regulējuma sakārtošana ir būtisks priekšnosacījums valsts un pašvaldību budžetu atbilstošas finanšu uzskaites un drošas finanšu vadības nodrošināšanai.

Atsaucoties INTOSAI aicinājumam, Valsts kontrole ir uzņēmusies vadošo lomu publiskā sektora revīzijas standartu adaptācijā un piemērošanā Latvijā. Lai to īstenotu, Valsts kontrole izstrādās nepieciešamās izmaiņas tiesiskajā regulējumā ar mērķi panākt, ka publiskā sektora (valsts un pašvaldību) institūciju finanšu revīzijas tiks veiktas pēc vienotiem revīzijas standartiem. Valsts kontrole šīs prioritātes īstenošanu ir izvirzījusi kā sasniedzamu 2017.gadā.

Valsts kontroles sniegto ieteikumu finanšu ietekmes novērtēšana

Lai pastāvīgi un visās nozarēs vērtētu revīzijās sniegto ieteikumu ieviešanas finanšu ietekmi, respektīvi, gūtu pārlicību par izmērāmu valsts budžeta līdzekļu ekonomiju, Valsts kontrole turpinās darbu pie metodikas pilnveides, kas ļaus novērtēt un trešajām pusēm sniegt pārlicību, ka uz katru Valsts kontroles iztērēto *euro* tiek iegūta vismaz piekārtīga atdeve iekonomētu valsts budžeta resursu vai novērstu nelietderīgu izdevumu izteiksmē (1:5 princips).

Valsts kontrole jau ir veikusi aplēses par tās ieteikumu ieviešanas ietekmi atsevišķās nozarēs. Tomēr Valsts kontrolei nav uzkrāta pietiekama pieredze finanšu ietekmes novērtēšanā un aplēšu veikšanā, vērtējot komplikētus darījumus, lai veiktu ieteikumu finanšu ietekmes izvērtējumu visās nozarēs.

1:5 principa piemērošana dotu arī iespēju likumdevējam izmantot Valsts kontroli kā pilotprojektu publiskā sektora institūciju darba kvantitatīvai izvērtēšanai, to darba vērtēšanai izmantojot finanšu rādītājus. Savukārt revidējamās vienības – valsts pārvaldes un pašvaldību institūcijas – būs motivētas ieviest Valsts kontroles ieteikumus, pašām demonstrējot to rīcības rezultātā radītos ietaupījumus valsts un pašvaldību budžetos.

Valsts budžeta plānošanas procesa pilnveide

Valsts kontrole, revīzijās vērtējot likumības un lietderības aspektus un uzsākot arī atbilstības pārbaudes finanšu revīziju ietvaros, analizē valsts budžeta plānošanas un izpildes procesu kopumā. Līdz šim konstatētais norāda uz trūkumiem valsts attīstības un budžeta politiku sasaistē.

Valsts kontrole arī turpmāk revīzijās vērtēs publisko resursu izlietojumu atbilstoši politikas plānošanas dokumentos noteiktajiem mērķiem un sasniedzamajiem rezultātiem, tādējādi sniedzot ieguldījumu budžeta plānošanas procesa pilnveidē un veicinot, ka budžeta līdzekļi tiek izmantoti tikai un vienīgi iedzīvotāju interesēm atbilstīgu un attīstības plānošanas dokumentos noteiktu mērķu sasniegšanai.